

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

3

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

30 Mayıs 2013 Perşembe

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

30 Mayıs 2013 Perşembe

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Türkiye Elektrik İletim A.Ş.'nin 2011 yılına ait hesap ve işlemlerinin görüşmeleri	1:47
Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'nin 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri	48:63

İ Ç İ N D E K İ L E R

<u>İ</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:47
Türkiye Elektrik İletim A.Ş.'nin 2011 yılına ait hesap ve işlemlerinin görüşmeleri	1:47
Kemal YILDIR (TEİAŞ Genel Müdürü)	1:8
Aykut ERDOĞDU	İstanbul 8
Mehmet ŞEKER	Gaziantep 8
Öneri 1 (2010 Yılı)	8
Kemal YILDIR (TEİAŞ Genel Müdürü)	8
Cevap 1	8
TEİAŞ Temsilcisi	8
Kamer GENÇ	Tunceli 8:9, 10, 11:12, 18, 20:21, 22
Kemal YILDIR (TEİAŞ Genel Müdürü)	9, 10, 20, 21:22
Mustafa Gökhan GÜLŞEN	Kastamonu 9
Nurhayat CANTEKİN (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Temsilcisi)	9:10
Aykut ERDOĞDU	İstanbul 10, 16, 18:19
Bülent BELEN	Tekirdağ 10, 20
Sayıştay Temsilcisi	10:11, 15, 16:17, 22
Adnan YILMAZ	Erzurum 10
Mehmet ŞEKER	Gaziantep 11
Alaattin YÜKSEL	İzmir 12, 14, 15:16, 17, 19, 22
Ali SARIBAŞ	Çanakkale 12:13, 16, 17:18, 21

Aydın BIYIKLIOĞLU	Trabzon	13
Mustafa BİLİCİ	Van	13, 18
İsmail GÜNEŞ	Uşak	13:14, 15, 19:20, 21, 22
Mehmet DOMAÇ	İstanbul	14
Turgay DEVELİ	Adana	15, 17, 19
Haydar AKAR	Kocaeli	16, 17, 20
Mehmet GELDİ	Giresun	20:21, 22
Öneri 1		23
Cevap 1		23
Kemal YILDIR (TEİAŞ Genel Müdürü)		23, 24:25, 26, 28:29
Nurhayat CANTEKİN (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Temsilcisi)		23
Sayıştay Temsilcisi		23:24, 30
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	23:25, 28:29
Kamer GENÇ	Tunceli	23, 25, 26, 27:28, 29
Haydar AKAR	Kocaeli	23:24, 26
Mustafa Gökhan GÜLŞEN	Kastamonu	25
Oytun ALICI (EPDK Enerji Uzmanı)		26:28
Bülent BELEN	Tekirdağ	29
Öneri 2		30
Cevap 2		30
Kemal YILDIR (TEİAŞ Genel Müdürü)		30:32
Kamer GENÇ	Tunceli	30, 32
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	30:31
Alaattin YÜKSEL	İzmir	31, 33
EPDK Temsilcisi		32
Sayıştay Temsilcisi		33
Öneri 3		33
Cevap 3		33:34
Kemal YILDIR (TEİAŞ Genel Müdürü)		33:34
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	34, 35, 36
Öztürk SELVİTOP (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Daire Başkanı)		35
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	35
Sayıştay Temsilcisi		35
Öneri 4		36
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	36
Öneri 15		36
Cevaplar		36
Kemal YILDIR (TEİAŞ Genel Müdürü)		36
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	36
Öneri 16		36
Sayıştay Temsilcisi		36
Cevap 16		37
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	37, 38
Kemal YILDIR (TEİAŞ Genel Müdürü)		37, 38
Alaattin YÜKSEL	İzmir	37, 38
Mehmet DOMAÇ	İstanbul	37
Öneri 19		38
Cevap 19		38

Alaattin YÜKSEL	İzmir	38:39, 40
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	39, 40, 41
Kemal YILDIR (TEİAŞ Genel Müdürü)		39, 40
Nezir AY (TEİAŞ Elektrik Piyasaları İşletme Dairesi Başkanı)		39:40, 41
Kamer GENÇ	Tunceli	40
Sayıştay Temsilcisi		40:41
Öneri 29		42
Cevap 29		42
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	42:44, 45, 46:47
Kemal YILDIR (TEİAŞ Genel Müdürü)		42:44, 45:46, 47
Kamer GENÇ	Tunceli	43, 44:45, 45:46, 47
Mehmet ÖKSÜZ (Sayıştay Grup Başkanı)		44, 46:47
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	46
Sonuç (2011 Yılı)		47
İKİNCİ OTURUM		48:64
Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'nin 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri		48:63
Münib KARAKILIÇ (TETAŞ Genel Müdürü)		48:50
Öneri 1 (2011 Yılı)		50
Münib KARAKILIÇ (TETAŞ Genel Müdürü)		50
Cevap 1		50
Nuray BAŞARAN (TETAŞ AB ve Dış İlişkiler Müdür Yardımcısı)		50
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	50, 51, 53
Münib KARAKILIÇ (TETAŞ Genel Müdürü)		50, 51:52, 53
Kamer GENÇ	Tunceli	50:51, 52
Asuman DOĞAN (TETAŞ 1. Hukuk Müşaviri)		51, 53
Mehmet ŞEKER	Gaziantep	51, 52
Alaattin YÜKSEL	İzmir	52
Sayıştay Temsilcisi		53
Öneri 2		53
Münib KARAKILIÇ (TETAŞ Genel Müdürü)		53
Cevap 2		53
Nuray BAŞARAN (TETAŞ AB ve Dış İlişkiler Müdür Yardımcısı)		53
Aykut ERDOĞDU	İstanbul	53:54, 55:57, 58:59
Kamer GENÇ	Tunceli	54:55, 56, 57, 58, 59
Asuman DOĞAN (TETAŞ 1. Hukuk Müşaviri)		54
Münib KARAKILIÇ (TETAŞ Genel Müdürü)		54, 55, 56:57
Mehmet ŞEKER	Gaziantep	55, 57:58
Şakir Zeki ÖZGÜL (TETAŞ Genel Müdür Yardımcısı)		57, 58
İsmail GÜNEŞ	Uşak	57
Sayıştay Temsilcisi		58, 59
Öztürk SELVİTOP (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Daire Başkanı)		58:59
Öneri 3		59
Münib KARAKILIÇ (TETAŞ Genel Müdürü)		59
Cevap 3		59

Nuray BAŞARAN (TETAŞ AB ve Dış İlişkiler Müdür Yardımcısı)		59
Bülent BELEN	Tekirdağ	59:60
Mehmet ŞEKER	Gaziantep	59
Öneri 8		60
Münib KARAKILIÇ (TETAŞ Genel Müdürü)		60
Cevap 8		60
Nuray BAŞARAN (TETAŞ AB ve Dış İlişkiler Müdür Yardımcısı)		60
Bülent BELEN	Tekirdağ	60, 62
Münib KARAKILIÇ (TETAŞ Genel Müdürü)		60, 62
Nurhayat CANTEKİN (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Temsilcisi)		60
Mehmet ŞEKER	Gaziantep	60:61
Kamer GENÇ	Tunceli	61, 62:63
Ali SARIBAŞ	Çanakkale	61:62
Sayıştay Temsilcisi		62:63
Sonuç (2011 Yılı)		63
Kamer GENÇ	Tunceli	63

Açılma Saati: 10.38
Kapanma Saati: 16.48

BİRİNCİ OTURUM

30 Mayıs 2013 Perşembe

Açılma Saati: 10.38

BAŞKAN: Fahrettin POYRAZ (Bilecik)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet YENİ (Samsun)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

_____0_____

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığının, kamu kurumlarımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

24'üncü Yasama Dönemi Üçüncü Yasama Yılı'nın 11'inci Birleşimini açıyorum.

Bugün **gündemimizde, sırasıyla, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. ve Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'nin 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri** yer almaktadır.

Değerli üyeler, çalışmalarımıza **Türkiye Elektrik İletim A.Ş.'nin 2011 yılına ait hesap ve işlemlerinin görüşmeleri**yle başlıyoruz.

Bildiğiniz gibi, dünyadaki kısıtlı enerji kaynaklarına rağmen, enerji talebi, özellikle de elektrik enerjisine olan talep, her geçen gün artmaktadır. İkincil bir enerji kaynağı olan elektrik, diğer enerji kaynaklarına göre birçok üstünlük ve kolaylıklara sahip olması nedeniyle, gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerde birinci sırada tercih edilen bir enerji kaynağıdır. Bu nedenle, elektrik enerjisi önümüzdeki yıllarda, bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de giderek daha da önemli bir hale gelecektir.

Elektrik sektöründeki başlıca faaliyetlerden biri olan üretilen elektriği tüketim noktalarına taşımak, en başta enerji arz güvenliği açısından kritik bir öneme sahiptir.

Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi, elektrik enerjisine olan talebin zamanında, kesintisiz ve sürekli aynı kalitede karşılanmasından, tüm elektrik iletim sisteminin işletilmesinden, yeni iletim tesislerinin kurulmasından ve tüm kullanıcılara iletim ve bağlantı hizmeti verilmesinden sorumludur.

Bunların dışında, elektrik arz güvenliğini sağlamak amacıyla üretim kapasite projeksiyonunu hazırlamak ve ikili anlaşmalarla oluşan piyasada dengeleme ve mali uzlaştırmayı gerçekleştirmek gibi görevler de TEİAŞ'a verilmiştir.

İletim faaliyeti, bildiğiniz gibi, ülkemizde elektrik sektöründeki özelleştirme uygulamalarının dışında tutulmuştur. Bu nedenle, TEİAŞ, bundan böyle de kendisine verilen görevleri, bir kamu kurumu olarak, tekel konumunda yerine getirmeye devam edecektir.

Şimdi, Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Türkiye Elektrik İletim AŞ Genel Müdürü Kemal Yıldır' a söz vereceğim.

Öncesinde, toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Medisimizin saygıdeğer milletvekilleri, değerli bürokrat arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Komisyonumuza hoş geldiniz.

(Kurumun diğer yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcileri Komisyona kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kemal Bey, buyurun, lütfen sunumunuzu yapın.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tekrar, bütün katılımcıları saygıyla selamlayarak sunumuma başlıyorum.

Sizin de söylediğiniz gibi Sayın Başkan, üretim, iletim ve dağıtım sistemleri yani tüketiciye kadar elektriğin ulaştırılması bu işin ana unsurları. Üretildiği yerde elektriğin tüketilmesi mümkün olsa iletim şirketine gerek olmayacak ama kaynaklar farklı yerde, tüketim noktaları farklı yerde olduğu için taşınması gerekiyor. Bu iş de Türkiye Elektrik İletim AŞ'nin vazife alanına girmiş oluyor.

Bu işi alanlarımızı şöyle kısaca bir gözden geçirirsek, Türkiye iletim sistemi genişleme ve yenileme yatırımları yapmak ana görevlerimizin başında geliyor. Türkiye elektrik sistemini yönetmek yani Türkiye elektrik sisteminin, enterkonnekte sistemin mevcut durumuna göre, maksimum-minimum yük şartlarında bunları gözeterek yirmi dört saat, her saniye bunu yönetmek görevinden bahsediyoruz burada.

Türkiye elektrik iletim sistemi işletme bakımını yapmak: Tabii, bu kurulan tesislerin arıza durumlarda ya da ilave yapılması gereken ilavelerde yahut da bakımlarda bu tür faaliyetleri yapmak da bizim görevimiz.

Üretim kapasite projeksiyonunu hazırlamak: İleriye yönelik Türkiye'deki tüketim artışını öngörerek, ileriki yıllarda nasıl bir beklenti içerisinde "Üretim eksikliği var mı?" gibi bir konuyla ilgili bu projeksiyonu hazırlamak da bizim görevimiz.

Piyasa mali uzlaştırma sistemini çalıştırma sistemini çalıştırmak: 2001 yılında çıkan Enerji Piyasası Kanunu'yla elektriğin artık serbest piyasada alınıp satılması söz konusu olduğu için ve bunun yatırımların özel sektöre açılmasından dolayı böyle bir sistemi çalıştırmak da bize görev olarak verildi.

Bir de uluslararası enterkoneksiyonları hazırlamak, hazır hâle getirmek, bunların tesislerini yapmak görevimiz.

Tabii bu enterkonnekte sistemin içerisinde neler var diye baktığımızda, ikinci slaytta, 651 adet trafo merkezi, kurulucu gücümüz 57.500 megavat civarında olmasına rağmen, 115.021 MW kurulu gücü hazır tutmak durumundayız. Çünkü, bir yerde bir trafo arızası olduğunda yedek trafoyu, N-1 şartını sağlamak zorundayız, gerek iletim hattı gerekse güç olarak trafo yedeklemesini yapmak zorundayız.

51.541 kilometre iletim hattımız mevcut. Avrupa'nın 154 kilovat ve üzerindeki gerilim seviyesinin en uzun iletim hattını işletmekteyiz.

İletim tesislerinin işletme ve bakım tesisi, 22 adet grup müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilmekte. Bu grup müdürlükleri bizim Genel Müdürlüğümüze bağlı olarak işletme ve tesis faaliyetlerini, yeni tesislerin kontrollerini, doğru yapılıp yapılmadığını, tekniğine uygun yapılıp yapılmadığını kontrol eden birimler ve işletmelerde arızalara müdahale ederek gerekli tedbirleri alıp gerekli bakımları zamanında yapmakla görevliler.

Bir de, demin söylediğimiz gibi, yirmi dört saat, her saniye sistemin arz güvenliğini kontrol eden millî yük tevzisine bağlı 9 tane bölgesel yük tevzi merkezimiz mevcut. Bütün bu sistemin içerisindeki yükler, yük akışları, akım, gerilim bilgileri bu bölgesel yük tevzi ve millî yük tevzi tarafından takip edilmekte, bir arıza durumunda bölgesel yük tevzi merkezleri millî yük tevzisinin genel sisteminin kontrolünü yaparak arıza giderilene kadar diğer yerlerden yüklerin arıza olan unsurlara tevzi edilmesinden sorumlu olarak görev yapmaktalar.

Teknik parametre ve personel sayısına kısaca bakmak gerekirse, 2001 yılından bu yana trafo toplam gücünde yüzde 92'lik bir artış sağlanmış, hat uzunluğunda da yüzde 20,7'lik bir artış sağlanmış.

Personel bilgileri: 2001 yılında 9.216 olan personel sayısı Mayıs 2013 itibarıyla 8.086'ya düşmüş, yüzde 12,3'lük bir azalmaya rağmen teknik bir kuruluş olmamız nedeniyle, mühendissiz çalışamayacağımızdan dolayı ve muadil kuruluşlarda yüzde 20'nin üzerinde mühendis sayısı mevcut olduğu için bu mühendis sayısını 2001 yılından mühendis sayısını artırmak yönünde politikalarımızı geliştirdik. Yüzde 74,2'lik bir artış olmasına rağmen hâlâ yüzde 15'lerdeyiz.

Yıllar itibarıyla tüketim artışını bu tabloda görüyorsunuz. Geçen yıl yüzde 5 artışla kapattık. Bir önceki yıl yüzde 9,4'te en yüksek tüketim artışını yaşamıştık. Sadece 2009 global krizde bir azalma söz konusu.

2002-2012 puant yük ve kurulu gücü: 2002'de 31.845 megavat olan kurulu gücümüz 2012 itibarıyla 57.071 megavat yükselmiştir, puant ise 2002 yılında 21.005 iken 2012 yılında 39.045 megavat olarak gerçekleşmiş.

Kurulu gücün kaynaklara göre dağılımına baktığımızda, hidrolik 2002'de yüzde 38,4, doğal gaz 26,5, kömür 21,9; 2012'de çok fazla bir değişim olmamakla birlikte, doğal gaz lehine bir artış söz konusu olduğunu görüyoruz, yüzde 26,5'ten 30'a çıkmış, hidrolik 34 civarında, kömür yine aşağı yukarı aynı.

Enerji üretim ve tüketimi 2002-2012 arasında: 2002 yılında 132 milyar kilovat/saatken 2012 yılında 242 milyar saate tüketim çıkmış.

Üretimin kaynaklara göre dağılımına burada tekrar baktığımızda, yüzde 26 olan hidrolik, yüzde 40,6 olan doğal gaz ve yüzde 24,8 olan kömür; 2012 yılında hidrolik yüzde 24, doğal gaz yüzde 43, kömür yüzde 20 olarak tespit edilmiş.

2002-2012 kurulu gücün kuruluşlara göre dağılımı: 2002'de yüzde 56 devlet kuruluşu olan EÜAŞ'ın etkin bir üretimi söz konusuken 2012'de yüzde 37 civarında EÜAŞ'ın, yüzde 35 civarında da serbest üretim şirketlerinin üretime katkısı olduğunu görüyoruz. Yüzde 11 civarında da yap-işlet santrallerinin üretimi gerçekleşmiş.

2002-2012 enerji üretiminin kuruluşlara göre dağılımı: Bu üretimin kuruluşlara göre dağılımı. Yüzde 47 iken EÜAŞ'ın buradaki katkısı yüzde 30'a düşmüş, yüzde 31 yine serbest üretim şirketlerine doğru kaymış, yüzde 18 de yap-işlet santralleri, bu işletme hakkı santralleriyle birlikte yüzde 18'e çıkmış.

2002-2012 TEİAŞ enerji iletim hattı trafo merkezleri tesisleşme gelişimine baktığımızda, 42.765 olan iletim hattı uzunluğu 2012'de 50.112'ye çıkmış, trafo merkezi sayısı 493'ten 632'ye çıkmış. 2002-2012 TEİAŞ'ın kurulu trafo gücü 59.772 iken 2002'de, 108.378'e çıkmış, güç trafosu sayısı da 1.003'ten 1.390'a çıkmış. 31 Aralık 2012 tarihi itibarıyla gerçekleşen fiziki yatırımda -geçen seneki fiziki yatırımı kastediyoruz burada- yüzde 100 gerçekleşme söz konusu.

2012 yatırım programı fiziksel gerçekleşme özetine baktığımızda da bu 2016'ya kadar olan programımızdaki ihalelerle birlikte tamamlananları, 531 kilometrelik iletim hattı ve 23 trafo merkezi olarak burada görüyoruz. Tesis aşamasında 3.116 kilometre sahada tesis faaliyetlerini sürdüren iletim hattı uzunluğu. 66 tane trafo merkezini görüyoruz. İhale edilecekler 5.505 kilometre enerji iletim hattı uzunluğu ve 201 trafo merkezi olarak önümüzde duruyor.

2013 yatırım programı fiziksel gerçekleşme özetine de baktığımızda, şu ana kadar yüzde 23 olarak tespit edilmiş.

2013 yılı ödenek ihtiyacına bir göz attığımızda, 678 milyon civarında olan harcama planımız, eğer geçen seneki yatırım gerçekleştirmeleri ve bu seneki yatırım gerçekleştirmelerini avans ödemeleriyle birlikte yapabilirsek, 1 milyar 140'a çıkabileceğini öngörüyoruz.

İletim kayıplarında normalde dünya standartları yüzde 2,5 ile 3 arasındadır, bizim 2012 yılı kayıplarımız 2,25 olarak burada tespit edilmiş, görüyorsunuz. Diğer yıllar itibarıyla da hep 2,5'un altında ve 2,5-3 arasındayız.

Hepinizin bildiği gibi, 18 Eylül 2010 tarihinden itibaren Avrupa iletim sistemine enterekte olmuş durumdayız. Bu grafik saat 10.00 civarındaki tespit edilen durumu gösteriyor. Ne kadar stabil hâle geldiğimizi, frekansımızın stabil olduğunu buradan görebiliyoruz. Tabii bu gerçekleşirken nasıl bir çalışma yapıldı? İki tane proje yaptık, birisi iletim sistemi performansının Avrupa sistemine uygunluğu, ikincisi de iletim sistemindeki güç salınımları ve frekans salınımlarının giderilmesine yönelikti. Bu iki projeden birincisi çok kolay geçti. Çünkü, kuruluşumuz kurulduğundan beri, TEK zamanından beri EEC standardı ve BBC projeleri dizayn edilmişti. İkincisinde frekans problemlerimiz söz konusuydu. Bunu da EÜAŞ'ın, TEİAŞ'ın ve TÜBİTAK'ın, aynı zamanda da ENTSO-E'nin proje gruplarının oluşturduğu takımla beraber ülkemizdeki santrallerin governor ve stabilizatör ayarlarını hep beraber yaparak primer ve sekonder frekans kontrolüne katılımı da sağladığımızda frekansımızın Avrupa frekansına eşit hâle geldiğini gördük ve o zamandan bu zaman, yaklaşık üç yıla yakındır, Avrupa'ya bağlı çalışıyoruz. Tabii, bu bize ne kazandırdı? Primer rezerv miktarı Avrupa'da yüzde 1, dolayısıyla bizim 800 megavat civarında olan primer rezervimiz 500 megavat düşerek 300 megavata düşmüştür. Yani, sisteme 500 megavatlık bir santral kazandırmış olduk. İkinci avantajı da puan saatleri doğudan batıya Türkiye'de gün batımı yaklaşık kırk beş dakika, bir saatlik bir zaman almakta, dolayısıyla bu zaman içerisinde bir saatliğine yeni bir bin megavatlık, 2 bin megavatlık santral kurmak yerine, Avrupa'dan bu elektriği transfer ederek puan saati yani güneş batımı, gün batımı ya da yaz saatlerinde öğlen güneşinin oluşturduğu enerji ihtiyacını karşılamak üzere birbirimize enerji transferi yaparak gereksiz yatırımdan kurtulmuş olduk. Tabii ki elektriğin, serbest olarak Avrupa'yla birlikte, Avrupa fiyatlarına uyumlu olarak ticareti söz konusu olacak.

TEİAŞ işletme yatırımları şöyle bir gözden geçirdiğimizde, bizim en zayıf noktalarımızdan bir tanesi, arızalan trafoların bize büyük bir sürpriz oluşturması. Yaklaşık 100 megavat veya 250 megavat arasında değişen bu trafoların kapasiteleri şehrin büyük bir bölümünü, belki de şehrin tamamını beslemekte. Onun için, bu arızaları önceden tespit edebilmek için monitoring cihazlarla uzaktan izlemek için bu monitoring cihazları trafolarla ilave ederek gaz analizlerini sürekli, günlük olarak, Genel Müdürlükteki izleme merkezinden izliyoruz. Böylelikle, arıza öncesi bir koruyucu hekimlik tedbiri almış oluyoruz.

İkinci kısımda bahsedilen de iletim hatlarında gereksiz arızalara sebep olan izolatörlerdeki bozuklukların incelenerek ve nemli bölgelerdeki ya da kirliliğin bölgelerdeki izolatörleri silikon izolatörlerle değiştirilerek, arızada yüzde 90 civarında bir iyileşme sağlanmış durumdayız.

Bizim işletme ve tesis birimlerimiz şartnamelerinde bazı standartlara uymayan teçhizatları kullanarak bir çelişki teşkil ediyordu. Bu şartnameleri tek hâle getirerek iki tarafta da aynı standardı sağlamış bulunduk. Arkadaşlarımız bunu buraya not olarak yazmışlar.

Dünyada ilk defa Special Protection System dediğimiz özel koruma sistemini Avrupa ile Türkiye arasındaki enterkonneksiyonda kullandık. Eğer Avrupa'dan Türkiye'ye doğru bir yük akışı söz konusu olursa Türkiye'deki belirlenen yük noktalarını servis harici ederek bir buçuk saniye içerisinde bu dengeyi sağlayıp kopmayı önlemek ama bir buçuk saniyede bu dengeyi sağlamamışsak kesicileri açarak Avrupa sisteminden kopuyoruz. Tam tersi de, bizden Avrupa'ya doğru bir yük akışında, tespit edilen üretim santrallerinde jeneratörleri servis harici ederek, bir buçuk saniye içerisinde bu dengeyi sağlamak durumundayız. Aksi takdirde, kopuyoruz.

TEİAŞ AR-GE yatırımları: Bizim komşularımızla ENTSO-E'ye bağlı olduğumuzdan dolayı, enerji transferi ancak izole bölge yöntemiyle ya da ünite yönlendirme yöntemiyle söz konusu olmaktadır. Tabii, 400 kilovat seviyesinde enterkonnekte sisteme bağlı olduğumuz gerilim seviyesi olduğu için Avrupa'ya, diğer ülkelerle -onların sistemleri çok kötü olduğundan- senkron olmak ve ENTSO-E'nin böyle bir isteği olmadığından dolayı, enerji transferinde kısıtlar yaşanmaktaydı. Onun için, bütün diğer komşularımızla "back to back" tesisleri, asenkron paralel sistemleri kurmak için planlamalarımızı buna yaptık. Gürcistan'da Gürcistan tarafı bu tesisi yaparken diğer komşularımızla biz yapmayı planlıyoruz. İleriki slaytlarda bunları tekrar göreceğiz.

Burada da 100 megavatlık bir "back to back" tesisini, bize daha önce STATCOM yapma başarısını gösterdiğini için TÜBİTAK'la birlikte kurup Bazargan-Doğubeyazit arasında TÜBİTAK bu tesisi yaparsa, bundan sonraki büyük tesislere de ülkemizde böyle bir teknoloji kazandırmış olacağız, dışarıya bağımlılıktan kurtulmuş olacağız.

Yeni direk tasarımları ve prototipleri. Biliyorsunuz, bizim direkler yüksek gerilim direği olduğu için çok büyük yer kaplamakta, şehir içerisinde bunlar sorun oluşturmaktadır. Bunun için de çelik boru ya da beton direklerle, bunların şehir içinden geçirilmesiyle ilgili -bir refüjün içerisinde dahi geçebiliyor bunlar ve aydınlatma direği gibi olabiliyor ama sık sık direk atarak bunu geçebiliyorsunuz- bu tür prototiplerin geliştirilmesiyle ilgili TÜBİTAK'la oturduk, konuştuk. Onlar da bu kadar büyük bir proje adedinin ancak Türkiye'de bir direk test istasyonu kurulursa proje olarak kabul edilebileceğini söylediler. TSE'yle bu konuda mutabakata vardık.

Akredite kalibrasyon laboratuvarı ve elektromanyetik alan ölçümleri sistemlerinin kurulması: Bu da zaten piyasa şartlarında, 02 sınıfı sayaçlarının testleri ve diğer bizim TÜBİTAK'ın ürettiği "further measurement unit" dediğimiz ve uzaktan izleme sisteminin kalibrasyonunda gereken bir laboratuvar olduğu için bunun da çalışmalarını sürdürüyoruz.

Güneydoğu Anadolu'da bulunan sulama yüklerinin reaktif güç kompanzasyonu için TÜBİTAK, 2 tane 12,5 MVar'lık bir iletim sistemine bu güç salınımlarının gelmemesi için tesisini Mardin ve Viranşehir'de yapacak.

Millî Güç Kalitesi Projesi: TÜBİTAK'la 22 milyon liralık bu projeyi bundan üç dört yıl önce bitirdik ve bununla ilgili 380 merkezimizdeki fiderleri ve 470 adet millî güç kalitesi çözülmeyici cihazı temin ettik ve bu cihazların çok kaliteli olduğu, Laufenburg'tan bizi izleyen Avrupalı meslektaşlarımız tarafından Fransızlarla karşılaştırıldığında bizimkinin daha kaliteli olduğu sözlü olarak ifade edilmiştir.

Bu proje kapsamında da demin bahsettiğim 50 MVar'lık STATCOM'u yani bölgeler arası salınımı önleyecek, bir amortisör görevi yapacak tesisi ve OG aktif güç filtresini TÜBİTAK sistemimize kazandırdı.

Arızaların iletim hatları, biliyorsunuz, Antalya bölgesinde sıfır rakımdan 2.500-3.000 rakımlara çıkabilmekte. Yukarıda fırtına eserken aşağıda gayet güneşli güllük gülistanlık bir havayla muhatapsınız. Dolayısıyla böyle bir sistem işletiyoruz.

İletim hatlarında sıcağa ve soğuya bağlı olarak oluşabilecek gevşekliklerden dolayı olacak arızalar sürpriz olarak bizim enerjinin yoğun olarak transfer edildiği iletim hatlarında meydana geldiğinde uzun süre şehirlerde elektrik kesintilerine neden olabilmekte. Bunun için helikopterle yılda bir defa bütün iletim tesislerimizi, 50 bin kilometreyi enfraruj kameralar, termal kameralar ve video kameralarla tespit edip arıza öncesi bu arızaların giderilmesini sağlayacak bir ihaleyi gerçekleştirdik. Altı aylık bir hazırlık süresinden sonra bu tespitlere başlıyoruz. Burası bizim bir zayıf noktamızdı.

Canlı bakım... Artık bundan sonra piyasa şartlarında enerjiyi istediğiniz zaman kesemiyorsunuz, enerjiliyken, 400 bin voltluk bir enerjide çalışma imkânının dünyada olduğunu gördük. Bununla ilgili Fransız şirketiyle bir eşleştirme projesi başlattık. Bu projenin bitiminde Türkiye'de de bu canlı bakımın gerçekleştirilebileceğini görüyoruz. Bununla ilgili ekiplerimizi hazırladık. Bu uzun hatların dağ bölümündeki yerlerinde helikopterle canlı bakım ama şehir bölümündeki yerlerinde bunların helikopterle bakımı mümkün olmadığı için yine izole vinçlerle bu bakımları yapmayı, gerçekleştirmeyi hedefliyoruz.

Bir yaptığımız uygulama da trafo merkezleri şalt sahasındaki termal kameralarla, elimizdeki kameralarla, bu slaytta gördüğünüz gibi ısınan noktaları tespit ederek arıza öncesi büyük bir arızayı önleyecek tedbirleri de almış bulunmaktayız.

TEİAŞ SCADA/EMS sistemi: Ulusal enterkonnekte sistemin 2012 yılında 6 olan kontrol merkezi 11'e yükseltilmiştir. Bunda daha eksiklerimiz var, ikinci sözleşmeyi de Dünya Bankası kredisyle imzalamak üzereyiz. Bundan sonra da tamamlanmış olacak.

Trafo merkezi sayısı 76 iken 368'e ulaştı bu SCADA merkezine bağlı.

Sekonder frekans kontrolüne katılan santral sayısı 5 iken 40'ın üzerine çıkmış. Böylelikle bir sekonder piyasa da burada oluşturulmuştur.

Fiber optik linklerin, bizim toprak iletkenlerinin, yıldırımlara karşı koruyan toprak iletkenlerinin fiber optikli iletkenlerle değiştirilerek iletişimin bunun üzerinden sağlanması ve bu fazla olan fiberlerin de kiraya verilmesi yoluyla yaptığımız yeni tesisleşmelerde de 10.311 kilometreye ulaşmışız.

2002'deki enterkonneksiyonlarımız: Bulgaristan'dan 250 megavatlık bir enerji alış sözleşmesi konuşuyken diğer enterkonneksiyonlar mevcut olduğu hâlde çok fazla bir alışveriş söz konusu değildi.

Biraz önce bahsettiğimiz gibi, Avrupa'yla iki tane Bulgar hattı ve bir de Yunan hattıyla bağlıyız. 400 megavat ithalat, 300 megavat ihracat, export ve import olarak bize müsaade edilmişti deneme süresince. Bunu bu sene, iki ay önce 550 megavat ithalat ve 400 megavat ihracat olarak yükselttiler.

Gürcistan bağlantımız Hopa üzerinden, 15 ile 80 megavat arasında değişiyordu.

Nahçıvan bağlantısı 40 megavat, aynı şekilde Bazargan-Doğu Beyazıt bağlantısı 40 megavat; İran üzerinden Khoy-Başkale hattından 400 megavat enerji transfer edebiliyoruz izole bölge yöntemiyle.

Suriye'ye oradaki siyasi çalkantılardan önce 380 megavat enerji transferi mümkündü.

Hedefimiz 2015 yılında, biraz önce de bahsettiğim gibi, Gürcistan'ın tamamladığı asenkron paralel sistem değil, DC "back to back" sisteminin biz de iletim hattını tamamlamak üzereyiz. İlerideki slaytlarda da göreceğiz. 700 megavatlık hem Gürcistan'a transfer edebileceğiz hem Gürcistan'dan alabileceğiz. Avrupa ile olan tam üyelikten sonra, bu senenin sonunda gerçekleşecek tam üyelikten sonra da kapasitenin 1.200 megavata çıkmasını umut ediyoruz.

İran'la da yine bir DC "back to back" sistemi kurarak bu kapasitenin iki tarafta da 600 megavat, ileride de 1.200 megavatlara çıkacak şekilde planlarımız mevcut.

Suriye'deki durum düzeldiğinde Birecik'te kuracağımız "back to back" istasyonu ilk etapta 600 megavat, ileride de yine bunun da 1.200 megavata çıkacağı DC "back to back" sistemini kurmayı planlamışız.

Irak'la da Musul, Kerkük üzerinden 500 megavatlık bir enerji transferinin DC "back to back" sistemiyle etüt çalışmaları devam ediyor.

İletim sistemi için önem arz eden proje gruplarını burada arkadaşlarımız sıralamışlar. İçeride bunların hepsine kısaca göz atalım müsaadenizle.

Burada Marmara'daki, güney Marmara'daki büyük üretim kapasitenin İstanbul'a ulaştırılmasına yönelik, yeşille belirtilen ve Marmara'yı çevreleyen iletim sisteminin yarısı şu anda sahada, tesis aşamasında, diğer kısmı da ihale aşamasında.

Bunların detayları burada verilmiş Sayın Başkan. 36 milyon TL'lik 29 adet projeyi isimleriyle birlikte burada görüyorsunuz. İkinci sayfa da onun devamı. Bu, aynı zamanda İstanbul'un Anadolu yakasında yapacağımız tesisleşmelerle ilgili. Çünkü orada Avrupa yakasında bir problem kalmasa ya da burada şehirleşme ve kentsel gelişim hızla arttığı için burada da bu tesisleri yapmak zorundayız.

Komşu ülkelerle enterkonneksiyon: Biraz önce bahsettiğimiz bu tesislerin maliyetleriyle birlikte bitiş tarihlerini bu listede görüyoruz.

Gürcistan-Türkiye enterkonneksiyon genel görünümü. Gürcistan'dan Borçka'ya olan iletim hattından en fazla 700-800 megavat... Şu anki Gürcistan'ın üretim kapasitesi zayıf. Bizim de bu bölgede üretim santrallerimizin fazla olması nedeniyle Tortum üzerinden ikinci bir hatla 1.000 megavata çıkartılabilecek bir tesisi yapmayı planlıyoruz. Gürcistan da -şu anki 350 megavatlık- DC "back to back" sistemiyle 1.000 megavata çıkaracak, o yatırım da o yapacak.

Gürcistan-Türkiye enterkonneksiyonu artı buradaki yatırımlar, bizim 5-6 bin megavat olan Karadeniz Bölgesi'ndeki hidroelektrik santrallerin üretimini güneye ve batıya taşıyacak iletim hatlarıyla ilgili yatırımları görüyorsunuz.

Çukurova bölgesi yatırımları: Burada da gerek doğal gaz olsun gerek kömür olsun, bir de nükleer gaz santrali tesisi söz konusu. Bunun için burada da büyük bir iletim yatırımı söz konusu. Bunun da detayını bir alttaki listede görüyoruz kurulacak olan şalt sahaları ve indirici merkezlerle birlikte.

Burada ayrıyeten Akkuyu Nükleer Gaz Santralinin detay bir bilgisini ve ekindeki listede de Akkuyu-Ermenek, Akkuyu-Seydişehir, Akkuyu-Konya, Akkuyu-Mersin olarak ilk etapta dört hattın tesisi, arkasından da Akkuyu-Manavgat ve Akkuyu-Komet olarak bu tesisleşmenin 2017 ve 2019 yılına kadar yapılması, nükleer santral bitmeden yapılması hedefimiz.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi kilovolt sistem genel görünümü: Burada yukarıdan demin ve biraz sonra da belki göreceğiz, Karadeniz Bölgesi'ndeki Borçka, Bağıştaş, İspir ve Keban'a indirilen iletim hattı. Aynı zamanda Özlüce üzerinden Erzurum-Ağrı, Ağrı-Van ve Van-Siirt-Batman ve Gerdüş, Ilısu, Cizre olarak eksiklerimizi burada tamamlamak durumundayız. Hilvan-Kızıltepe'yi planlamışız. Karakaya-Diyarbakır'a ikinci bir iletim hattının şu anda tesis çalışması devam ediyor.

Bu da yatırımların -194 milyon lira- bitiş tarihleri ve listesi.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin enerji güvenliğiyle ilgili son, biraz önce bahsettiğimiz STATCOM'ların o güç salınımlarını önleyecek tedbirlerin yatırımları ve diğer yeni yapılacak trafo merkezlerinin tespitini görüyoruz.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde enerji güvenliğinde yaşanan sorunlardan burada kısaca bahsetmiş arkadaşlarımız.

Gerilim dalgalanmalarının nedeni, trafo merkezlerindeki trafo kurulu güçlerinin yetersiz kalması olarak yanlış değerlendirmelerde bulunulabilmektedir. Ancak bölgede trafo kapasitesi ile ilgili kısıt yoktur. Benzer şekilde bölgede nominal kapasitesinin üzerinde yüklenen iletim hattı bulunmamaktadır.

Gerilim dalgalanmalarının temel nedeni aşırı yüklü ve uzun OG fiderler ile bölgedeki motor yüklerinin beslenmeye çalışılmasıdır.

Yapılan testlerin ve analizlerin sonuçları göstermektedir ki gerilim dalgalanmalarının çözümü aşırı yüklü ve yüküne göre uzun ve yetersiz kesitli dağıtım fiderlerinin bölünmesi ve yüklerinin azaltılmasıdır. Bu sebeple bahse konu dağıtım fiderleri bölge dağıtım şirketi tarafından bölünmedikçe teşekkülümüzce yapılmış ve yapılacak olan yatırımlar söz konusu sorunlara tek başına bir çözüm oluşturmamaktadır.

OG fiderlere düşük gerilim röleleri ve OG baraya STATCOM yerleştirilmesi gerilim dalgalanması sorununun çözümünde destekleyici çalışmalar olup gerilim dalgalanması sorununa tek başına çözüm sağlamayacaktır. STATCOM tesisi gerilim çökmelerini engellemekte, sadece gerilim çökmelerinin gerçekleştiği güç seviyesini ötelemektedir. Yani, bizim santrallerimize, iletim sistemine gelen darbeleri önlesin diye, bir tedbir olsun diye, bir fren olsun diye bunları koyuyoruz. Ancak iletim sistemine olan etkiyi azaltıcı yönde katkı sağlayacaktır diye burada bu bilgiyi de vermiş oluyoruz.

Hidroelektrik santrallere kalan Türkiye'nin kapasitesi, Anadolu'nun kuzeyindeki Karadeniz'de bulunmakta. Demin bahsettiğim gibi yaklaşık 6 bin megavatlık bir kurulu gücün batıya ve güneye indirilmesi için yaptığımız planlama ve tesis çalışmalarını burada görüyoruz. Yaklaşık 373 milyon civarında 34 adet proje; kimisi etüt ve planlama aşamasında, kimisi ihale edildi, tesis aşamasında.

Rüzgâr santralleri ve irtibat hatları: Rüzgâr santrali, biliyorsunuz, bu havza trafo merkezleri oluşturulması, gerek Karadeniz'deki küçük güçlü santrallerin sisteme kazandırılması açısından -değilse orada tüketim noktaları söz konusu değil, onların yapılması mümkün olmayacaktı- gerekse de rüzgârların bulunduğu bölgenin dağlık arazide olması... Orada da tüketim noktaları olmadığı için oralara planlanan havza trafo merkezleri sayesinde bunların, bu yenilenebilir kaynakların iletim sistemine katkısının sağlanmasını İletim AŞ olarak hazırladığımız havza trafo merkezi projeleriyle çözmüş bulunmaktayız ve bu sistemlerin hepsi sisteme bağlanarak enerjisini sisteme vermek üzere tesis aşamasında bulunmakta.

Bu irtibat hatları, bizim yapacağımız tesisleri ve havza TM'lerini burada liste olarak görüyorsunuz, yaklaşık 189 milyon TL tutarında.

Termik santraller ve irtibat hatları: Termik santrallere yaklaşık -biraz sonra da belki slaytlarda göreceğiz- 70-80 bin megavat bağlantı görüşü vermişiz ileriki yıllarda yapılması planlanan santrallerle ilgili. Bunların iletim tesisleri ve yatırımlarından burada bahsediyoruz.

İletim sistemi yatırımları sonuç: Ülkemizde elektrik tüketimi ve üretiminde özel sektör dinamizmi içerisinde hızlı bir büyüme yaşanmaktadır. İletim sisteminin de buna paralel olarak bir büyüme içerisinde olması zorunluluk arz etmektedir. Bu kapsamda 2013 yılı yatırım programında 5.177.675 TL'lik 523 adet proje yer almaktadır.

Yukarıdaki projelerin gerçekleşmesi ile Türkiye’de yenilenebilir enerji kaynaklarının üretime olan katkısı artacak, Türkiye’nin ortalama yüzde 7-8 olan talep artışı güvenilir bir şekilde sağlanacak, talep artışını baz yük olarak karşılayacak nükleer ve termik santrallerin sisteme entegrasyonu sağlanacak, Türkiye’nin bölgesinde, Doğu ve Batı arasında bir elektrik enerji koridoru olması sağlanacaktır.

2022 yılı bu verilen bağlantı görüşleriyle birlikte oluşan kurulu güç ve yaz puantı tahminlerini burada liste olarak görüyorsunuz. Mavi ile gözükən kısım bağlantı görüşü verilen ve şu andaki mevcut kurulu gücün toplamı ve beklenen puantlar da kırmızıyla görülüyor.

2022 yılı iletim planları: 2022 yılına kadar yapılması planlanan 380 kilovat hat uzunluğu 12.270 kilometre, 2022 yılına kadar yapılması planlanan 154 kilovat hat uzunluğu 10.636 kilometre, yatırım programında yer alan 380 kilovat enerji iletim hattı 6.786 kilometre, yatırım programında yer alan toplam 154 kilovat enerji iletim hattı 6.246 kilometre.

Akkuyu Nükleer Güç Santrali, Karapınar, Afşin, Elbistan ve Trakya bölgelerindeki kömür santralleri ile birlikte 20 bin megavat ilave santralin sisteme aktarımı için 2.025 kilometre 380 kilovat hattın tesisi gerekmektedir.

İletim tesisleri ve tesisleşme sorunlarından burada bahsetmişiz. İletim tesisleri ihale ve tesisleşme sürecinde yaşanan sorunlar şu şekilde sıralanmış:

ÇED sürecinin (üç yüz yetmiş beş güne varan) uzun olmasından dolayı kamulaştırma işlemleri ve akabinde gelen dava süreci önümüzde bir engel.

Tesis yapım şartnamelerine göre yüklenicilere direkt montajı ve tel çekiminden önce ödeme (ihzarat ödemesi) yapılamaması nedeniyle yüklenicilerin finansal sorun yaşaması.

Orman ve tarım dışı arazi, kadastro, mera, maliye hazinesi, sit alanı izinlerinin alınmasında ve orman kesiminde sanan sıkıntılar tesis sürecini olumsuz yönde etkilemektedir.

İletim sistemi yatırımları, ÇED süreci: Burada günleriyle birlikte sıralanmış ve ÇED raporunu aldıktan sonra yedi yıl içinde bu yatırıma başlamazsak ÇED geçersiz sayılıyor.

İletim tesisleri ihale ve tesis süreci: Yaklaşık on iki ay civarında biraz önce gördüğümüz ÇED sürecini ve on iki - on sekiz ay arasındaki tesisleşme sürecini gördüğümüzde en erken yirmi yedi ay gibi bir süre gerekiyor. Ancak finansal kriz, ihzarat ödemelerinin yapılamamasından dolayı yüklenicinin gücüne göre bu kırk iki ay gibi sürelerle ulaşabilmekte.

Enerji sektöründeki reformun kilometre taşları olarak bir grafik burada hazırlanmış. 3096 sayılı Kanun’la 1984’te başlayan süreç Yap-İşlet-Devret Kanunu’yla 1994’te şekil değiştirir. Yap-İşlet-Devret Kanunu’yla 1997’de tekrar bir şekil değiştirir. 2001 yılında Enerji Piyasası Kanunu’yla birlikte elektriğin serbest piyasada alınıp satılması, ticareti hedeflendiği için ve bundan sonra da üretim santrallerinin özel sektör tarafından, devletin asla üretim santrali yapmayacağı şeklindeki kanuna göre bu piyasanın işletilmesi görevi de TEİAŞ’a verilmiştir.

Bunlar zaten geçen şeylerde de belirttiğimiz şeyler. Yalnız 2009 yılında saatlik uygulamaya geçtiğinde piyasa daha stabil ve güvenilir hâle gelmiştir. 2011 yılında da Takasbank uygulamasıyla daha güvenilir hâle gelmiştir.

Dengeleme Uzlaştırma Yönetmeliği uygulamalarını burada grafik olarak görüyorsunuz.

Burada ilave olarak gün için piyasanın, 1 kodlu talimatları yok edecek olan gün içi piyasanın hazırlığını arkadaşlarımız yaptı; test aşaması ve sanal uygulama aşamasında şu anda, EPDK’dan uygulama talimatı geldiğinde geçilecek. Gün içinde de teklifler kapandıktan sonra iki saat kalana kadar piyasa katılımcıları tekliflerini düzeltebilecekler. Dolayısıyla dengeleme güç piyasasındaki 1 kodlu talimatlar sadece ve sadece dengesizliklerde ve arıza hâllerinde kullanılabilir.

Piyasa yapısı hedefi grafik hâlinde burada gösterilmiş. PMUM’un üzerinden gerçekleşen yıllara göre işlem hacimleri burada belirtilmiş. PMUM’un üzerinden gerçekleşen işlem hacimlerinin oranları gözüküyor burada. Ortalama olarak yüzde 30 piyasada, yüzde 70’i de ikili anlaşmalarda işlem görmekte hâlâ.

Burada yine aynı şekilde piyasanın gelişimini ve sayaç sayısındaki artışları arkadaşlarımız bilgi olarak koymuşlar.

Burada da yıllara göre piyasa açıldıktan sonra aritmetik ortalama fiyatın 15 kuruşla 10 kuruş arasında değiştiğini görüyoruz.

Üretim kapasite projeksiyonu: 2021 yılında 82.630 megavat kurulu gücümüz olması hedefleniyor. Bunun da arz-talep dengesine göre yüksek talep senaryosunda yüzde 7,5 artacağı kabul edildiğinde 2019’dan sonra sorun gözüküyor ama düşük talep senaryosunda yüzde 6,6 olursa bir sorun gözüküyor.

Santral bağlantı görüşleri: Yaklaşık 101 bin megavatlık santrale bağlantı görüşü vermiş. Bunun kimisi lisanslanmış, kimisi lisanslanma aşamasında.

1 Kasım 2007 rüzgâr santralleri başvuruları. Biliyorsunuz, bunları ihaleyle tespit ettik. Bir sürü müracaat vardı, 78 bin megavat gibi tüm Avrupa'nın kapasitesi olan müracaat. Bunların liste içerisindeki dağılımlarını... Burada yaklaşık 12 bin megavat ve şu anda işletme hâlinde 2.380 megavatlık kurucu güç gözüküyor. 2020 hedefinde de bunun 20 bin megavat olacağını kurulu güce bağlı olarak söyleyebiliyoruz.

Güneş enerjisi için güneşin en çok ışığının alındığı, en dik aldığı yerlerin haritası kullanıma açıldı. Bu da 600 megavatlık bir kapasiteye denk geldi. İleriki yıllarda bu artarak bin, 2 bin, 3 bin megavat artarak devam edecek.

Burada kâr-zarar tablosu resmedilmiş. 870 milyon 919 bin TL'lik bir kâr söz konusu. Borçlar ve alacaklar...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Pardon, özür dilerim.

Niye Sayıştayın raporuyla farklı? Sayıştay “311 trilyon” diyor, siz “331” bir önceki slaytta.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – 2012’yi söylemişim ben.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sizin “331” dediğiniz rakam Sayıştayda 311 trilyon.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Burada 331, Sayıştay raporunda 311. Yani bu mu doğru, Sayıştay raporundaki mi doğru?

BAŞKAN – Nedir o?

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – 2011 yılı gerçekleşme dönem kârı.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Konuyu... İsterseniz Sayın Başkan, Mali İşler Daire Başkanı burada, gerçeğini kendisi söylesin.

BAŞKAN – Hata mı var oradaki yazımda?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Evet, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamam.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – 311 doğru.

BAŞKAN – Devam edelim.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Son slaytta da alacak ve borç tablosunu görüyorsunuz.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi önerilere geçiyoruz.

2010 yılında gündemde kalan bir adet öneri var, önce onu okutuyorum:

“Öneri 1- 380 kilovat’luk Temelli-Afyon 2 Elektrik İletim Hattı ihalesiyle ilgili olarak;

-04.12.2007 tarihinde yapılan ihalede en uygun ikinci teklifin sonradan mevzuata aykırı olarak değiştirilmesi,

-En uygun teklifi veren firmanın itirazına rağmen ikinci en uygun teklifi veren firma ile sözleşme imzalanması,

-Kamu İhale Kurulunun ihaleyi iptal etmesi üzerine sözleşmenin iptal edilerek işin tasfiyesi, kalan işin tekrar ihalesi,

Böylece işin bitiminin on bir ay gecikmesine, ek maliyete, gelir kaybına, hizmetin aksamasına ve Kurumun imaj kaybına neden olduğundan, sorunların tespiti için söz konusu işlemlerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca incelenmesi, gerekirse soruşturulması. “

BAŞKAN – Cevabı özetle alalım, konuyu bir özetleyip... Kemal Bey, kim verecek cevabı?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Sayın Başkan, arkadaşımız okumaya çalışsın.

TEİAŞ TEMSİLCİSİ – “H206 Referanslı 380 kilovat Temelli-Afyon II Enerji İletim Hattı ihalesi İşinin yaklaşık maliyetinin 41,6 milyon TL olduğu, ihaleye iştirak eden firmalardan, ÖZÇEGAL AŞ'nin 43.887.809,38 TL ile 1'inci en ucuz, ŞA-RA ENMON AŞ'nin ise 43.888.888 TL ile 2'nci en ucuz teklifi verdiği,

Ancak, ŞA-RA ENMON konsorsiyumunun teklifinde yaptığı aritmetik hataların komisyonca düzeltilmesi sonucunda ŞA-RA ENMON AŞ'nin teklifinin 43.884.136,16TL olduğu, böylece 1'inci en ucuz teklif olarak değerlendirilerek, 26/12/2007 tarihinde ŞA-RA ENMON AŞ ile sözleşme imzalandığı...”

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, burada bir inceleme yapıyor. Neticede 4 milyon 712 bin 643 lira ihale farkı doğuyor. Bakanlık diyor ki: “Bunda bir kamu zararı yoktur.” Sonucu oraya gelmiş.

BAŞKAN – Kamer Bey, şimdi, anladım, sonucu ben de biliyorum ama sonuçta...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bunu uzun uzadıya okumanın bir anlamı var mı? Siz bilirsiniz. Yani sonuçta diyor ki: “Bir zararı yoktur.”

BAŞKAN – Şimdi, Kemal Bey, konuyu şöyle kısaca bir özetleyin.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Sayın Başkan, burada yapılan ihale ve teklifler yaklaşık bin liralık bir rakamla birbirine yakın teklifler.

MUSTAFA GÖKHAN GÜLŞEN (Kastamonu) – Anlaşmalı mı?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Yani, tabii ona bir şey diyemiyoruz, olabilir.

Ancak, burada tabii ki bizim bütün şartnamelerimizde yazdığımız TEİAŞ’ın birim fiyat cetvelinde belirtilen, ihtiyaç olan miktarlarla kimse oynayamaz, değişiklik yapamaz. Ancak buradaki teklifte bir yerine iki tane, biz bir tane istemiştik, değişiklik yaparak iki tanenin teklifini yazmış şirket. Böyle bir yanlışlık yaparsa firmalar biz bunu düzeltiriz. Aksi takdirde, düzeltmediğimiz takdirde komisyon bunu değerlendiremiyor, birim fiyat tespiti yapamıyor, dolayısıyla ihale neticelendirilmiyor, ihalenin iptali söz konusu oluyor ve bu yeniden yapılan ihalede tekrar aynı hatayı yaparlarsa bizim ihaleleri neticelendirme imkânımız ortadan kalkıyor.

Örneğin, çarpıcı bir örnek vermek gerekirse ben 1 tane trafo istemişim. 1 trafonun fiyatı yaklaşık 1,5 milyon lira, adam sehven oraya 10 tane yazmış. Şimdi ben bunu düzeltmediğim zaman benim zaten istediğim 1 tane, 10 tanenin de bana 150 bin lirada verilmesi mümkün değil. Biz zorunlu olarak bunu şartnamelerimize koyduk. Ama KİK de diyor ki: “Sen böyle bir şeyi ancak -aritmetik hata- alt alta olan toplamalarda yapabilirsin.” Ama alt alta olan toplamayı bu çarpım değiştiriyor. Dolayısıyla bu düzeltmeyi yaptığımızda, o bin liralık farktan dolayı birinci sırada olan kişi ikinci sıraya düştü, dolayısıyla KİK’e şikâyet etti. KİK de “Benim mevzuatımda böyle bir şey yok.” diye iptal etti. Bu tür ihalelere şikâyet eden firma daha önce aynı şartnamelerle defalarca katıldı ve ondan sonra da aynı şartnameyle defalarca katılmaya devam etti, herhangi bir itiraz hiçbir kimseden alınmadı ve herkes “Şartnameyi okudum, bilgi aldım.” diye imzalayarak bu ihalelere giriyorlar. Yani, biz bu düzeltmeyi yapmasaydık kendi koyduğumuz şartnamedeki bu ifadeyle, bu şartla çalışmış olacaktı, bu sefer öbür şirket şikâyet etmek durumunda kalacaktı. Yani, yaptığımız işlem doğrudur.

BAŞKAN – Bakanlık Teftiş Kurulundan kim var veya Bakanlık temsilcisi kim?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURHAYAT CANTEKİN - Bakanlıktan Teftişten yok efendim.

BAŞKAN – Tamam. Bakanlık Temsilcisi arkadaşımız?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURHAYAT CANTEKİN - Benim efendim.

BAŞKAN – Yani siz raporu okumuşsunuzdur.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURHAYAT CANTEKİN – Okudum efendim.

BAŞKAN – Sayıştayın önerisini ve kurumun cevabını da biliyorsunuz. Yani sizin bakış açınız nedir? Ne çıktı incelemeden?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURHAYAT CANTEKİN – Bakanlık Teftiş Kurulu, TEİAŞ Genel Müdürünün dediği gibi, KİK’te aritmetik hata için bir düzenlemeye gidildiğini, ancak miktar konusunda bir değişiklik olmadığından, Genel Müdürün de ifade ettiği gibi, ihalelerde gecikme olmasın diye TEİAŞ’ın idari şartnamede bu tür bir düzenlemeye gittiğini, her iki ihale arasında çok fazla bir fark olmadığını, o farkında da kur artışlarından ve malzemelere gelen fiyat artışlarından kaynaklandığını... Sayıştayın önerisinde yer alan enerji kesintisinden bahsediliyor; o konuda da TEİAŞ’tan bilgileri aldıklarını, 2008 yılında da bu tür bir darboğazın yaşanmadığını, burada idarecilerin kasıtlı bir işlem yapmadıklarını, ihalenin bir an önce neticelenmesine çalıştıklarını, bu nedenle ilgililer hakkında herhangi bir işlem olmadığı kanaatine varmışlardır efendim.

BAŞKAN – Şimdi ben yanlış mı anladım? KİK şunu mu söylüyor: “Siz idari şartnamede böyle bir hüküm koyamazsınız.” mı diyor?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURHAYAT CANTEKİN – Evet, daha sonra 2008 yılının on birinci ayında -yanılmıyorsa- o yürürlükten kalkmış. “Toplamayı yapabilirsiniz, çarpma, bölme yapamazsınız.” diyor. Ayrıca miktarda firma 2 adet teklif vermiş. Normalde TEİAŞ’ın istediği 1 adet. KİK “Bizim mevzuatta böyle bir husus yok. Önce, siz bu tür bir şeyi yapamazsınız. Bu nedenle ihalenin iptaline...” diyor. TEİAŞ da idari mahkemeye ve bölge idare mahkemesine başvuruyor fakat ret oluyor. Ret olunca tabii, KİK’in kararına uymak durumunda kalıyorlar, ihaleyi iptal ediyorlar, yeniden ihaleye çıkıyorlar, o iki süre arasında on bir ay bir gecikme süresi oluyor. Tabii, bu gecikme de hukuki işlem olduğu için. Yani sonuçta, hani, bir enerji kaybının olmadığını, her iki ihale arasındaki maliyetin çok fazla olmadığını, bunun da kur artışları ve malzemelere gelen fiyat artışlarından

kaynaklandığını, KİK'in o tebliğindeki hükmünün de daha sonra uygulamada sıkıntı olduğu için yürürlükten kaldırıldığını ifade ediyor teftiş raporunda.

BAŞKAN – Son dediğinizi bir daha tekrarlar mısınız? Yani Kamu İhale Kurulunun tebliği mi kalktı ortadan?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURHAYAT CANTEKİN – Bu, miktarlarla ilgili kısımda sıkıntı olduğu için bizim Denetim Hizmetleri Başkanlığının teftiş kurulu raporunda bu hususun 2008 yılının on birinci ayında yürürlükten kalktığını...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kamu İhale Genel Tebliği'nin hangi maddesi bu, yürürlükten mi kaldırılmış?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURHAYAT CANTEKİN – Onu şu an tam bilemiyorum efendim. Onu ifade edeyim, ben size bilgi vereyim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Raporda öyle bir şey yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURHAYAT CANTEKİN – Teftiş kurulu raporunu da...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Raporda öyle bir şey yok. Bizde de var teftiş kurulu raporları. Bu raporlarda sizin dediğiniz yok.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURHAYAT CANTEKİN – Var efendim.

BAŞKAN – Evet, şimdi, Kemal Bey, şunu da anlayalım: Demin ifadenizde “diğer ihalelerle ilgili” dediniz. Şu anda siz sadece bu ihaleyi yapmıyorsunuz. Eğer sizin teknik şartnamenizde böyle bir hüküm varsa o bütün ihalelerde geçerli. Peki, diğer ihalelerle ilgili olarak herhangi bir itiraz olmadı mı?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Kesinlikle. Aynı şirket, şikâyet eden şirket, aynı ihalelere bu şartnameyle katılmaya devam ediyor ve ondan sonra yapılan ihaleye de teklif vermedi.

BAŞKAN – Evet...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Burada 2 tane ihale yapılmış. Arkasından feshedilmiş, ikinci ihale yapılmış.

BAŞKAN – Kamer Bey, şimdi, söz isteyen arkadaşlar var yani konunun anlaşılması için soru soruyorsanız olmazsa Sayıştaya da söz verelim, sonra milletvekili arkadaşlara söz vereyim.

Evet, buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, şimdi, ihalenin iptali, esasen, sadece idarenin söylediği hususa dayanmıyor. Kamu İhale Kurumu birçok usul hatası bulmuş yani kötü niyet olmasa bile bir hayli usul hatası. Dolayısıyla, Kamu İhale Kurulunun kararına göre, o ihalede hiç geçerli teklif yok. Esasen, o ihale zaten iptal olacak bir ihale imiş gerçek anlamda değerlendirme yapılsaydı, gözden kaçan hususlar olmasaydı o ihale zaten iptal olacaktı. Dolayısıyla, ihale, teknik personel bildirimini özellikle ve bunların iş deneyim belgesiyle ilgili değerlendirme yapılan firmaların eksiklikleri gözden kaçırılınca bu iki firma arasında ihale yapılmış ama bu kişilerin teklifleri de bu eksikliklerden dolayı, esasen, geçerli değil.

BAŞKAN – Onlarındaki de mi geçerli değil?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Onlar da giremiyordu. Bu ihalenin yenilenmesi gerekiyordu Başkanım ama tabii, bu süreç içinde zaman geçti, müfettiş şunu söylüyor: “Yani o hattın yapılmamasından dolayı, oraya bir güç aktarımındaki eksikliklerden dolayı bir sıkıntı yaşanmamıştır sistemde.” diyor. Olabilir, tabii, bu çok detaylı bir çalışma gerektirebilir. İdare...

ADNAN YILMAZ (Erzurum) – Zaman aşımına mı uğradı?

BAŞKAN – Yok, yok, zaman aşımı yok.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Hayır efendim.

Başkanım, şu olabilir belki, benim kendi şeyim: 2009'da -slaytta da gördük- enerji kullanımları düşmüştü global kriz dolayısıyla. Belki elektrik ihtiyacı da az olabilir yani “Beklenen sıkıntı olmamış.” diyor müfettiş. Olmamış olabilir, ona bir şey demiyoruz ama şu bir gerçek ki: Yapılmamış, kabul görmemiş tekliflere göre bir ihale yapılmış ve bu ihale bir müddet sonra da Kamu İhale Kurumunca iptal edilmiş ve tasfiye edilmiş, tekrar ihale edilmiştir. Yani hiç değilse usul yönünden yani bu ihaleyi yapan kişilerin bu konularda daha dikkatli olmaları konusunda bir uyarılmaları gerekirdi, bir şey söylenmesi gerekirdi ama...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama siz rapor sonucuna iştirak mi etmişsiniz?

Bir açıklama yapayım mı Başkanım, konuyu açıklama anlamında?

BAŞKAN – Bitirsin de, bitti mi?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, biz rapor sonucuna iştirak etmedik yani bu yönleri eksik. KİT Komisyonunun gündeminde olduğu için Komisyonun takdirine bırakıldı, takdir Komisyonun Başkanım.

Arz ederim.

BAŞKAN – Evet, şimdi, arkadaşlara söz vereyim.

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli bürokratlar; bir ihale yapılıyor. İhalede birinci sırada teklif verenle ikinci sırada teklif veren arasında hemen hemen hiçbir fark yok neredeyse yani benim kafamda da birtakım soru işaretleri oldu, niçin böyle çok yakın birbirine diye. Sonra idare bir hesaplama yapıyor. “Yok kardeşim, sen fazla vermişsin. Dur, bunu bir düzeltelim.” diyor, 3 bin lira aşağıya çekiyor ve ona veriyor. Madem böyle bir yanlışlık var, o ihalenin o gün iptal edilip tekrar yeniden teklif alınması gerekirken bu hata yapılıyor ve işin ilginç tarafı, burada bir hata görülmediği, eksik görülmediği müfettiş raporunda var. “Kayıp yoktur.” deniliyor. Arkadaşlar, bir işin bitimi on bir ay gecikiyor yani on bir ay bir çocuk doğuyor, yürümeye başlıyor on bir ay sonra ve siz bunu bir kayıp olarak görmüyorsunuz. Müfettiş diyor ki: “Bu bir kayıp değil, on bir ay sonra, on bir ayın insan ömründe çok önemi yok, on bir ay sonra da olabilir.” diyor yani bence burada Sayıştayın da kendi önerisinin arkasında durması gerekiyordu. Eğer burada hukuksuzluk varsa, yanlış bir şey varsa soruşturma yapılması lazım. Soruşturma sonucuna göre de burada suçlu kimse onlarla ilgili hukuki işlemin de yapılması lazım. Bence on bir ay gecikme dahi bir işin bitimiyle ilgili, ciddi anlamda bir zaman kaybıdır, ekonomik kayıptır. Belki ekonomik kayıp olmasa bile ciddi anlamda zaman kaybı olarak düşünüyorum. Yani baştan beri bir yanlışlar silsilesi devam etmiş bu işte. Bence Sayıştay bu işi daha iyi organize etmeliydi. Son verdiği yani bu önerenin arkasında durmalıydı. “Komisyona havale ediyoruz.” diyorsunuz yani Komisyonun yapabileceği bir şey yok, eksik var, yanlış var, ihalede sıkıntılar var. Yani biz Komisyon olarak ne yapacağız buna?

BAŞKAN – Evet, Kamer Bey, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, rakamlar öyle karıştırılmış ki devamlı rakam karışıklığına gidilmiş.

Şimdi, evvela, son ihalede yani bir ihale yapılmış, ihale feshedilmiş, ondan sonra ikinci ihalenin maliyeti 44 milyon 704 bin 812 liraya çıkmış. Birinci ihalenin kaç lira olduğu tam kesin yani burada rakam görmedim. Şimdi, birinci ihale ile ikinci ihale arasında 4 milyon civarında bir para farkı doğuyor. İşte “Bunun bir kısmı kur farkından geliyor, bir kısmı örgülü çelik fiyatlarının artışından geliyor, bir kısmı da alüminyum fiyat artışından geliyor.” deniyor da peki yani bu ilk firma zaten bunu bitirseydi bu farklar da olmayacaktı, kendisi zaten o şeye göre bu ihaleyi alacaktı. Neticede 4 milyon 712 bin lira kamunun bir zararı var burada, bu ihalenin yenilenmesi nedeniyle. Ben rakamları tam bulamadım çünkü çok karıştırılmış yani müfettiş raporunda da... “Burada bir kamu zararı yoktur.” diyor. Bakan onaylıyor. Şimdi, böyle bir şey olur mu yani? Mevcut ihale sistemimize göre, eğer bir ihaleyi alan kişi usulüne göre yapmaz, ihale feshedilirse onun nam ve hesabına yeniden bir ihale yapılır, o yapılan ihale sonucunda eğer kamunun bir zararı varsa o zarar da eski müteahhitten alınır yani eski müteahhit de devamlı size karşı iş yapan kişi. Niye yani 4 milyon...

BAŞKAN – O, işin tasfiyesi hâlinde değil miydi Kamer Bey?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim?

BAŞKAN – İşin tasfiye edilmesi hâlinde namı hesabına yaptırılıyordu herhâlde, ihalenin iptalinde değil yanlış hatırlamıyorsam.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yani ikinci ihale de olsa...

BAŞKAN – İşte, işin tasfiyesi sonrasında eğer mevcut müteahhidin namı hesabına yaptırılırsa onun adını almıyordu yanlış hatırlamıyorsam.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yok, tasfiyesi şart değil yani adam şimdi, ihaleyi yapmadı, usulsüz yaptıysa ihale feshediliyor, o yeniden ihale ediliyor. İlk ihaleyle ikinci ihale arasındaki kamu zararını birinci müteahhitten almak lazım bana göre, ben böyle düşünüyorum.

BAŞKAN – Yok, yok, şimdi, mevzuat öyle demiyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Dolayısıyla, burada, müteahhit çok korunmuş gibi görünüyor yani müfettiş raporunda da, Bakanlık tasarrufunda da müteahhit çok korunmuş oluyor.

BAŞKAN – Hangi müteahhidi kastediyorsunuz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – İlk müteahhit, ilk işi alan Şa-Ra Enerji ve Baran Çelik yani o da var o şeyde. İhaleye ilişkin teklif isteme... Şartnamede Şa-Ra Enerji A.Ş., Baran Çelik yani yazmışlar tabii. Özyurt, Özengil, TÜRKKABLO... Ne bileyim, çok karışık kişiler girmiş de yani ilk ihaleyi alan müteahhit korunmuş. Yani isimler yanlış yazılmış, ben yanlış okumuyorum.

BAŞKAN – Var mı ekleyeceğiniz bir şey, tamam mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tamam yani bana göre, ortada, idarenin zararı açık.

BAŞKAN – Evet, Alaattin Bey, buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Evet, Sayın Başkan, hem idarenin yaptığı açıklamada verdiği cevapta da hem Sayıştay denetçisi de aynı şeyi söyledi zaten. Bir kere, Kamu İhale Kurumu iptal kararında ilk ihaleye iştirak eden tüm firmaları yetersiz buluyor ve ilk ihalenin iptal edilmesi gerektiğini belirtiyor. Bir de yani burada biz de baktığımız zaman, işte, rakamlar birbiriyle hemen hemen eşit gibi görünüyor ve bu ihaleye, birinci ihaleye kaç kişi, firma katılıyor, onu da bilemiyorum, raporda var mı, bakmadım ona ama.

BAŞKAN – Var, var. Beş firma teklif vermiş.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Dört firma katılıyor galiba. Yani bu birbirine çok yakın fiyat veren iki firmanın sanki anlaşmalı gibi burada yani bizim edindiğimiz izlenim genel olarak öyle herhâlde...

BAŞKAN – Ama davacı aynı zamanda Alaattin Bey.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Efendim?

BAŞKAN – Dava açan da o.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Dava açan, tamam, doğrudur ama yani “Anlaştık ama sen beni sattın.” da olabilir yani efendim, ikinci firma orada matematik, işte, hata yapar. Onu da idare bir şekilde tespit eder. Bu, danışıklı dövüş de olabilir yani. Davayı da onun için açar ve ondan sonra, ilk firmanın ikinci ihaleye katılmamasını da idare kötü niyetli olarak yorumluyor. Yani kötü niyetli olduğundan mı acaba, korktuğundan mı katılmadı, o da olabilir yani idare ondan sonra, sıkıntı da yaratabilir tabii o firmaya.

Burada bir 30 milyonluk zarardan söz ediliyor, bir, gene idarenin verdiği cevapta 5,5 milyonluk fazla ödeme yapıldığından söz ediliyor. İkinci ihaleye kaç kişi katılıyor ve ikinci ihale 44 milyona veriliyor. Aslında, sizin verdiğiniz demirde ve alüminyumdaki fiyat artışları falan da çok daha fazla görünüyor. Demek ki siz bu birinci ihalede iptal etseniz, yeniden o sırada ihale açsanız çok daha uygun fiyatlara bu iş yapılabilecekti, onu gösteriyor. O kadar çok büyük fiyat artışlarına rağmen hemen hemen aynı fiyatlarda ihale alınmış yani.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, çok değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar; hepinize günaydın.

Burada önemli olan, bence firmaların şikâyetiyle birlikte, kamudaki ihale komisyonundaki rakamların toplanması ve aradaki farka bir müdahale anlamında bir sıkıntı var. Bence şimdi, buradaki sıkıntı da şöyle: İdarenin -bu sıkıntıları- ihalede usul ve teknik şartnamelere uygun olarak yapmadığı ortaya çıkıyor bana göre. Çünkü yapsaydı ne olurdu? Kamu bu mahkemeye gitmez, ihaleyi iptal eder ve ihaleyi iptal ettikten sonra yeniden, tekrar ihale açar ve bu sıkıntılar da hem kamunun bu kadar uzun süre beklemesini, dava ve sürecin yaşanmasını engellerdi ve doğru olan yöntemi yapardı.

Şimdi, onun için de ihalenin yapış ve uygulama şekliyle yasalardaki komisyonun uymadığını görüyoruz. Bu anlamda da Türkiye'nin başka ihale komisyonlarında olduğu gibi ya da bir başka yerde Türkiye'de böyle bir şekilde örneğe rastladığımızda da çoğunun mahkemeye suç ve usul açısından da cezai müeyyide olarak yargılanmasına karar verildiğinin çok örnekleri var. Şimdi, o önemli olan sıkıntı, bence burada kamu zararı varsa bu kamu zararının on bir aylık gecikmesinden... Ki yani kamu zararı şöyle: Bu ihalenin gecikmesinden dolayı kamu zararı vardır veya yoktur diye bakmak çok yanlış. Az önce de ifade edildi. Enerjinin o seneki talebi krizden dolayı azdır, kamu zararı gözükmedi. Tersi olsaydı ne olacaktı? Bu sorunun cevabı yok orada yani bundan dolayı olmamış olabilir, tüketimdeki arz-talep ilişkisinden kaynaklanmıştır. Ancak, bence onun yerine dolar ve dövizdeki farklılıklar da olabilirdi, tersi, ekonomide. O kadar öngörüyle bir hareket edebilmiş midir? Yok, o da yok. Çünkü böyle bir varsayımla hareket etmenin şansı da yok, ekonomiyi o kadar uzun vadeli görme şansları. Usul yönünden doğru değildir. Anında bence bunun iptal edilmesi ve şikâyet edilerek de... Yani firmaların iki tanesinin rakamlarının toplanması, o firmanın tekrar verilmesi çok mu acildi? Yani böyle bir usul olmadığını deneyimli arkadaşların, bürokratların bu anlamda gözünden kaçmış olmaları... Teknik şartnamedeki, özellikle teknik şartnamedeki ekipmanlar ihaledeki en önemli kusurlardır. İlk önce incelenmesi gereken, verdikleri teminat mektupları limit içi mi, limit dışı mı,

bunların hepsi, bunlar çok önemli konulardır. Burada atlandığını ben özellikle algılıyorum ve bu atlamanın da sonucunda burada mutlaka rapordaki gibi bir anlamda... İhaledeki arkadaşlar belki de yetersizdi, eğitimde eksikleri de olabilir, onu da bilemiyorum, ancak, doğru usul ve usule uygun yapılmadığı ve ihaleye müdahale edildiği ve bu anlamda da doğru bir ihale yapılmadığını söylemek istiyorum. İşin arkasındaki detaylı boyutları çok beni ilgilendirmiyor. Firma kendisi etmiştir, aralarında başka ilişki olmuştur, danışıklı dövüş olmuştur, bir daha ihaleyi iptal etmek için tekrar, yeniden girerse daha iyi teklifler alabileceğini düşünmüştür, o boyutları bizi ilgilendirmez ama ihalenin o şartlarda, doğru olan bir şekilde iptal edilmesi en uygunuydu, bu yapılmamıştır. Bence ortada bir suçluluk vardır.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Aydın Hocam, buyurun.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdüre bir soru sormak istiyorum: “İhale dosyası” diye bir dosyanız var. Her şey orada açık değil mi? Peki, “iki” olacak şeyin yerine, ben “beş” yazdığımda “Bu, şu oldu.” Bu doğru mudur yani bağlayıcı olan sizin dosyanızdır. O zaman yani Sayıştay uzmanı arkadaş da bu ifadeyi, vurguyu yaptı. Burada yapılması lazım gelen, sizin belirlemiş olduğunuz kurallara göre verilen toplam değerdir. Yani burada biraz ben sizlerin temiz olduğuna inanıyorum, en ufak bir şüphem yok ama sizin iyi niyetinizi istismar edecek hiç kimseye de müsaade etmeyin, bu belli. Burada yapılacak olan, sizin ortaya koyduğunuz standart nedir, ona göre kim, ne verdi? Yoksa burada, şimdi, bütün arkadaşların, bunu okuyan herkesin kafasındaki istifham ne oluyorsa bizde de o oluyor. O zaman yapılacak olan iş şudur: Burada net ve tavırlar kesin olmalı, hiç kimseye açık kapı bırakmamalı ve buradaki arkadaşları da vicdanlarında huzursuz etmemeli. O açıdan, burada yapılacak olan iş, yönetim olarak dirayetli olmalı, yanlışlara asla müsaade etmemeli yani bu “Şuna göre toplama, çarpma...” Bunlar olmaz. Olacak olan nedir? Belirlediğiniz kurala göre kim, ne veriyorsa ona göre doğru sonuca gitmektir. Karşılıklı diyalog şeklinde cevabı da almış oldum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Mustafa Bey, buyurun.

MUSTAFA BİLİCİ (Van) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, TEİAŞ ülkemizin göz bebeği kurumlarından biridir, gerek sağladığı istihdam açısından gerek ekonomiye katkısı açısından gerekse işleyiş açısından. Biz alt komisyonda da detaylı olarak konuştuk, TEİAŞ iyi idare edilmektedir. Bütün arkadaşların alt komisyondaki kanaati o yöndeydi.

Tabii, biraz önceki sunuda da görmüş olduğumuz üzere, çok sayıda ihale gerçekleştirilmiş, çok sayıda da ihale gerçekleştirilecek. 2016 yılına kadar bunlar programlanmış. Bu ihaleler içerisinde bir tanesinde eksiklik olmuş olabilir, hata olmuş olabilir ama asla bu, kasıtlı değildir düşüncesindeyim. Zaten teftiş kurulu da bu konuda gerekli çalışmayı yapmış. Bundan sonra yapılacak olan ihalelerde varsa bu eksiklikler dikkate alınarak yapılacaktır. Bunca yoğun sayıda ihalenin yapılması ve miktarlarının yüksek olmasına rağmen başka da bir sıkıntının gözüküyor olması bunun en açık ifadesi, ispatı olsa gerek. Ben Sayın Genel Müdürümüze ve arkadaşlarına yapmış oldukları bu güzel çalışmalardan dolayı, TEİAŞ'ın 2001'de kuruluşundan 2013'e kadar her geçen yıl gerek kârlılığını artırarak gerekse iletim hatlarındaki mesafeyi katlayarak bugüne kadar geldikleri için teşekkür ediyorum. Bundan sonraki çalışmalarınızda da başarılar diliyorum.

BAŞKAN – İsmail Bey, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlar; ben de, burada 2007 yılında yapılmış olan ihalede yani 5 tane firma girmiş, 2 firma birbirine çok yakın fiyatlar vermiş ve tabii ki burada iki firmanın aynı rakamları bile tutturması ihtimal dâhilinde midir? İhtimal dâhilindedir yani aynı rakamları tutturabilir bunlar. Yani 1 lira fark olması onların anlaşacağını göstermez. Bir de idareyi buradan sorumlu tutamaz yani siz o firmaların ne düşündüğünü bilemezsiniz. Burada, tabii, bazı idareler bu gibi toplama hatalarında kendilerini sıkıntıda tutmamak için, yani bunlarla ilgili herhangi bir kanuni şeyle karşılaşmamak için bu gibi aritmetik hata yapanları genelde ihale dışı bırakırlar. Burada, tabii ki idare iyi niyetli davranmış ve 4734 sayılı Kanun'un 37'nci maddesinde de “Teklif edilen fiyatları gösteren teklif mektubu eki cetvelde çarpım ve toplamlarda aritmetik hata bulunması halinde, isteklilerce teklif edilen birim fiyatlar esas alınmak kaydıyla, aritmetik hatalar ihale komisyonu tarafından re'sen düzeltilir.” hükmünü uygulamışlar ama çoğu idare bunu uygulamaz. Burada daha çok fiyat aşağı düştüğü için... Yoksa herhangi bir art niyet olduğunu ben düşünmüyorum çünkü birbirine yakın teklifler. Bu firmalar anlaşılan firmalar olsaydı birbirini niye mahkemeye versinler? Demek ki bundan sonra bu gibi konularda... Tabii 2007 yılında yapılmış bu ihaleler. Bu 4734 sayılı Kanun'un uygulamasında o dönemlerdeki ihaleyi yapan tüm kamu

kuruluşlarındaki çalışanlarımız çok deneyimli ve tecrübeli değildi. Bu gibi ufak tefek hatalar mutlaka oldu diye ben düşünüyorum. Bir art niyet olduğunu düşünmüyorum ama bundan sonra daha dikkatli davranılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, ben bu konuda gerçekten bir karar verecek kadar aydınlanmadım. Yani doğrusu, bu raporlardan benim kafam daha karıştı.

BAŞKAN – Soralım, hangi yönlerden karışıklık varsa soralım.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – İdareye sorabiliriz ama mesela müfettiş konusunda da müfettiş idarenin yerine geçmiş, verdiği rapor idarenin yerine geçmiş. Onun raporu bile bizi aydınlatmıyor. Şimdi, idare bu işi yapan bölüm. Onların söyleyecekleri çok söz vardır ama doğrusu, o sözlerin de tatmin edici olduğuna inanmıyorum. Çünkü yani burada yapılan şey belli yani bana göre belli ama bunu çok fazla dillendirmek istemiyorum. Benim kafamda soru işaretleri var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, ben ne anladığımı söyleyeyim de, gene konuşmaya devam edelim o zaman. Şimdi, az önce sunumda Sayın Genel Müdür konuyu ortaya koydu yani yatırımların belli bir süresi var. İhale de bunlardan bir aşama ve yaklaşık kırk iki aya kadar varan bir süre var. İdare burada kendince bir yöntem geliştirmiş ki pek çok ihalede bu geliştirdiği yöntemde herhangi bir sorun olmamış ta ki KİK'e itiraz edilip KİK "Bu konuda sizin yaptığınız, şartnameye koyduğunuz o hüküm yanlıştır." deyip hüküm verene kadar. Neydi o? "Teklifler verildiği zaman, bizim şartnamemizde açıkça belirttiğimiz hususlarda siz eğer herhangi bir maddi hata yaparsanız ben idare olarak bunu, bakın, resen düzeltirim çünkü ben sizden şunu istiyorum, siz onu teklif etmek durumundasınız, hesaplamanızı buna göre yapın." diye söylüyor. Neticede, bu şartnamede ihale ilamına çıkıldığı zaman var olan bir hüküm ve ihale komisyonunda ilave çıkılmış olan bir ihalede bu şartname hükümlerine zaten aykırı davranılması beklenilemez. Bu anlamda, ihale komisyonu da üzerine düşeni yapmış. Oradaki zaten rakamlar da birbirine çok yakın. Zaten yakın olduğu için de o küçük; 1,2, bilmem ne gibi böyle hesap hatasını düzelttiği zaman, bir an üstteki alta düşmüş, ikinci sıradaki birinci sıraya çıkmış ve bundan önce de bunu sadece bu ihalede değil, onlarca ihalede TEİAŞ'ın ihale komisyonu yapmış. Yapmaktaki amacı da şu: Yarın öbür gün maddi sebeplerden dolayı herhangi bir itiraz gelmesin. İhale gerekçesi olarak bu sebep ortaya sunulmasın.

Şimdi, burada iki şeyi bence ayırmamız lazım, hatta üç şeyi: Bir: İhale komisyonunun burada sorumluluğu var mı? Onu bir tartışmamız lazım çünkü ihale komisyonu daha önce ilan edilmiş olan ve şartnamede kendisine tanınmış olan bir yetkiyi kullanıyor yani "Sen benim ilan ettiğim şartnameye aykırı bir teklif varsa, o maddi hata niteliğinde sayılabilecek teklifte hususlar varsa bunları düzeltebilirsin." diye zaten komisyona bu anlamda bir yetki verilmiş, bir.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkan, eksik bırakıyorsunuz ama.

BAŞKAN – Buyurun Alaattin Beyciğim, ne eksik?

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Kamu İhale Kurumu sadece ondan dolayı iptal etmiyor.

BAŞKAN – Onu söyleyeceğim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Bu katılımları yetersiz buluyor bir kere.

BAŞKAN – Üstat, onu söyleyeceğim, şimdi onu söyleyeceğim.

Yani bizim burada temelde tartışma noktamızın çıkış noktası burası yani niye? Çünkü diğer ihaleye katılan firma bu gerekçeyle itiraz ediyor. Yani bu yönüyle baktığımız zaman, ihale komisyonundaki arkadaşlarımızın -şahsi kanaatim- şartnamede kendilerine verilen, tanınan bir yetkiyi uyguladıkları kanaatindeyim ben yani çünkü bunu daha önceki ihalelerde yapmışlar. KİK bu anlamda bu kararı vermeseydi zaten bu hâliyle bu önümüze gelmeyecekti. Sayıştay da zaten KİK'in kararı üzerine bunu ortaya çıkarıyor veya gündeme getiriyor yani bu ihalenin iptal şeyini. Şimdi, iş KİK'e gittiği zaman, KİK olayı genişletmiş, diğer hususları da gündeme almış ve demiş ki: "Aslında hiç o konuya bakmaya gerek yok. Zaten sizin şartnamede kendinize tanıdığınız yetki, bana göre olmaması gereken bir yetki yani siz hiçbir şeyi düzeltemezsiniz." Bu yönüyle tamam ama ayrıca zaten üç teklif veya beş teklif verenlerin de bu hâliyle de bu ihalenin yapılması mümkün değil.

Öyle ya da böyle, devlet işinde çalışanlar şu riskle her zaman karşı karşıyadır arkadaşlar. Yani içimizde bürokrasiye çalışan arkadaşlarımız da var. Yani ihaleye yeterli teklif verilmemiştir, işte, fiyat uygun görülmemiştir. Bu gerekçeyle de iptal edilebilir. Sonra ihaleye tekrar çıkılır. Bakarsınız, piyasa fiyatlarında, piyasa rayıçlarında birtakım malzeme fiyatlarındaki artışlardan, azalışlardan dolayı

da ikinci ihalenin fiyatı aşağı da çıkabilir, yukarı da çıkabilir yani bu anlamda bizim tartışmamız gereken ve aslında kamu zararı olarak konuşulan şey, her gün bizim devlet işleyişimizde karşılaşacağımız bir risktir ve bu anlamda da fiyat düşüşlerinden kaynaklanan kamunun pek çok kazancı da olmuştur ama tabii, o bir kazanç olduğu için, kazanç görüldüğü için karşımıza gelmemiştir. Burada bence konuşmamız gereken şey yani daha sonra işte, “Efendim, alüminyumun fiyatı artmış şu kadar lira, işte, metalin fiyatı artmış şu kadar lira.” gibi, o 3-4 milyon liranın sorumlusunu aramaktan ziyade, ilk ihale noktasında ihale komisyonundaki arkadaşlarımızın sorumluluğunu tanımlamamız lazım. Bence Bakanlık müfettişi arkadaşımız daha önceki uygulamalardan yola çıkarak, mevzuat olarak kendileri şartnamede bir hüküm koymuşlar. O mevzuatı tabii, burada Sayıştay da kendine göre şey ediyor yani ona da sormak lazım yani siz mevzuata aykırılık iddiasında bulunduğunuz zaman hangi mevzuata aykırılık iddiasında bulunuyorsunuz? Şu anda KİK’in kararına, öyle mi?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – KİK’in kararı, bize ihale dosyası Sayın Başkan...

BAŞKAN – Hayır, hayır, şimdi söylediğim şey, oradaki birinci paragrafta “Mevzuata aykırı olarak ikinci teklifin sonradan değiştirilmesi.” diyorsunuz ya yani hangi mevzuata aykırılık iddiasında bulunuyorsunuz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Tabii, KİK kararı.

BAŞKAN – KİK kararı işte yani benim de söylediğim o zaten.

Yani dolayısıyla bundan önceki –onu da teyit edin lütfen- şartnamelerde, ihaleye çıkan şartnamelerde, teknik şartnamede benzer hüküm var mı?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Var.

BAŞKAN – Şimdi, o zaman, bizim burada açıkçası şunu tartışmamız lazım yani burada mevzuattaki veya şartnamedeki hükmün yanısını tartışalım ama ihale komisyonundaki arkadaşlarımızın kendi ilan edilmiş şartnamedeki hükmü uygulamamaktan başka yapabilecekleri ne vardı? Yani hepimiz işte aramızda belediye başkanlığı yapmış arkadaşlarımız da var.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Direkt iptal... Yani söyleyeyim.

BAŞKAN – Buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Direkt bu ihalenin iptal edilmesi gerekiyordu.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Yanlış yerden tartışıyoruz bence.

BAŞKAN – Hayır, hayır, bu KİK’e giden...

Alaattin Bey’ciğim, sadece KİK’e giden itirazla ilgili söylüyorum. Bakın, KİK’in sonradan tespitini söylemiyorum, o ayrı bir konu. Yani...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Bir dakika ama Sayın Başkan yani ihale yapan insanın... Demin bir arkadaşımız da “Ya, o zamankiler acemiymiş onandır...” Acemilikten de olabilir ya da kötü niyetten olabilir.

BAŞKAN – Acemi demiyoruz.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Orada şey var, iki firma anlaşmış gibi görünüyorsa yani belki o anlaşmayı bozmak için olabilir yani idare bozmak isteyebilir.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İdare onu bilebilir mi, anlatsa bile bilebilir mi?

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Belki de bozmak için hani iyi niyetli...

Bakın, iyi niyetli diyorum, iyi niyetli bozmak için de yapabilir. “Alın bakalım ben de size bunu yaptım.” diyebilir ama bu işin... Orada basiretli olması gerekiyor ihale komisyonun ve direkt orada bunun iptali gerekiyor. Yani sonradan yarattığı sonuçlar açısından da baktığınız zaman çok ciddi ölçüde kamu zararı oluşuyor.

BAŞKAN - Alaattin Bey, sorduğum şey şu...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Ya, bizim belediyelere soruyorsunuz. Belediyelerde bunun onda, elli de 1’i olsa direkt on yıl hapis, hemen direkt...

BAŞKAN - Şartnamede ihale komisyonuna...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Direkt hapis istemiyle yargılanır yani.

BAŞKAN – Bakın, şartnamede ilan edilmiş.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Ben size getireyim bir iki örnek de İzmir Belediyesiyle ilgili, neleri yargılıyorlar bir görün yani.

BAŞKAN - Şimdi o tarafa geçmeyelim, onun örneğine bakarsanız bir sürü örnek bulursunuz.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Geçmeyelim de öyle ama yani. Sorduğunuz için söylüyorum.

BAŞKAN – Belediye değil, aramızda belediye başkanlığı yapmış, bu işleri bilen, bu işin sıkıntısını bilen arkadaşlar var diye, özellikle Ali Bey'i kastederek... Dört müydü? Yanlış olmasın.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Evet, yirmi yıl.

BAŞKAN – Yirmi yıl belediye başkanlığı yapmış tecrübeli arkadaşlarımız var.

Şimdi, burada söylemeye çalıştığım şey şu yani onun üzerinde durmamız lazım özellikle: Yani ihale şartnamesinde daha önce ilan edilmiş olan ve komisyonda yetki olarak verilmiş olan bir hususu uygulamış komisyon. Bilmem anlatabildim mi? Yani “Ben sizden bunu istiyorum.” demiş.

Yani o şey, ilk söylediğim şey, lütfen oraya gelelim Mehmet Bey. Şimdi bu söylediğiniz düzeltme yapma yetkisi...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – “Şartnamede var.” demeyin.

BAŞKAN – Bir dakika... Var canım.

Onu soralım.

Bakın, buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, idari şartnamenin 63'üncü maddesine KİK'in tip şartnamesinden ayrı olarak özel hükümler konmuş TEİAŞ için, kendi bünyesine uygun ve burada bu tür düzeltmelerin, birim düzeltmesinin...

Yalnız, Sayın Başkanım, fiyat düzeltmesi değil...

BAŞKAN – Ama o birim düzelttiği zaman fiyat da düzelmiyor mu?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, şöyle: Yani fiyat değişikliği değil bu, birimi düzelince otomatik değişiyor tabii ki.

BAŞKAN – Tabii işte o.

Yaptığı farklı mı peki, nedir burada?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, şunu istiyor TEİAŞ: “Benim yaptıracağım işlerin listesi budur.” diyor, yukarıdan aşağıya bir listeliyor. Hepsinin sıra numarası var, 1, 2, 3, 5 diye.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Maddenin listesini koymuş mu?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Arz edeceğim Sayın Başkanım.

Şimdi, 19 no.lu iş kaleminde TEİAŞ'ın ihale dokümanı ile birlikte yüklenicilere verdiği şartnamedeki 19 no.lu iş kalemi için 1 rakamı yazılı. Bunu bizzat ben kendi gözümle gördüm ve inceledim konuyu, 1 rakamı yazılı.

BAŞKAN – Yani o parçadan biz 1 tane istiyoruz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Evet, 1 tane istiyoruz fakat yüklenici teklif verirken gitmiş bunu kendince 2 yapmış, 2 olarak düzeltmiş.

BAŞKAN – Bir hata yapmış.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Hata yapmış, tabii.

Birim fiyatı da 4 bin lira.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Pek müdahale etmedim ama... Kullanıcı...

BAŞKAN – Buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, bu hata değildir. Kavramları yanlış kullanmayalım. Bir şartname var, şartname bana ulaştı, ben de ihaleye gireceğim, bir vatandaşım. Birim fiyatlara bakıyorum, birimlere bakıyorum, 1 adet ondan talep ediyor. Şartnamede okuyorum, matbu, yazılmış, kalemle yazılmış değil ki anlayamadım, düzelttim, 8'i 3 gibi gördüm, 5 gibi değil ki.

Bir, 1'i 2 yapmış, oynamış yani adam maddi hata yapmıyor orada, ihaleyle oynuyor, ihalenin şartnamesiyle oynuyor. Böyle bir hata olabilir mi bu ya?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, arz edeceğim, benim açıklamam yarım kaldı.

BAŞKAN – Bir dakika...

Sayıştay bitirsin, söz vereceğim.

Buyurun bitirin.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Şimdi, yüklenici, TEİAŞ'ın şartnamesine aykırı olarak 1 yerine 2 kullandığı için fiyatı da, karşısına koyduğu birim fiyatı da 2 yerine 4 koymuş.

TEİAŞ'ın idari şartnamesinin 63'üncü maddesinde der ki: "Yükleniciler, hiçbir şekilde TEİAŞ'ın verdiği bu listeyi değiştirmeyecektir, değiştirirse resen düzeltilir."

BAŞKAN – Bu hüküm var.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Tabii, bu hüküm var, 63'üncü maddesi idari şartnamesinin.

Dolayısıyla TEİAŞ ihale komisyonu önüne geldiği zaman diyor ki: "Değiştirmiş, benim 1 istediğimi 2 yapmış, dolayısıyla ben bunu düzeltiyorum." 1'e indiriyor, tabii ki 4 bin lira fiyat değişiyor, yarıya düşüyor. 2'yle çarpımı ile 1'le çarpımının arasında...

BAŞKAN – Bunu ihaleye katılan diğer müteahhit firmalar da biliyor.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Tabii, herkes biliyor çünkü satın aldığı ihale dokümanının içinde bunlar var Başkanım.

Dolayısıyla bu hüküm için, Sayın Başkanım, bu eylem için bizim ihale komisyonunu suçlamamız doğru olmayabilir ama ihale şartnamesine konulan hüküm KİK'e aykırı, o 63'üncü madde KİK'in temel şeylerine uygun değil. Dolayısıyla KİK bunu da eleştiriyor.

Arz ederim Başkanım.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun.

TURGAY DEVELİ (Ankara) – Arkadaşlar, biz, yanlış yerden tartışıyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kavram kargaşası var.

TURGAY DEVELİ (Ankara) – Bir dakika arkadaşlar...

Bence biz yanlış yerden tartışıyoruz. Bu konuştuklarımız elbette değerli ama aslında hiçbir önemi yok.

Soru şu: Az önce Sayıştaydaki arkadaşlarımız çok net anlattı. İdarenin niyetini sorgulamak için Sayın Mehmet Domaç'ın söylediği sözün altına imzamı atıyorum. Hiç gerek yok, çarpı mı yapmış, toplama mı yapmış, çıkartma mı yapmış, boş verin, bunları boş verin.

Sayıştay diyor ki: "Bu ihalenin yapılması lazımdı. O kadar bariz, o kadar açık ve o kadar net ihale şartnamesine ve İhale Usul Kanunu'na aykırı maddeler var ki bu ihalenin yapılması lazımdı."

Şimdi, bu kadar ihale yapan bir kurum, bu kadar işlem yapan bir kurum neden diğer ihalelerde herhangi bir eksik işlem yapmıyor? Mesela "İş bitirme belgesi eksik." ya da "yetersiz" ya da "sahte" diyor koskoca idare.

Arkadaşlar, bırakın, bu konuştuklarımızın hepsi sonuç, daha işin başında yanlışlık var ya da başka bir olay var. İdare istese bu ihalenin sonuçlarını tartışmaya, Sayıştayın sonuçlarını tartışmaya, teftiş kurulunun sonuçlarına, bunlara gelmezdi iş. İdare, usullere aykırı olduğu hâlde, eksik belgeler olduğu hâlde, ihale yapılması gerektiği hâlde neden bu ihaleyi yaptı? Bu ihale yapılmasaydı bunların hiçbirini tartışmayacaktık. Neden? Önce bu sorunun cevabını bulalım. Yani iyi niyet, kötü niyet sorgulaması yapmıyoruz. Rakam 50 milyondur, 40 milyondur, 1 milyondur, 5 milyondur; bunlar da önemli değil. Bu ihale dosyası yasalara uygun değil, işlemin yapılması lazım. Bu ihale daha baştan kadük, yok hükmünde. Neden bu ihale yapılmış? Bu sorunun cevabını verin bana.

BAŞKAN – Şimdi bir sürü arkadaşımızın söz talebi var.

TURGAY DEVELİ (Ankara) – Sonucu boş verin arkadaşlar, neden?

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkanım, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Ali Bey' de söz sırası.

Buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) - Teşekkür ederim.

Öncelikle konunun özünde bakmak gerekirse bir ihale konusunda uzmanlaşmış ve yıllarca -az önce arkadaşlarım- çok uzmanlaşmış bir firmanın çok basit böyle bir hatayla karşımıza gelmesi doğru mudur? Bir taraftan, hata yapmış da geçmiş ama tersine bir bakalım. Yani siz 63'üncü maddede yani özel şartnameye bir firmanın... İhalenin özü nedir? Verilen tekliflerin komisyonca müdahale edilme şansı yoktur, özü budur. Yani rekabet ortamı içerisindeki bütün usullere... İmzasındaki teknik, tarihteki hata, hepsi bir iptal nedenidir.

Şimdi, burada siz özel şartnameye bu hakkı... Yapmışsınız yapmışsınız da görmemişiz. Efendim, böyle bir usul yok. Yani özel şartnameye siz müdahale yetkisini nasıl koyarsınız, hangi yetkiye göre koyarsınız? E, yaptık, hiç incelemedik. Böyle bir anlayış yok. Her ihaleden sonra yeni düzenleme, yeni uyarlamalar, yeni kanunlar, yeni her gün denetimler ve arkadaşlar bir de ayrıca bu konuda sürekli ihalelerle ilgili eğitim seminerlerine katılıyorlar.

Şimdi siz diyorsunuz ki: “Bu kadar kaçmış.” Yani şimdi 1 liralık hırsızlık yapmasıyla 1 trilyonluk hırsızlık yapmasının hukuk açısından ne farkı var?

MUSTAFA BİLİCİ (Van) – Bir dakika...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Bir saniye...

Ben taahhüt altında bırakmadım, öyle bir suçlama getirmedi. Hukuki bir açıdan, siz usuli yapılan... Tezi anlamında doğru algılamaya karışmayın. Ben hiçbir arkadaşı taahhüt altında... Ben yargı değilim. Önce buradan bakalım, ben bir yargı değilim, buradaki hiçbir arkadaşımız da mahkeme değil. Ama usulün... Bizim burada da yaptığımız sonuç nedir? Yasalara uygun ihale yapıp yapılmadığı, müdahale edilip edilmediği konusunu tartışıyoruz. Siz ihalenin özü olan yani rakamlar üzerinde ki burada rakamlar üzerindeki tekniğin uygun müdahale edilmiş mi, edilmiş mi? Sizin böyle bir hakkınız yok. O zaman ihaledeki rekabet usulüne, verilen tekniğin uygunluğunu tartışılır hâle getirirsiniz ve nitekim de insanlar orada sesini çıkarmaz ama arkasından... Bu da yapılmasaydı bu yine doğru mu olacaktı, bu ihale? Sürekli aynı hataları yapsaydık... KİK uyardıktan sonra görüyoruz.

Bence önemli olan, özel şartnameye bu konunun konulması doğru değildir ve bunu da sizin kullanarak, rakamları, ihaleyi değiştirebilecek rakamları toplayarak da idare ettiyseniz ve... Ayrıca teknik şartnameye uygun olarak ihtiyaçlarınızın, belli olan ihtiyaçlarınızın maddi hatasını yapmak, düzeltmek ihaleye giren müteahhidin sorumluluğundadır. Öyle bir hata yapma şansı yoktur, yaparsa ihaleye giremez ya da ihaleyi alamaz. Bu, dünyanın her yerinde böyledir. Burada önemli olan, oraya uygunluklarının kendisinin... Hata yapan zaten ihaleyi kaybeder. Burada hata yapmamak usuldür.

Şimdi, onun için de bence konunun özünde bu müdahalenin ve alışkanlık hâline yani uyarılmasaydı alışkanlık gibi gösterilen ve bundan önce de bu hata bulunmamasına rağmen özel şartla bu hükmün konulması doğru bir yasalara uygunluk değildir. İhaleye giren rakamlar üzerindeki yetki bu olsa bile genel anlamda ihaleye katılan firmalar arasındaki rakamların ihaleye müdahilidir ve ihalelerin genel şartnamesine uygunluk yoktur. Bunun tartışılacak hiç başka bir yöntemi yoktur.

Çok teşekkür ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Zaten ihalenin iptali yargıya da gitmiş, yargı da onaylamış. Dolayısıyla orası önemli değil yani kesinleşmiş.

BAŞKAN – Arkadaşların söz talebi var Kamer Bey.

Buyurun Aykut Bey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, öncelikle Kamu İhale Kurulu kararı eğer üyelere dağıtılmış olsaydı çok daha aydınlatıcı olurdu. Bu Kamu İhale Kurulu kararı üyelere dağıtılmamış ve Kamu İhale Kurulu kararı aynen şunu söylüyor, diyor ki: “İstekli tarafından iş kalemlerinin miktarı ile teklif edilen birim fiyatın çarpımlarında yapılan aritmetik hatanın istekli tarafından verilen teklif birim fiyatları esas alınarak düzeltilmesinde mevzuata aykırı bir durum bulunmadığı anlaşılmakla birlikte.” Yani 3 tane 300’ü çarpıp 900 yazacağına, 3 tane 300’ü çarpmış 1.200 yazmış, bunu 900 yapabilirsiniz diyor. Ancak ihale komisyonu tarafından 19 no.lu iş kalemi için idare tarafından belirlenen miktarda yapılan hatanın düzeltilerek o iş kalemi için verilen teklif tutarının değiştirilmesi ve 16 no.lu iş kaleminde aritmetik bir hata yapılmadığı hâlde isteklinin vermiş olduğu birim fiyatının değiştirilmesi işlemleri mevzuata aykırı bulunmuştur.

Şimdi, bu konuda en yetkin kurum Kamu İhale Kurulu -başka mevzuata aykırılıklar da var- bunu mevzuata aykırı bulmuş. Burada tehlike nerede? Siz demin şeyi anlattınız, tekliflerin birbirine yakın olması ihale için bir risktir. Çok daha büyük risk de yaklaşık maliyete yakın olmasıdır. Bu, gizli olması gereken yaklaşık maliyetin bir şekilde teklifçi firmalara sızdırıldığı anlamına gelebilir. Anlaşmalı sızdırılabilir, bağımsız sızdırılabilir. Burada ne yazık ki yaklaşık maliyete de yakın teklifler var bu kadar teknik bir işte.

Şimdi, burada ihale işlerinde şöyle bir husus vardır: Birkaç askerî ihalede gördük biz bunu. Kömür alacaklar, 5 tane teklif var. En üstteki teklif idarenin anlaşmalı olduğu teklif. En alta koyuyor, onda teklif yok. Üstten okumaya başlıyor: 105 bin lira, 104 bin lira, 103 bin lira, 102 bin lira en son teklif. Alttakinde hiç rakam olmamasına rağmen şunu okuyor: 101 bin lira ve böylece en yüksek maliyetli ihaleyi almış oluyor. Buna “ton balığı ihale tekniği” deniyor alanda konuşulduğunda.

Şimdi sıkıntı sizler açısından şu: Sizi itham ederek söylemiyorum ama bu tip bir şeyde, ihale komisyonunda ben olsaydım sonuçta arada 2-3 bin lira fark var, açtığımda fiyat teklifi bu, ihaleyi kazanan firma bu iken 4 bin lira düşüklük yapılarak -ki çok yakın olduğu için teklifler, fazla olsa belki fazla düşürüleceği şüphesi doğardı, ben şeyi anlatıyorum, bu yaptığınızı demiyor, algılanma durumuna anlatmaya çalışıyorum- kazanmaması gereken bir firmaya ihale kazandırılmış. Arkadaşların itiraz ettiği bu. Bu ihaleyi ya birinci firma kazanmalı -çünkü teklifleri buna göre- ya da iptal edilmeli ama ısrarla dava yoluna gidilmiş olunca insanlar bundan rahatsız

oluyor. Ama biz yine genel içerisinde önemli olaylarda kayboluyoruz. Yine en azından burada Kamu İhale Kanunu'na göre bir ihale yapılmış.

Aynı kurum yaklaşık 500 trilyon liralık ihaleyi hiç Kamu İhale Kanunu'na sokmamış, doğrudan firmalara yaptırmış ve doğrudan firmalara yaptırdıktan sonra iş teslim alınmış, olay soruşturmayla açığa çıkınca da Kamu İhale Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanunu'nda değişiklik yapılmış. Bunların tamamı daha sonra yasaya uygun hâle getirilmiş.

Şimdi, bunu daha fazla uzatırsak, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi çok önemli bir kurum, sorunlarını konuşamaz hâle geliriz. Eğer bir yargıya gitmiş olsaydı şunu da net söyleyelim: Bin lira veya 2 bin lira, kazanan değiştirildiği için hüküm giyme şansı olabilirdi. Haksızlık olur mu? Olabilir. İnsanların vicdanına bir şey yok ama böyle bir oynama yapıldığı için teklifte bir hüküm giyme şansı olabilirdi.

Enerji Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığının şöyle bir alışkanlığı var: Bütün bu işlemlere hukuken bakacağına çünkü onun bakması gereken hukuk, kamu yararı, vicdan ve şeyler gibi sebeplerle genelde bu tip raporlarda vardıkları sonuçlara ben katılmıyorum.

Bir diğer sitem de Sayıştaya. Şimdi Enerji Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanını da uyaralım. Suçlamaların hakkaniyete uygun olmayacağı, bilmem ne gibi bunlar denetim raporuna... Bir teftiş kurulu diğer teftiş kuruluna yapmaz bunu. Yani şimdi Yüksek Denetleme Kuruluna -ben birkaç raporda bunu gördüm- böyle bir rapor kılıcı çekilerek silahşorluğun gereği yok, devlet ciddiyeti açısından gereği yok.

Şimdi, şu ibare doğru bir ibare değil: "Suçlamaların hakkaniyete uygun olmayacağına..." Aslında baktığınızda, çünkü ben beyefendilerin kabini kırmadan söylemeye çalışıyorum, net bir suç var. Nasıl teklifle oynarsınız? Teklifle oynayıp sıralamayı nasıl değiştirirsiniz? Baktığınızda şüphe çok güçlü. Teftiş kurulunun bu konuda uyarılmasında fayda görüyorum ama asıl sorun, yaklaşık 500 trilyonluk işin hiçbir Kamu İhale Kanunu'na tabi tutulmadan, devletin masraf ettiği bir iş, Kamu İhale Kanunu'nda olması gereken bir işin daha sonra hukuka uygun hâle getirilmesi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Alaattin Bey, buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkan, ben hayatımda ne ihaleye girdim ne ihale yaptım ama yani Türkiye'de herkes şunu bilir ki eğer ihaleyi birine vermek istiyorsanız bunu daha henüz şartname aşamasında sağlarsınız diye. Herkesin bildiği gibi benim de bir bilgimdir. Buna ilişkin söylemiyorum yani burada öyledir, değildir diye söylemiyorum ama yani siz de uzun uzun açıklamalar yaptınız, meseleyi çözmeye çalışıyorsunuz. Yani temel soru şu: Sayıştay da aynı şeyi söyledi, KİK'e aykırı yani Kamu İhale Kanunu'na aykırı şartname düzenlenmiş. Özel şartname siz kendinize göre, kanuna aykırı özel şartname düzenleyemezsiniz bir kere yani orada temel sorun bu bence yani bunun cevabını vermek.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – İsmail Bey, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, tabii, burada ben de kamudan geldiğim için, ihalelere çok girdiğim için biliyorum. Tabii ki olaylar olduktan sonra değerlendirmek çok da kolay oluyor. Bir de tabii bazı milletvekili arkadaşlarımız yerindelik kararı veriyorlar. Bunun son derece yanlış olduğunu düşünüyorum.

Buradaki olay, tabii ki yaklaşık maliyete eğer bu fiyatlar çok yakınsa, şüphe arz ediyorsa tabii ki bunu kurum iptal edebilir. Şu sakıncası vardır: Diyelim ki siz bu ihaleyi iptal ettiniz, daha sonra konu hakkında ihale yaptınız, bu sefer fiyatlar daha yüksek çıktı. Daha yükseği verdiğiniz zaman Sayıştay "Gel bakalım, bu aradaki farkı öde." diyecek. Bu gibi problemlerle kurumlar karşı karşıya...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Ama yani yazmayın ya!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, hayır... Sorun, sorun.

Yani şimdi şöyle bir şey: Burada şunu ben demek istiyorum: Yani burada ben de olsam mesela başımın belaya girmemesi için şey yapabilirim yani diyelim ki bu fiyatta, teklifte aritmetik hata varsa bunları tamamen ihale dışına bırakabilirim. Burada ihale dışına bırakmamasındaki neden de şu bence, onu teknik şartnameye de yazmışlar: Burada istekliler azalmasın, rekabet ortamı tam sağlansın yani kurumu biz zarara uğratmayalım diye bu aritmetik hatayı düzeltelim diye de teknik şartnameye yazmışlar. Diyelim ki...

TURGAY DEVELİ (Ankara) – İhale yapılmaması gerekiyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, hayır, yok, öyle değil.

Turgay Bey, sonra...

BAŞKAN – Ama bu sonradan çıktı ortaya, şimdi biz farklı bir çıkışı konuşuyoruz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, diyelim ki 5 tane firma girdi, 4 tanesi aritmetik hata yaptı ve 1 tane kaldı veya 2 tane kaldı. Bunlar da yüksek kaldı ve yüksek olanlara vermek zorunda kaldınız, diğerleri daha düşük kaldı ve dolayısıyla da burada kurum iyi niyetli olarak davrandığı için daha önceki ihalelerde de bunu yaptığı için yani burada bir art niyet arayamayız. Eğer diğerlerinin hiçbirinde bunu yapmasa da sadece buna özgü yapsa o zaman “Siz bu firmayı işaret ederek vermişsiniz.” diyebiliriz ama daha önce de bunu yaptıkları için dolayısıyla iyi niyet görüyorum ben ve tabii ki yani bir art niyet olmadığını düşünüyorum ama bundan sonra daha dikkatli davranmakta fayda var diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bülent Bey, buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, ben, Sayın Genel Müdülden şu sorunun cevabını istiyorum: Şimdi, Denetim Hizmetleri Başkanlığının raporunda bir alıntı var. İhaleyle ilgili bu aritmetik hatalar düzeltildiğinde, istekli tarafından teklif edilen birim fiyatlar esas alınmak kaydıyla söz konusu hatalar ihale komisyonu tarafından resen düzeltilir. Yapılan bu düzeltme sonucu bulunan teklif, isteklinin esas teklifi olarak kabul edilir ve bu durum istekliye hemen yazıyla bildirilir. Böyle bir bildirim yapılmış mı, bir?

İkincisi: Şimdi, biz milletvekili olarak hangi denetim kurumunun raporuna inanacağız? Yani bir tarafta Sayıştay diyor ki: “Bu yapılan ihale usule aykırı, bu yapılan işlem yasaya aykırı.” Öbür tarafta Bakanlığın denetim hizmetlerinin yaptığı denetimde de “Herhangi bir suç yoktur.” diyor. Biz, şimdi hangisini ciddiye alalım? Böyle ciddiyetsizlik olmaz.

BAŞKAN – İşte ikisini de dinliyoruz. Görüş farklı olabilir.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Dinliyoruz da yani bu kadar da görüş farklılığı olmaması gerekir.

BAŞKAN – E, canım, bizim kendi aramızda da var. Bakın, konuşuyoruz.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Biz siyasiyiz, onlar bürokrat.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Geldi, buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Başkanım, ben şunu öğrenmek istiyorum: Şimdi, burada 5 tane firma ihaleye girmiş, 2 tanesi ihale sonucunda en yakın teklifi veren olarak ayrılmış. Daha sonra bunların zarfı inceleniyor, incelendikten sonra işte birim kalemlerde fazla yazdığı gözüken, imalatı 1 olacakken 2 dedi herhâlde demin...

BAŞKAN – 2’sinin mi incelenmiş, hepsinin mi zarfı incelenmiş? Hepsinin, 2’sinin değil.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Yok “2’ye düşürdükten sonra...” dediler.

BAŞKAN – Hayır, hepsinin.

Yani bu anlamda, ihale komisyonunun bu bahsettiğimiz anlamda maddi hatayı düzeltme yetkisi bütün dosyalar için var. Benim anladığım o.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Bütün dosyalar incelendikten sonra mı 2’ye düşürüldü? Yani onlarda da düzeltme yapıldı mı maddi hatalar varsa?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Bu 2’sinin birbirine yakın ve 2’sinin üzerinde ihale yürüdüğü için bunların üzerinde yapıldı ve diğerlerinin hepsine bakıldı, hepsi değerlendirildi.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Şimdi ben şunu anlayamıyorum: Lütfen bunu izah etsinler. Yani şimdi firma hem daha düşük teklif vermiş, kalemlerde 1 yazacakken 2 yazmış, 2 yazdığı için yeniden hesaplanıyor ve aşağıya düşecekken yukarıya çıkıyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Aşağıya düşmüyor...

MEHMET GELDİ (Giresun) – Hayır arkadaş, kişi “2 imalat yapacağım.” diye fiyatı yüksek vermiş. Bak “2 imalat yapacağım.” diye fiyatı düşük ama...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yüksekçe çıkmış...

MEHMET GELDİ (Giresun) – Düşük ama diyor ki: “Sen 2 imalat yaptın.”

Ben, şunu anlayamıyorum: Nasıl çıkarttılar? Bakın, şimdi, matematik yapın arkadaşlar. Bir imalat 400 lira...

KAMER GENÇ (Tunceli) – 600 lira fark var.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Çok açık ve net, burada eğer 2’yi doğru aldılarsa “Sen bize 2 verdin kardeşim, bizim imalatımız 1 ama biz 2 kabul ediyoruz, dolayısıyla senin fiyatın daha yüksek çıkıyor, seni eliyoruz.” deseler, o zaman doğru. Ama yok “İmalatımız 1, sen bunu 2 yazmışsın, biz bir 1 olarak düzeltiyoruz.” dediğinde zaten düşük olan firmanın teklifi daha da aşağıya gelecek.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, şu işi bağlayalım.

Bakın, tersinden şöyle düşünelim: Birbirine yakın iki teklif var. Şartnamede idarenin, komisyonun, ihale komisyonunun teklifte kendilerini şartnamede ilan ettiği birim kalemler üzerindeki yanlışlıkları düzeltme yetkisi olduğu açıkça yer almışken eğer bu komisyon bu düzeltmeyi yapmamış ve 2'yi 1'e düşürmemiş, 2'nci sıradaki olan da 1'e çıkmamış olsaydı ve o ihale o firmaya verilmemiş olsaydı olacak olan şuydu: O firma çıkacak diyecekti ki "Kardeşim, siz ihale şartnamesinde açık açık ilan ettiniz..."

MEHMET GELDİ (Giresun) – Başkanım, bunu izah etsin, ben bunu soruyorum. Nasıl düşüyor? Bana bunu izah etsinler teknik olarak çünkü...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yargıya gitmiş, kesinleşmiş,

BAŞKAN – Bakın, benim burada ayırmaya çalıştığım şey şu: Değerli arkadaşlar, burada bir sorumluluk tespiti yapmaya çalışıyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yargı tarafından kesinleştirilmiş. Artık bunu tartışamayız.

BAŞKAN – Kamer Bey, şimdi bir sorumluluk tespiti yapılmaya çalışılıyor burada şu anda. Eğer biz burada ihale komisyonundaki arkadaşları bu işten...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Beş sene zaman geçmiş, zaman aşımı var. Şimdi ne sorumlu tutacaksınız? 2007-2013...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Burada art niyet falan bir şey yok.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kardeşim, art niyet olsa da zaman aşımına uğramış.

BAŞKAN – Mehmet Bey, bitti mi?

MEHMET GELDİ (Giresun) – Ben yani dolayısıyla şunu...

BAŞKAN – Ben senin ne dediğini anlamadım, kusura bakma.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Ben söylüyorum Başkanım. İmalat 2 taneymiş firmanın teklifinde, 2 iken en düşük teklif...

BAŞKAN – 42'ye düşüyor mu?

MEHMET GELDİ (Giresun) – 43.880... 1'e düşürdüğü zaman biraz daha aşağıya düşmesi lazım. Nasıl yukarı çıktı?

BAŞKAN – Aşağı düştü zaten, aşağı düşünce 1'inci teklif sahibi oldu.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Hayır, 1'inci teklif... 43,888 olan kazanmış ihaleyi.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, burada şahsi kanaatimi söylüyorum, ister katılın ister katılmayın, yine tartışalım ama bence ihale ilan edilirken şartnamede bu yetki ihale komisyonuna verilmiş ve ihale komisyonu da kendisinde olan bir yetkiyi kullanmış. Daha sonra itiraz üzerine KİK... Ama bundan önceki onlarca ihalede de kullanılmış bu arkadaşlar, bundan önceki ihalelerde, onlarca ihalede bu kullanılmış. Dolayısıyla KİK buna durun diyene kadar onlarca ihalede bu işlem tesis edilmiş ve bakanlık teftiş kurulunun da bu anlamda söylediği şey bu. Yani buradaki arkadaşlar kendilerine Komisyon olarak, görev olarak verilmiş olan bir görev yaptılar. "Bu anlamda bir ceza öngörülmesi hakkaniyete uygun olmaz." denmiş yani tersini yapmış olsalardı, ihale şartnamesinde, teknik şartnamede olmayan bir yetkiyi kullanmış olsalardı belki bu anlamda tartışılabilir. Kaldı ki buradaki temsil ettikleri kurumu -o an için söylüyorum, sonrasını tartışmıyorum- zarara uğratabilecek olan bir husus da değil bakıldığı zaman.

KAMER GENÇ (Tunceli) – 4 milyon liralık şeyi var.

BAŞKAN – Ama şimdi, Kamer Bey, bir sene sonra fiyatlar aşağı da düşebilirdi.

Kemal Bey, ekleyeceğiniz bir husus var mı?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Sayın Başkan, belki şunu söylememde fayda var: Bu özel şartname, kurumlara kendi öngördükleri şartnameye koyabilecekleri maddeleri zaten yetki olarak veriyor, KİK'in özel şartnamesi. Dolayısıyla bunlar nerede kullanılıyor? Mesela siz bir araç ihalesi, kiralama ihalesini yapıyorsanız oraya bir yıl koyabiliyorsunuz, işte "Ben, 2012 modelden aşağı kabul etmiyorum." diyebiliyorsunuz. Ona göre teklifler geliyor.

Bu kapsamda değerlendirdiğimizde biz de burada çok sorun yaşadığımız için, biraz önce verdiğim örnek gibi, ben 1 tane trafo istiyorum, o yanlışlıkla oraya 10 yazmış. Aslında firmaların ciddiyetsizliğini görüyoruz burada. Sadece bir tanesinde değil, birkaç tanesinde karşılaşıyoruz. Ama tabii ki bu firmaların kendilerinin değil, firmaların bu şartnameye uygun olarak tekliflerini hazırlayan kişilerin sorumsuzluğudur. Aslında patronların bunları işten kovması lazım.

BAŞKAN – Sizin de tabii ihale dışı bırakmanız lazım.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Böyle bir yorum olamaz!

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Dolayısıyla şimdi bu iki...

BAŞKAN – Mehmet Bey, siz onları...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Sayın Başkan, bizim...

BAŞKAN – Mehmet Bey, bir saniye...

Siz onları ihale dışı bırakırsanız zaten o teklifleri hazırlayanları da patronları kapının önüne koyar.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Sayın Başkan, şöyle: O zaman, tekrar aynı hatayı yaptığında üç ay sürüyor ihaleye çıkma süresi.

BAŞKAN – Siz, onu söyleyeceksiniz. Sizin aslında baştan beri söylemeniz gereken şey şu: “Biz, maddi hata niteliğinde ufak tefek birtakım düzeltilebilecek hususlardan dolayı zaman kaybetmek istemiyoruz, bu anlamda kamu zarara uğramasını istiyoruz.” diye bir şey söyleyin.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR - Kesinlikle onu söylemeye çalıştım ama.

BAŞKAN – Yani, onu söyleyeceksin, ben başta söyledim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım, şimdi, yeni ihalelerde aynı düzeltmeleri de yapıyorlar.

BAŞKAN – Yeni ihalelerde ne yapıyorsunuz?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Hayır, biraz önce zaten bakanlık yetkilisi arkadaşımız söyledi, KİK o toplamada olan düzeltmeleri de kaldırdı artık. Böyle bir şey söz konusu değil.

BAŞKAN – Şu anda yok.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Öyle bir şey söz konusu değil.

BAŞKAN - Arkadaşlar, konunun yeterince tartışıldığı kanaatindeyim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) - Demek siz de yanlış bulmuşsunuz bu işi, kanunu değiştirmişsiniz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, Sayıştay görüş değiştirdi gibi bir de şey yönetildi bize ama bizim görüşümüzde bir değişiklik yok. Biz, takdir edersiniz ki 8 bin kişinin çalıştığı bir kuruluşu 3 veya 4 kişiyle ve kısıtlı sürelerle denetliyoruz. Müfettişe göndermemizin de temel esprisi, bir, biz soruşturma yapmıyoruz; iki, çok daha uzun zaman gerektirebiliyor. O nedenle, bizim çalışmalarımızda, araştırılması gerektiği hususunda bir kanaat oluştuğu zaman müfettişe gönderiyoruz. Şimdi, müfettişe göndermişiz, müfettiş “Yoktur bir şey.” demiş. Tabii ki o arkadaşımız herhâlde üç beş ay çalışmıştır üzerinde. İşte konu buraya kadar geldi.

Takdirlerinize.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi, bir karara varmamız gerekiyor. Ben şahsi kanaatimi söylüyorum, farklı görüşü olan varsa da söylesin. Yani, ben, burada ihale komisyonunun kendisi zamandan kazanmak ve ihaleleri tekrar tekrar ertelemek için birtakım maddi hataları düzeltmek yetkisinin olacağını ilan ettiğinden ve bunu daha önceki ihalelerde yaptığından dolayı burada o arkadaşlara bir sorumluluk tevdi etmenin haksızlık olacağı kanaatindeyim. Yani, sonradan fiyatlar arttı diye, bir sürü ihalede de - muhtemeldir ki iptal edilen ihalelerde- fiyatlar düşmüş de olabilir ama başa döndüğümüz zaman...

MEHMET GELDİ (Giresun) - Birincide kalsa ne olurdu Başkanım?

BAŞKAN – Birincide kalmış olsaydı, ikinci firma diyecekti ki: “Sizin ihaleniz de, şartnameniz de çok açık; maddi hatayı düzeltme noktasında yetkiniz varken bunu yapmadınız.” deyip KİK’e itiraza gidecekti bu sefer.

Sonuçta ben şahsi... Farklı görüşü olan varsa onu öneri olarak sözlü de olsa alalım, oylatalım.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Mehmet Bey haklı. Yapan adam zaten farkında değil, itiraz bile etmezdi. İtiraz bile etmezdi yani.

BAŞKAN – Tabii.

Bu uygulamadan dolayı ihale komisyonuna bir sorumluluk tevdi edilmeyeceği noktasındaki müfettiş görüşüne ben şahsen katılıyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben Hazine zararının tahsili yönünde...

BAŞKAN – Ama, nereden tahsil edeceksiniz Kamer Bey, nasıl tahsil edeceksin? Edemez onu. Şimdi, o bir kere o günkü adam o fiyatta o malı almış.

Evet, arkadaşlar, farklı düşüncesi olan var mı? Yok. Peki.

O zaman önerinin gündemden çıkarılma hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2011 yılı 1 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 1- Mevzuatta yer alan cezaların uygulanmamasının gelir kaybına neden olduğu da dikkate alınarak, reaktif enerji kullanım oranı ilgili yönetmelikte belirlenen üst limitleri aşmış olan tüm kullanıcılara Sistem Kullanım Anlaşması'ndaki cezaların uygulanmaması nedenlerinin ve sorumluların tespiti için buna ilişkin işlemlerin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığına incelenmesi, gerekirse soruşturulması.

BAŞKAN – Cevabı alalım.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Cevap 1 : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından cevaplandırılacaktır. Genel Müdürlüğümüze henüz bir sonuç ulaşmamıştır.

BAŞKAN – Sayın Bakanlık temsilcimiz...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NURHAYAT CANTEKİN – Efendim, henüz bitmedi soruşturma raporu.

BAŞKAN – Konunun mahiyeti neydi, bir tekrarlırsanız. Şimdi, kim söyleyecek, siz mi söyleyeceksiniz?

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yani, TEİAŞ'tan enerji çeken, Sistem Kullanım Anlaşması yapan şirketlere reaktif çekmeleri ve sisteme reaktif vermeleri nedeniyle yaptırım uygulanması gerekiyor, parasal bir yaptırım. Dolayısıyla, bunda bir aksama meydana gelmiş.

BAŞKAN – Sayaç mı bağlamaları gerekiyor?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayaçlar var Başkanım. Ölçümler de yapılmış ama faturalamada bir sıkıntı doğmuştu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ne kadar toplam sıkıntı tahmini?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 2009'da 2.270 trafo merkezinde, 2010'da da 2.927 trafo merkezinde maksimum çekiş ve veri değerleri aşılmış, bunlara bir ceza uygulanması gerekiyordu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ne kadar saat başına, söyler misiniz?

BAŞKAN – Rakam var mı orada?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Ceza tutarı şu anda bizde yok Başkanım. Çünkü hesaplamak da çok zor. Tüm Türkiye çapında tüm dağıtım şirketleri ve varsa özel müşterileri bu sisteme dâhil ve tüm ölçüm noktaları, 2 bin küsur ölçüm noktası demişiz, dolayısıyla Bakanlık araştırıyor.

BAŞKAN – Aykut Bey'in söz talebi var.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bir, tespitte eksiklik var; iki, cevapta eksiklik var. Yazılı cevapta "Enerji Bakanlığı iletecek." deniliyor.

Şimdi, burada, sistemde bir ceza öngörülüyor ve bunların hepsi büyük şirketler bildiğim kadarıyla. Bunlar sistemde öngörülenin üzerinde veya altında reaktif enerjiyi... Bir net açıklarsanız ondan sonra biz bir şey söyleyelim. Bir, ne demek, ortalama ceza bunda ne kadar, bunu bir açıklarsanız bize.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, reaktif oranları 2007'ye kadar belli bir oran, aktif yüzde 50 oranında, 2007'den sonra sistemde eşiti yüzde 33'e 20, akabinde yüzde 20'ye 15. Sayaçlardaki endüktif reaktif oranı; basit manayla, 100 birim aktif enerji çekiyorsanız, siz sistemden de 21 birim reaktif enerji çekiyorsanız bu cezaya tabi. İletim sistem kullanım bedelinin de...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu niye cezaya tabi?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Fatura şey çekiyor değil mi?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Çektiği için, evet.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Biraz daha açık konuşursanız daha iyi yani teknik değil de.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani, reaktif falan bile çok bir şey ifade etmiyor bize.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Enerji kullanımıyla ilgili, elektrik kullanımıyla ilgili yani onu söylüyor.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Daha fazla reaktif enerji çekiyorsunuz. Dolayısıyla, bu kapsamda yeni yaptırım yapmanız lazım, kompanzasyon tesisi kurmanız lazım veya o çekilen reaktif enerjiyi sizin sistemden, bir üretim şirketinden almanız gerekiyor. TEİAŞ bu sistem stabilitesi açısından belli bir oran öngörmüş.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şöyle: Diyelim 100 birim elektrik var, sen 3 çekeceğin yerde 15 çektiğinde milletin kliması çalışmamaya başlıyor. Bu mudur?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öyle değil.

BAŞKAN – Şimdi, Aykut Bey, aktif, reaktif diye iki tip enerji var.

Şimdi, oradan, Kemal Bey, bu işin uzmanı siz değil misiniz?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Tamam, Sayın Başkanım. Estağfurullah.

Şimdi, Sayın Başkan, buradaki mahzur, sisteme verdiği zarar şu: Ben 100 birim bir elektriği bir yerden bir yere transfer ediyorsam, 20'si reaktif olursa, 20'lik birimi aktif olarak transfer edemediğim için o hattın kapasitesi doluyor, yeni bir hat yapmak zorunda kalıyorum. Onun için istemiyoruz bunu, sistemde istenmeyen... Ve reaktifin tüketildiği yerde üretilmesi, kompanzasyon yapılması gerekiyor. Dolayısıyla, bunun ilk muhatabı tüketim noktalarında dağıtım şirketleridir, dağıtım şirketleri ve serbest tüketiciler yani fabrikalar. Fabrikalarına bu tesisleri yaptığı müddetçe benim hattıma gereksiz yere yüklenmeyecek, ben de gereksiz yatırım yapmayacağım. Bunun için bu cezalar öngörülmüş.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şöyle mi anlayalım, ben anladığımı söyleyeyim: Bir fabrika var, ayda 80 birim elektrik kullanılıyor, size taahhüt etmiş ama 100 birim kullanmaya başlamış, sizin hattınızda 20 birimi de başka kanallarda kullanılıyorsunuz. 100 birim kullanınca diğer kanallar iflas ediyor.

BAŞKAN – Haydar Bey, bir dakika, şöyle, daha basit bir şey söyleyebilir miyim müsaadenizle: Şimdi, karayolundaki tankerleri düşünün, dolu tankerler gidiyor. Şimdi, o dolu tankerler akaryakıtı boşalttıktan sonra aynı yoldan geri gelmemesi gerekiyor. İşte 20 tane boşaltan yani kullanılan elektriğin bir kısmı tekrar sisteme geri geliyor. Yani, 20 tane tanker, diyelim ki tekrar gelip yolu dolduruyor. Bu sefer ne yapıyorsunuz siz? O 20 tanenin yerine dolu tanker, elektrik akımı gönderemiyorsunuz, sistem çünkü geri dönenler tarafından kapatılıyor yani sistemden geri dönen.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Yeni bir yol yapmak zorunda kalıyorsunuz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, anlaşıldı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, o zaman bu tip bir şeyde ceza ne kadar uygulanıyor, neye göre uygulanıyor, onu da bir söyler misiniz?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – İşte aktifin endüktif reaktife oranı yüzde 20, kapasitif olarak da yüzde 15 yani fazla kompanzasyon yaparsa yine aynı etkiyi yaratıyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ne kadar ortalama ceza, bize bir rakam verir misiniz?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Şimdi, bu belirlenen rakam iletim tarifesinin aylık faturalama bazında, aylık uzlaştırmada iletim tarifesinin yüzde 50'si.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani, tahmini bir şey söyler misiniz?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Diyelim, mesela ben 50 bin lira aylık iletim tarifi alıyorsam, 25 bin lira yılda da 12'yle çarparak tahsil etmem gerekiyor.

BAŞKAN – Kemal Bey, şimdi, o zaman size bir kere şunu soracağız: Yani, tamam, Bakanlık soruşturmayı yapsın, devam etsin de siz şu anda ne yapıyorsunuz?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Şöyle Sayın Başkan: Biz 2007-2009 arasında öngörülen ceza piyasa saatlik uygulamaya... Buradaki söylenen cezanın uygulama metodu şu: Her uzlaştırma periyodu için bir defa ceza kesilir. 2009 Aralık'tan sonra saatlik uygulamaya geçtik biz. Her saat ceza kesmemiz manasına geliyor. Düşünün, aylık faturanın yarısı her saat...

BAŞKAN – Ama, şimdi, bir dakika...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Şimdi, Sayın Başkan, şunu söylemeye çalışıyorum, sözüm bitmedi: 2007-2009 arasındaki öngörülen rakamı kestik biz. Niye? Çünkü "Aylık ve tarif edilen iletim sistemi kullanım bedelinin yarısı yılla çarpılarak kesilir." deniliyor, burada kesmemek için bir gerekçemiz yoktu, bunu keserek gönderdik, 192 milyon lira yaklaşık.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Toplam mı?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Evet, evet.

Bütün Türkiye'de gönderdik ama saatlik uygulamaya geçtiğimizde yeni bir düzenleme yapılması gerektiğini üç ay önceden yani 2009'un Aralığından üç ay önce Eylül ayında EPDK'ya bildirdik, dedik: "Bu bizim uygulamacı kurumun halledeceği bir şey değil, bunun için bir düzenleme gerekir." Çünkü her uzlaştırma periyodu artık eskiden aylıkken şimdi saatlik oldu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Peki, ödeyen oluyor mu bunların içinde hiç?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Var.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Bir kısmı...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Bir kısmı itiraz ediyorlar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Bunların listesi var mı peki?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Daha henüz yeni olduğu için...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Listeyi alabilir miyiz?

BAŞKAN – Aykut Bey, kayıtlara girmiyor.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Daha soruşturmaların sonucu belli olmadığı için belki... Şimdi, uygulamada, tabii, bazı sorunları da, teknik sorunları da geri dönüşüm olarak alıyoruz. Mesela adam diyor ki: “Benim trafom, benim kompanzasyonum var ama gece -organize sanayiyim veya demir çeliğim- üretim yapmadığım zaman bu kompanzasyonlar orada sabit kompanzasyonlar olarak duruyor, benim bir zararım da yok sisteme ama cezaya giriyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kullanmadığınız için.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Tabii. Dolayısıyla, bu sorunlar da geriye dönmeye başladı. Bunların oturulup belki tekrar tartışılması gerekebilecek.

MUSTAFA GÖKHAN GÜLŞEN (Kastamonu) - Ceza sisteminde de o zaman problem var.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Tabii, tabii.

BAŞKAN – Sistemden kaynaklanan bir aksama.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Zaten tereddüt ondan oldu. Biz bunu uyguladığımızda, saatlik uygulamada rakamlar çok yüksek, bu kestiğimizde komik bir şey olacak, 25 milyar gibi filan, TEİAŞ’ı satarsanız 17,5 milyar ediyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani, bütün bu -benim de bildiğim- cezanın hatta milyara vardı.

Birincisi: Mevzuatı yazan da Enerji Bakanlığı, uygulayan da Enerji Bakanlığı. Şimdi, sorun şurada: Bu 192 milyon liranın çok üstünde bir rakam biliyorum ben, hatta birtakım listeler de var bende. Ödeyenler var, ödemeyenler var. Sorun şu: Mevzuat yazılıyor, bir eksiği varsa düzeltmek lazım. Ama, öyle bir sarmalın içine girmiş ki... Bu milyonlarca lira cezayı ödeyenler var, şimdi bunlara iade mi edilecek bu durumda?

İkincisi: Şimdi, değerli arkadaşlar, sadece vicdani bir şey söyleyeyim: Hacire Arslan diye benim kişisel de böyle gidip çok ziyaret ettiğim bir kadın var, 5 çocuk annesi. Sadece saatini bir geceliğine, çocuğunun sınavı var diye taktı, dört yıl hapis cezası aldı ve kanser hastası, tedavi göremiyor. Hapishanede; gittik, çocukları mocukları perişan, 9 yaşında bir oğlu var kadının. Şimdi, buna bu kadar şedit giderken devlet... Şimdi, burada milyarlarca liralık cezadan bahsediyoruz hepsi büyük şirket veya dağıtım şirketi. Burada bir eksiklik olursa benim gerçekten içim çok yaralanıyor. Evet, kimseye haksızlık etmemeliyiz, mevzuatta eksiklikler, bilmem ne olabilir ama bunu yazan teknik adamların da kaliteli de olduğunu biliyorum, bir sebepten bunu yazdılar, bir düzen, bir nizam dolayısıyla bunu yazdılar.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kanun maddesini bir öğrenebilir miyiz, kanun maddesini?

BAŞKAN – Soralım. Söz vereyim de sorun Kamer Bey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu raporun en kısa zamanda KİT Komisyonu üyelerine verilmesini... Bitmediğini söylüyor Enerji Bakanlığı temsilcisi; bittikten hemen sonra bize iletilmesini, ekindeki listelerin de bize iletilmesini, kim ki devlete ne kadar ödemedi, bunun tespit edilmesini rica ediyorum. Biliyorum ki bir yasa içerisinde bir af şeyi gelebilir, bir torba yasa içerisinde, buna hiçbir şey demiyorum ben ama ben bu listeyi kime ne kadar ödendi, bir de sorunu da anlamak istiyorum. Yani, çözüme katkı sağlamak için demin Genel Müdür anlatıyor, fabrika çalışmamasına rağmen, ceza kesilmesi durumu oluyor. Şimdi, konuşurken de Sayıştay da işte “compulsory” bilmem ne diyorlar, hani zorunlu olarak dediği şeyler. Zaten aktif, reaktif bizim kafamızda çok ne değil, hiçbirimiz elektrik mühendisi değiliz. Böyle bilinmez bir şeyin içerisine... Şimdi, yarın öbür gün bizden sonraki nesil, benden sonra gelecek milletvekili buraya bakacak, hiçbir cevap yok burada. Bir soruşturma olduğunda bu konuda hiçbir cevap yok, bu da doğru bir şey değil. Yani, Enerji Bakanlığından henüz bir şey gelmedi. Buradaki bütün milletvekillerinin gözünde Hükümet bir yani TEİAŞ Genel Müdürü, EPDK bize bilgi vermeniz gerekiyor, iki soruda da cevap yok. Demin konuştuk, iki buçuk saat 4 bin lira üzerine konuştuk, toplam 43 milyon lira üzerindeki ihalede kökü şey olsa 10 milyon lira devlet zarar eder. Yani, burada baktığınız zaman milyarlarca liralık işlem var, birçok arkadaşımız, ben de çok iyi anlayamadım, geçti gitti işte.

BAŞKAN – Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hem öneri hem de cevap biraz anlaşılması zor. Sağ olsun Genel Müdür ve arkadaşlar anlattıktan sonra konuyu anlayabildik. Ama, bu konu daha önce Bursa Organize Sanayi Bölgesinde -benim ilim itibarıyla Kocaeli Organize Sanayi Bölgesi- bana geldi. Sohbet ederken, orayı gezerken iletiler, hatta kendi enerjilerini kendi üretme noktasına gelmiş vatandaşlar. Çünkü “Kesilen cezayı Bursa Organize Sanayi Bölgesini satsak, birkaç tane fabrikayı satsak ödeme şansımız yok.” deniliyor. Şimdi, bunlara ceza kesilmeli, bunların paralara tahsil edilmeli demiyoruz, böyle bir şeyimiz yok. Ama, yine de bu sistemi koyanların veya bu yönetmelikleri hazırlayanların bir sanayi sitesinin veya bir sanayi üreten tesisin hangi şartlarda çalıştığını, hangi vardiyalarda çalıştığını ve bunların nasıl tespit edilmesini, enerji ihtiyacının nerede doruk yaptığını, nerede minimuma indiğini tespit etmesi gerekiyor. Bu da basit bir şey değil, bir organizasyon işi bu da, bir yazılım işi anladığım kadarıyla. Bursa Organize Sanayi Bölgesi yönetimi güzel bir yazılım hazırlamış, “SCADA” yazılımı hazırlamış, “Daha sonra saatliğe geçiyoruz.” dendi, saatlik tüketimleri tespit edebiliyorlar. Tabii, bunu yapabilen ancak sizin tedbirlerinize uyabilir veya sizin taleplerinizi yerine getirebilir. Ama, Türkiye’deki tüm tesislerde böyle bir olay yok, böyle bir “SCADA” sistemi de yok, enerjiyi takip eden bir sistemleri de yok. Onun için önce ne yapılması gerektiğinin yani tüketicilerin ne yapması gerektiğinin açıklığa kavuşması gerekiyor bana göre ve onlara da siz destek olmalısınız.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Kesinlikle.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Yani, sistemlerini kurabilmeleri için destek olunmalı diye düşünüyorum. Aksi takdirde bu cezayı keserseniz, Aykut Bey’in dediği gibi, ceza bir kısmına ufak gelmiştir, öder; diğerleri için çok büyüktür, ödeme imkânları yoktur, onlar üretim yapan insanlar biraz da kolları gerektğini düşünüyorum. Yani, tamam, biz kamu sektörünün tamamının satılıp da özelleştirilmesine karşıyız, böyle bir şey yok ama özel sektörün de üretim yaptığı için kolları gerektğini düşünüyorum. Zaten Türkiye’de üretim yapan... Dışarıdaki rekabetteki en büyük engellerden bir tanesi elektrik fiyatları, enerji fiyatları. Yani, bunu açık ve net bilmek lazım. Üretim üzerindeki en büyük kambur Türkiye’de enerji fiyatları. Şimdi, siz bu fiyatın üzerine bir de cezai bir yaptırımla giderseniz adamın belini büküyorsunuz, sanayicinin belini büküyorsunuz. Yani, bununla ilgili bir düzenleme yapılmalı, bir kanun teklifiyle mi olabilir bilemiyorum ama düzenleme yapılmalı. Bu “SCADA” sistemlerinin kurulması konusunda sizin de önderliğinizde bir destek sağlanmalı. Çünkü her birinin trafosunun olduğunu biliyorum, kendi trafoları. Ancak ondan sonra eğer uymazsa şartları cezalandırılmalı diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Kamer Bey’in de bir söz talebi var.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sadece hangi kanunun hangi maddesine göre bir ceza alındığını öğrenmek istiyorum. Bu cezanın hangi kanun veya herhangi bir yönetmeliğin hangi maddesine göre alındığını öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, Enerji Piyasasından hangi arkadaşımız burada?

Şimdi şunu anlamaya çalışıyoruz: Arkadaşlarımızın ifadelerini takip de ettiniz yani sonuçta ortada bir sorun var, sistemle ilgili bir sorun var ve bu sistemle ilgili sorunun düzeltilmesi, düzenlenmesi anlamında da Enerji Piyasası Düzenleme ve Denetleme Kurulunun da bir inisiyatif üstlenmesi gerekiyor. Yani, burada siz bir inisiyatif üstleniyor musunuz, ne aşamadasınız; yoksa sizi aşan, diyelim ki sizin yetkinizde olmayan birtakım hususlar var mı, yasal düzenleme gereken hususlar var mı, o konuda Komisyonumuzu bilgilendirin lütfen.

Buyurun.

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – Bu konunun bir problem olduğu hususu bize intikal etti gerçekten Sayın Genel Müdürümüzün dediği gibi. 2009 yılındaki bu saatlik uzlaştırma yöntemine geçtikten sonra aktif elektrik uzlaştırması bakımından saatlik uzlaştırma ile ilgili bir sorunuz yoktu. Ama, uzlaştırma periyodu olan saatlik periyodun aynı zamanda reaktif enerji için de geçerli olup olmadığı konusunda birtakım tereddütler ortaya çıkınca ve de bunun yazdığı yer, iletim, tarife, yöntem bildiriminde yer almakta bu konu, burada da aksine bir ibare olmadığı için yine aynı saatlik hesaplama yönteminin reaktif enerji için de geçerli olacağı ve dolayısıyla bir ayda örneğin 720 saat için her saatte de eğer bu reaktif ihlali gerçekleşmişse o ay için 720 defa ceza kesilmesi durumu ortaya çıkacağı ve bunun da elbette her bir saat için yüzde 50 bir ceza ile bütün...

KAMER GENÇ (Tunceli) – “Sıfır ile yirmi dört saatleri arasında bir defa kesilir.” diyor, yönetmelik var burada. “Sıfır ile yirmi dört saatleri arasında bir defa kesilir.” diyor.

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – O daha sonra düzeltilmiş hâli efendim, ilk orijinal hâlini söylüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, Kamer Bey, bilgiyi versin, önce size bilgi veriyor.

Evet, devam edin.

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – Bu konu bize bir problem olarak intikal etti gerçekten. Biz de bu konuyla ilgili bu yöntem bildiriminde bir değişiklik, bir mevzuat çalışması gerektiğine dair sürecimizi başlattık.

BAŞKAN – Peki, konuya devam edin. Yani, saatlik reaktif tespitiye yönelik olarak ceza kesimi diyordunuz.

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – Saatlik reaktif ceza uygulamasının sonuçta çok aşırı ve de gerçekten baştan da düşünülmeyen veyahut da...

BAŞKAN – Astronomik rakamlar mı çıkıyor ortaya.

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU TEMSİLCİSİ OYTUN ALICI – Evet, evet.

Yani, şey için söylüyorum, daha sonra o sayın vekilimin okuduğu düzeltilmiş hâli.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, şimdi, biraz önce Genel Müdürün yaptığının burada, Sayıştay raporunda tersi var, diyor ki: “Eskiden yüzde 50’ ydi, yüzde 50 yüzde 5’ e indiriliyor.”

BAŞKAN – İşte onu anlatıyor şimdi. Kamer Bey, onu anlatıyor.

Buyurun.

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – Tabii, yüzde 50 rakamı her bir saatlik bazda uygulandığında o ay için ödenilen aktif enerjinin ki biliyorsunuz enerjinin asıl faydası aktif enerji olarak kullanılmasıdır... Dolayısıyla, bir dağıtım şirketi aktif elektrik bedelinin yüzlerce katına karşılık gelen bir ceza ödemek durumunda kalabiliyor. Dediğim gibi bu olmaması gereken, baştan da amaç bu olmayan bir durum olduğu için ona ilişkin sayın vekilimin söylediği gibi, bu cezaları makul bir düzeye getirebilmek için ve de caydırıcılığını da elbette ortadan kaldırmadan... Çünkü reaktif enerjinin kompanzasyonu önemli bir konu; tüketicilerin, dağıtım şirketlerinin de buna teşvik edilmesi lazım, bu teşvikin en önemli unsurlarından biri de bir ceza mekanizması elbette. Bu ceza mekanizmasının da geçerliliğini veyahut da caydırıcılığını ortadan kaldırmadan ama olmayacak veyahut da çok amacı aşan bir ceza miktarını da ortadan kaldıracak şekilde o ceza oranlarının o şekilde düşürülmesi için, sayın vekilimin söylediği şekilde, bir değişiklik yapıldı. Benim bildiğim kadarıyla...

BAŞKAN – Şu andaki uygulanan bu mudur, Kamer Bey’ in söylediği mi?

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – Evet, şu anda uygulanan bu ceza miktarlarının düşürülmüş hâli. Ama, siz bunu aylık bazda -faturalama dönemi aylık olduğu için- düşündüğünüzde gene de caydırıcılığı olan reaktif kompanzasyonunu yine teşvik eden bir ceza miktarıyla karşı karşıyasınız. Dolayısıyla, bizim düşündüğümüz, TEİAŞ’ la da beraber mutabık kaldığımız çözüm bu ceza oranlarının düşürülmesi şeklinde oldu.

BAŞKAN – Şu anda netleştirdiniz.

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – Evet.

BAŞKAN – Kemal Bey, ne yapıyorsunuz peki?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bir karar verememişler ki.

BAŞKAN – Bir dakika... “Netleştirdik.” dedi.. Yanlış mı söylediniz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Daha kesinleştirmemiş.

BAŞKAN – “Yüzde 5.” dediniz. Hayır, hayır, şimdi yazıya cevap vermediği... Biz şu anda bu yazışmalar belki birkaç ay öncesinden olabilir ama şu andaki fiilî durum, eğer EPDK bu konuda bir karar aldıysa...

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – Oranların düşürülmesi konusunda bir...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama, niye düşürülür ki?

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – Efendim, şöyle: Bir ayda önceki duruma göre aylık hesaplama yapılıyordu. Bir ayda bir kere ceza uygulanır, yüzde 50 oranında uygulanıyordu, şimdi bu uzlaştırma periyodu saatliğe düşürüldükten sonra durum şuna geliyor: Aynı reaktif kullanım oranı için eskiden ayda bir kere kestiğimiz cezayı şimdi 720 defa ayda kesmek zorundasınız.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bakın, burada diyor ki: “Sıfır ile yirmi dört arasında bir defa bu ceza...”

ENERJİ PİYASASI DÜZENLEME KURUMU TEMSİLCİSİ OYTUN ALICI – Şimdi, o değiştirilmiş hâli. İşte bu konuya...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Değiştirilmiş ama 700 küsur değil, işte 30 defa. Bu da yüzde 50 değil, yüzde yarım, yüzde yarım binde 5’ e gelir.

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – İşte şunu demek istiyorum: 720 defa ve de her saatte yüzde 50 ceza uygulamasını ortadan kaldırmak için, bu olmayacak ve de amacı aşan bir şey olduğu için şöyle bir çözüm bulundu sayın vekilimin dediği gibi, denildi ki: Bu cezalar yirmi dört saatte bir defa uygulanacak şekilde olsun ve de yüzde 50 değil de yüzde 5 şeklinde uygulansın.

BAŞKAN – Otuz günde 30 defa.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yüzde yarım.

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – Yüzde yarım evet, binde 5.

BAŞKAN – Binde 5.

EPDK ENERJİ UZMANI OYTUN ALICI – Sonuçta, gene cezanın caydırıcılığı ortada yani her gün yirmi dört saatte bir yüzde yarım bir cezaya girmek aylık bazda yine caydırıcı ve de önemli bir ceza tutarına karşılık geliyor. Ama, bunun karşılığında da dediğim gibi belki yüzde 3.500 gibi bir ceza miktarı eskisine göre uygulanmasından da kaçınılmış oldu yani çözüm bu şekilde bulundu.

BAŞKAN – Kemal Bey, EPDK bu anlamda bir karar aldıysa siz ne yapıyorsunuz şu anda, uygulamaya geçtiniz mi bu kararı?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Evet, Sayın Başkan. Şöyle: Demin söylediğim gibi 2007-2009 arasındaki Aralık'a kadar olan dönemde bir sorun olmadığı için biz direkt o cezaları kesip muhataplarına gönderdik. Ancak 2009'dan sonraki bölüm için saatlik ve aynı şekilde aylık faturanın yarısı bedeliyle çarpılacağı için, bunun çok telafisi mümkün olmayan ve ödenemeyecek rakamlara geleceğini önceden ihbar ettiğimiz için EPDK'nın bu konuda birkaç defa daha uyararak bu süre içerisinde düzenleme yapmasını bekledik. 2012'nin Mart ayında bu düzenleme yapıldı binde 5 olarak. Dolayısıyla, tabii ki bunun şu ana kadar uygulamama nedeninden dolayı başından itibaren binde 5 olarak uygulanması gerekiyor. Bu konuda tereddütler hasıl oldu, "Ya uygulayabilir miyiz, geriye olur mu, olmaz mı?" şeklindeki ama zaten kesememe nedenimiz ortada, cezaların çok yüksek olduğu... Biz de Sayıştayın da bizi bu şekildeki yönlendirmesinden sonra dedik ki: "Biz bu cezaları..." EPDK'yla yaptığımız yazışmada EPDK dedi ki: "Ben bir düzenleme yaptım, bunun için tekrar bir düzenleme yapmama gerek yok, siz gereğini yapın." Biz de ondan sonra bakanlıkla görüşerek bunun bu şekilde yapılması gerektiği şeklindeki bir mutabakat sonunda 2009 Aralıktan 2012'nin sonuna kadar bu cezaları binde 5 olarak ve binde 5 uygulamanın da 192 milyon, yaklaşık iki yıllık bir ceza, 2009 Aralıktan 2012'nin sonuna kadar da yaklaşık buna benzer bir süre içerisinde 250 milyon lira yani ona yakın, eşit, adaletli bir ceza olduğunu gördük. Biliyorsunuz cezaların uygulanabilir ve sürdürülebilir olması lazım ve caydırıcı olması lazım. Gerçekte bizim burada gayemiz cezadan gelir elde etmek değil, o sistemin düzenlenmesi, o kompanzasyonların yapılması ve cezaya girmemelerinin ve bizden de reaktif enerji yani bizim hatlarımızı boş yere meşgul etmelerinin önlenmesi lazım.

BAŞKAN – Sonuç: Yani o cezaları kestiniz.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Kesildi, hepsi kesildi Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tahsil noktasında ne yapıyorsunuz?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Tahsil noktasında, sayın vekilimizin dediği gibi ödeyenler var, itiraz edenler var, bunlar karşılıklı tekrar gönderilecek, faturalar, ödemeniz gerekiyor, belki mahkemeleşilecek, bu süreç içerisinde Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi, bakın, tekrar bir geri dönelim. Sizin şimdi bu bize vereceğiniz cevap... Arkadaşlar, tabii, haklı olarak eleştirdiler, bu "Enerji Bakanlığı tarafından cevaplandırılacaktır." yerine, şu son, bize bilgi olarak verdiğiniz hususları şurada iki paragrafla anlatmış olsaydınız sanki daha doğru olurdu gibi düşünüyorum ben.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Sayın Başkanım, bu konuda da şöyle bir tereddüdümüz oldu: Hani "İlgililer varsa sorumluların cezalandırılması." diyor, o konuda bir şey söylemeyeceğim.

BAŞKAN – Şu andaki son uygulamayı söyleyeceksiniz. Yani, bakın, sonuçta aklın yolu bir. Yani, burada hiçbir komisyon üyesinin çıkıp da "Reaktif enerjiyi yüzde 50 cezalandırın da milyon dolarları tüketicilere gönderin." diye bir düşüncesi yok zaten. Ama, uygulanabilir, makul bir yöntemin olması lazım. Bunu da zaten EPDK kararlaştırmış, siz uygulamaya başlamışsınız, bunu da en azından burada cevabınızda görmek isterdik.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ceza da kesmişler.

BAŞKAN – Evet, ceza da kesmişler. Bir kısmı da mahkemeye vermiş.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ne kadar alacak ceza kesilmiş ve tahsil edilmiş, o rakamı anlayamadım ben.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Bu daha yeni olduğu için kimisi ödüyor, kimisi geri gönderiyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Alacak en kadar, muhasebesi vardır herhâlde.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Toplam söylüyorum, 250+192 yaklaşık 450 milyon civarında bir alacak.
AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Çünkü demin 192... 250+192 milyon lira, bu konuda kesilmiş ama henüz tahsil edilmemiş alacak var.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Kesinlikle.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 192; 2007 ile 2009 arasında.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Evet, sorun olmayan bölüm.

BAŞKAN – Bülent Bey, eklenecek bir husus mu var?

Buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, şimdi, bu Sayıştay önerisinde üst limitleri aşmış olan tüm kullanıcılara Sistem Kullanım Anlaşması'ndaki cezaların uygulanmaması nedenlerini... Böyle bir uygulanmayan ceza mı var, nedeni nedir, bu konuda bir açıklama yapmadınız.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Bu reaktifte ilgili yaptığımız açıklama, diğerleri zaten kesildi, onlarda bir sorun yok.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Cezayı kesen, kesmesi gereken kurum sizsiniz. Burada “Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı cevap verecektir.” diyorsunuz.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Teftişte, soruşturmada.

BAŞKAN – Bülent Bey, şimdi, buradaki arkadaşlarımızın anlattığı EPDK'yla biz geçmiş dönemdeki uyguladığımız mevzuat çerçevesinde reaktif oranını yüzde 50 olarak belirleyip uygularsak şu anda bakın binde 5 bile 400 milyon civarında bir rakam çıkmış. Bu binde 5 değil de yüzde 50 olarak uygulanmaya kalkılsa zaten uygulama imkânı olmayan bir şey. Dolayısıyla, arkadaşlar, burada bu konuda yetki, karar alma noktasında bakanlık bu konuya el koysun, EPDK bu konuda karar alsın diye böyle bir süreç girildi. Sayıştay da bu anlamda doğrusunu yapmış yani olayı gündeme getirerek en azından sorunun çözülmesi noktasında bir süreç başlatılmış. Şu an anladığım kadarıyla zaten EPDK bir karar almış, Genel Müdürlük de bu anlamda alınan karar çerçevesinde uygulamayı başlatmış ve 2009'dan sonraki dönemle ilgili olarak hangi hüküm uygulanacak o noktada karar almışlar, tahsilat noktasında bir çalışma başlatmışlar ama bir kısmı ödüyor, bir kısmı da haklı olarak itiraz etti, “Mahkemelik hususumuz var.” diyorlar. Son şey bu, alınan nokta bu.

Kamer Bey, eklemek istediğiniz bir husus mu var?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Aslında, bu iletim sistemlerini kullanma anlaşmasına dayanılarak getirilen bir ceza sistemidir. Bu iletim sistemlerini kullanma anlaşmasını çıkaran herhâlde Genel Müdürlük, Bakanlık değil. Genel Müdürlük kendi tasarrufuyla... Bakanlığın tasdikine tabi değildir. Siz dediniz ki yani binde 5... Yani her gün bu kadar çekmiyor bu şey, çektiği günlerin binde 5'ini ödeyecek.

BAŞKAN – Bir günde 1 defa çekse bile o gün bir ceza uygulanacak. Yani saat başı takip etmiyoruz. Yirmi dört saat içinde, herhangi bir saatte bir kere uygulanmış olsa o cezayı alacak. Otuz günde 30 defa.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Her gün kesilir, her gün 1 defa kesilir ama bazı günler var ki çekmeyebilir.

BAŞKAN – Çekmezse o zaman olmuyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tabii, kesilmez. O bakımdan yani o kadar ağır bir ceza da değil. Yani bu sistemleri böyle kötü kullanan insanlara da ceza...

BAŞKAN – 420 milyon lira gibi bir ceza. Kamer Bey, binde 5'i bile 420 milyon lira.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, kaç kişiye kesmişler ama?

BAŞKAN – Ben teferruatını bilmiyorum ama az bir şey değil.

KAMER GENÇ (Tunceli) – 21 tane dağıtıcı şirket var, başka şirketler var. Yani çok öyle büyük de bir şey değil yani.

BAŞKAN – Yok, yok.

Şimdi, neyse...

Değerli arkadaşlar, konuyu toparlayalım. Şu anda zaten Bakanlığın bu konudaki çalışması devam ediyor. EPDK'nın aldığı karar çerçevesinde Genel Müdürlüğün çalışması devam ediyor. Sayıştay da bu anlamda hem Bakanlık çalışmasını hem de Genel Müdürün uygulamalarını takip etsin, izlesin.

Konunun izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Farklı bir düşünceniz mi vardı izlenmesi dışında?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, 2008 yılından bu yana -arkadaşım bir şey hatırlattı- biz bu cezanın yüksekliğini ve uygulanmadığını yaza yaza buraya kadar gelmiştik. En son demişiz ki: Olmuyor bu iş, bir soruşturma istenerek sonuçlansın. Onu arz edeceğim efendim.

BAŞKAN – Diğer öneriyi okutuyorum, buyurun.

“Öneri 2- Erege Metal Demir Çelik Sanayi Ticaret A.Ş.ile ilgili olarak; Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliği ve Elektrik Piyasasında İletim ve Dağıtım Sistemlerine Bağlantı ve Sistem Kullanımı Hakkında Tebliğ gereği bağlantı ve sistem kullanım anlaşması imzalamayan, iletim sistem kullanım ve işletim bedeli ile sistem kullanım ceza borçlarını zamanında ödemeyen ve bunu alışkanlık hâline getiren söz konusu şirkete gerekli yaptırımları uygulamayan, sonuçta teşekkülün daha fazla alacağının karşılıksız kalmasına ve tahsilatının riskli hâle gelmesine sebebiyet verenlerin ve sorumluluklarının tespiti için konunun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca incelenmesi, gerekirse soruşturulması.”

BAŞKAN – Cevabı alacağız ama cevap gene çok uzun.

Kemal Bey, bize konuyu bir özetleyin.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Cevap 2 : Konu şudur: Biz biliyorsunuz tüm gelirlerimizi iletim tarifesi sistem kullanım bedellerinden elde etmekteyiz. Maaşımız, vergimiz, sigortamız ve yatırımlarımız, kamulaştırma dâhil, bu bedeller üzerinden yapılabilmekte. Dolayısıyla bunun iki kullanıcısının olduğunu da söylememiz gerekiyor: Bir üretim tarafı, bir tüketim tarafı. Dolayısıyla bu tarifenin yüzde 40 olarak üretim şirketlerince üretimin teşviki için, üretim yatırımlarının teşviki için ödenmesi kararı var, yüzde 60' ının da tüketim şirketleri tarafından.

Bu Erege Metal, geçmişten beri yani on beş yirmi yıllık bir geçmiş olduğu için 2001 yılında çıkan bağlantı anlaşması ve sistem kullanım anlaşmalarını imzalamayan bir firma. Dolayısıyla “Böyle bir bedeli ben kabul etmiyorum.” diyerek direnen bir firma. Neticede, EPDK “Kabul etse de etmese de bu üretim sistemi bedellerini siz bunlardan tahsil edeceksiniz.” diye bir karar aldı. Biz bu iletim sistemi bedellerini, bunlardan, anlaşma imzalamasalar da faturaları göndererek tahsil cihetine gittik. Tabii, yine ödemiyor, ödemediği için bunları mahkemeye verdik, alacak davası açtık. Neticede, alacak davalarının bir kısmını, belki 2 milyon kadarını aldık, 5-6 milyonun davası da sürüyor. Bununla ilgili başka ödemeyen şirketler de vardı, onlara tedbir koydurduk, biz onay vermeden satamadılar. 6 milyon liralık bir ödemesi gereken rakam varken 20 milyonluk bir tahsilatla tedbiri kaldırarak... Başka bir firma için söylüyorum. Yani bizim bu metodun, mahkeme metodunun haricinde uygulayacağımız bir metod yok.

Burada söylenmek istenen “Elektriğini kesin.” Elektriğini kesebilmem için bu tedarikçisinin, üretim şirketinin de rızasını almam lazım. Ben, iletim sistemi kullanım bedelini ödemedi diye adamın ticaretine mâni olursam “Benim ticaretime mâni oldun.” diye bana bir dava açma imkânı var. Ona da söyleyip “Bak, bu benim iletim sistemi kullanım bedelini ödemiyor. Dolayısıyla arz güvenliğini tehlikeye atacak bir unsurdur, böyle bir şey söz konusu olamaz. Senin müşterin olan kişinin elektriğini kesiyorum.” dediğinde bana müsaade ediyorsa kesmem söz konusu. Çünkü kendisi “Ben iletim sistemi kullanım bedelini ödemişim, ticaretimi de yapıyorum, paramı da tahsil ediyorum.” diyebilir. Gerçi burada o parasını da tahsil edemiyor TETAŞ’ dan, o ayrı bir konu.

Neticede, biz burada bu konuya, bizimle ilgili olan yükümlülüğü yerine getirdiğimizi, mahkeme süreciyle bunları tahsil ettiğimizi söyleyerek cevap veriyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, sizin kullanım bedelini teminat altına alma noktasında sözleşmede bir şeyiniz yok mu veya hiç mi ortada sözleşme yok?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Sözleşme imzalamadı Sayın Başkanım. Bir teminat tabii ki alıyoruz, her imzalayandan teminat alıyoruz, teminatını nakde çeviriyoruz eğer öyle bir şey olursa, tedbirlerimiz var.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yani yönetmelikte “Bunu imzalamayana elektrik verilmez.” diye bir...

BAŞKAN – Soralım Kamer Bey.

Şimdi arkadaşlardan da söz talebi var.

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu firma nerede?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – İzmir’ de.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İzmir’ de bir firma.

Yani ben anladım. Herhâlde bilinçli bir vatandaş “Kardeşim, sen sonradan bana böyle bir şeyi dayayamazsın. Bu yasal haklarıma aykırıdır.” demiş. Karşılıklı bir hukuk süreci... Benim gördüğüm böyle bir şey, çok da uzatacak bir şey yok yani benim açımdan yok.

BAŞKAN – Alaattin Bey, bir şey diyor musunuz siz de?

Buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Yani on beş yıllık bir şey bu. Burada yasalarda her şey belli. Yani sekiz gün içinde TEİAŞ bir bildirimde bulunur, sekiz gün içerisinde yerine getirmezse kullanıcıdan bu anlaşma kapsamında alınan teminat kullanıcının borçlarına mahsup edilir. Teminatın...

BAŞKAN – Teminat yok ki. Var mı teminatı?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Anlaşması yok, anlaşma olmadığı için teminat da yok, problem orada zaten.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Yani on beş yıl böyle bir şey uzatılır mı? Kim bu firmanın sahipleri?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Erege Metal el değiştiriyor sürekli, satılıyor sağa sola.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Bu bir zamanlar basında da çok sürekli çıkan Çakıcı, Evcil soyadlarının geçtiği hikâye bu, tabii yani on beş yıllık mesele.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Şu anda bir bankanın belki şeyinde, bilmiyoruz ama sürekli el değiştirdiği için sahibini bilemiyoruz.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Nasıl bilmiyorsunuz? Sizin en sorunlu firmanız yani.

BAŞKAN – Firma çalışıyor mu? İstihdamı falan var mı? Kaç kişi çalıştırıyor? Var mı böyle bir bilgi?

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Başka bir firmadan 6 milyon lira yerine 20 milyon tahsil ettik demesini biliyorsunuz. On beş yıldır süren bir hikâye bu yani. Tehdit mi var, şantaj mı var, ne var, bir şey mi var?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Müsaade ederseniz on beş yıllık olmasını şu yüzden söyledim: 2001 yılında başlayan bu sistem kullanım anlaşması ve bağlantı anlaşması kullanma zorunluluğunu bu kabul etmedi, daha eski müşteri olduğu için...

BAŞKAN – Bir dakika... Bu kanundan mı kaynaklanıyor? Nereden kaynaklanıyor o?

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Siz bunu bir kere teminatsız veremezsiniz yani teminat o zaman yoktu, öyle bir şey... Anlaşma imzalamadı, ben de teminatsız... Öyle bir şey yok, yasada... Burada Sayıştayın açıklamaları var, isterseniz Sayıştay açıklasın. Eğer sekiz gün içinde yerine getirmezse kullanıcının teminatı nakde çevriliyor, tekrar borçlarına mahsup ediliyor. Tekrar otuz gün içerisinde ek teminat almak zorundasınız.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – O bağlantı anlaşmasını yaparsa geçerli, yapmadığı için teminat da vermiyor. Adam “Yapmam.” diyor. Zaten teminatı vermemek için...

BAŞKAN – Alaattin Bey, şu soruyu soralım: Yani bu bağlantı anlaşma yapma zorunluluğu nereden kaynaklanıyor, hangi mevzuattan, kanundan mı kaynaklanıyor?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Bizim sistemi kullanabilmesi için Enerji Piyasası Kanunu'na göre...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sistem kullanım anlaşmasının 3'üncü maddesinin (1) no.lu bendinde.

BAŞKAN – Kanun... Şimdi, bir dakika, kanunda çok açık bir hüküm varsa bunun yani tartışılacak yönü nedir?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – İşte mahkeme yoluyla biz bunu tahsil yolundan başka yol olmadığını söylüyoruz. Neden? Elektriğini kestiğimizde adam diyecek ki “Ben ödeyecektim ama siz benim elektriğimi...”

BAŞKAN – Hayır. Siz gerekli tebligatları yapsanız yani kanunun o ilgili maddesini gösterip...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Anlatayım Sayın Başkanım.

Biz 2011 yılında bağlantı anlaşmasının ilgili maddesini bu şekilde düzelttik. Dedik ki: Eğer siz bizim iletim sistemi kullanım bedelini ödemezseniz biz size on beş gün içinde bir tebligat çıkarırız. Hâlâ ödememeye devam ediyorsanız keseriz diye bir madde var. Ama tabii bu çok kolay uygulanır mı, uygulanmaz mı, onu... Dağıtım şirketleri de aynı şekilde. Böyle bir mali krize düşüp de ödeme güçlüğüne düştüğünde bizim şehrin elektriğini kesme imkânımız olmadığını düşünüyoruz. Ama böyle bir maddeyi zaten koyduk.

BAŞKAN – Şimdi, bak, bir dakika. Dağıtım şirketi başka bir şey yani şimdi dağıtım şirketinden bahsetmiyoruz. Yani dağıtım şirketi zaten bilinçli olarak, bile bile böyle bir şeyi yapmaz. Sizin söylediğiniz zaten istisnai bir durum. Ama buradaki bu şirketin şu andaki tavrı, davranışı, bilinçli olarak yapıyor bunu, kasıtlı olarak yapıyor. Yani şu anda bu ülke hukuk devleti. 76 milyon insan var.

76 milyon insan ve yüzlerce, binlerce firma, bağımsız tüketici buna uyuyor da 1 tane arkadaş bu cesareti nereden buluyor da “Ben kanuna uymuyorum.” diyebiliyor?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Sayın Başkanım, yanlış yere gitmesin.

BAŞKAN – Doğru yöne gitsin o zaman, düzeltin.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Bağlantı anlaşması olmadığı için... Bağlantı anlaşmasındaki hükme göre biz elektriği kesebiliyoruz.

BAŞKAN – Bir dakika... Bağlantı anlaşması olmayan bir kişiye siz nasıl elektrik veriyorsunuz? Sorumluluğunuz nereden kaynaklanıyor?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Kurul kararıyla, EPDK’nın Kurul kararıyla. Yani sistem kullanıcısı sistem kullanım bedelini ödediği müddetçe sisteme bağlanır. “Bedeli ödemediğinde elektriği kesilir.” diye bir hüküm yok.

BAŞKAN – Şimdi, EPDK Temsilcisi arkadaşımıza soralım: Yani siz burada tüketicinin hakkını koruma noktasında bir karar almışsınız fakat hakkı suistimal noktasında kamuyu bu şekilde mağdur edenlerle ilgili olarak kurum ne yapacak? Elektriği niye kesemiyor, niye vermek zorunda?

EPDK TEMSİLCİSİ – Konunun tam ayrıntılarına vâkıf değilim efendim. Yalnız şunu söyleyebilirim...

BAŞKAN – Burada bir parantez açalım, parantez şu: Biz burada gelen diğer bakanlık temsilcisi, kuruluş temsilcisi arkadaşlarımızın -siz tabii özel davetle geldiğiniz için belki sizi istisna tutalım ama bundan sonrası için olmasın diye uyaralım- raporda Sayıştayın gündeme getirdiği önerilerle ilgili olarak ve raporda geçen diğer hususlarla ilgili olarak Komisyon üyesi arkadaşlarımızın sorduğu ve soracağı her türlü soruya hazırlıklı olmaları lazım. Kaldı ki bu konu burada öneri olarak gündeme gelmiş ve üstelik Bakanlık tarafından bu konu takip edilsin, soruşturulsun diye bu konuda bir soruşturma açılması istenmiş olan bir husus. Parantezi kapattım, devam edin.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Nesini açıklayacak?

BAŞKAN - Bildiği kadar ne varsa, sistemi söylesin yani konuyu bilmiyor olabilir, sistem ne? Yani biz şu anda bu hakkı suistimal edenleri ne yapacağız?

EPDK TEMSİLCİSİ – Sistemimiz şu Sayın Başkanım: Türkiye’de elektrik sistemini kullanmak isteyen ister üretici olsun ister tüketici olsun -doğrudan iletim sistemine bağlı tüketicilerden bahsediyorum- bunların hepsinin bu sistemi kullanabilmek için TEİAŞ’la, sistem işletmecisi olan TEİAŞ’la bir anlaşmaları olması şart hem bağlantı anlaşması hem sistem kullanım anlaşması.

BAŞKAN – Burada bir anlaşma yok.

EPDK TEMSİLCİSİ – Bu bizim ikincil mevzuatla düzenlediğimiz bir zorunluluk. Anlaşma olmadığı zaman -Sayın Genel Müdürüm de bahsetti- özellikle ilk dönemlerde yani 2001’de bu kanun ve de ikincil mevzuat çıktıktan sonra bu anlaşmalar belki o zaman binlerce, on binlerce tüketicinin hepsiyle teker teker anlaşma imzalanması belli bir dönem, belli bir süreç aldığı için, o dönemde bu anlaşmalar peyderpey imzalandığı için, anlaşmasını hemen imzalamayanın elektriğini keselim türünden bir durum ortaya çıkmaması için Kurul kararında, ihtimal, anlaşması olmadığı hâlde elektrik kesilmemesi yönünde veyahut da ona elektrik kesilmeyeceğine dair bir hüküm olabilir. Ama, aradan on yıldan fazla zaman geçti 2001’de kanun çıktıktan sonra. Şimdiye kadar bu anlaşmaların imzalanmış olması lazımdı. Benim düşüncem, on yıldan daha fazla bir zamandan beri anlaşmasını imzalayan bir kişinin bu ikincil mevzuat hükümlerine ve de Kurul kararlarına aykırı bir işlem yaptığına dair bir şüphe yok. Dolayısıyla, bunların da daha önceki belki Kurul kararına sığınarak elektriğinin kesilmeyeceği yönünde bir yorumda bulunmak doğru değil. Artık, bu, o hakkın veya o durumun suistimali niteliğine giriyor.

BAŞKAN – Kemal Bey, peki, izahat verin, bir şey daha soracağım: Sizin icra takibi yapmanıza engel durum ne alacak davasıyla?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – O dava devam ediyor Sayın Başkanım. Bir de TETAŞ bize “Alacağımı ben de alamıyorum.” dediği için üç ay önce bunun elektriğini kestik ve hâlâ kesik.

BAŞKAN – Kamer Bey...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi, burada bu kişinin ayrıca TETAŞ’a da 26 milyon 900 bin liralık borcu var yani uzun zamandan beri bir borcu var. Nedense Enerji Piyasası Düzenleme Kuruluna yazı yazmışlar kesin diye, kesmemişler, sonra 2-3 milyon para ödemiş. Böyle birtakım kayırmalar var bu işin içinde. Onun için, bana göre bu şirket kayırılıyor yani öyle mafya mıdır, değil midir veya başkaysa... Yani hem TEİAŞ’a hem TETAŞ’a yüklü borcu var.

BAŞKAN – Alaattin Bey, buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkan, biraz önce okudum bir iki şeyi. Yani hem yasada hem TEİAŞ'ın kendi iç maddelerinde... Yani devamını okudum. Mesela, TEİAŞ kullanıcının.... Sayıştayın açıklamaları var burada. Teminatın süresinde verilmemesi durumunda, TEİAŞ kullanıcının elektrik enerjisini en az yedi gün önceden kullanıcıya bildirimde bulunmak suretiyle kesebilir.

BAŞKAN – Yani, sözleşme imzalanmadığı için o aşamaya geçemiyorlar.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sözleşme imzalanmazsa... Bu öyle. Sayıştay açıklasın, buyursun. Ben burada Sayıştayın açıklamalarını okuyorum. Sözleşme imzalanmaması durumunda da teminata bağlanması gerektiğini... “Sekiz gün uyarı yazısından sonra otuz gün içinde teminatını tamamlar.” diyor. Tamamlamazsa yedi gün önceden...

BAŞKAN – Şimdi, o tabii normal bir işleyiş. Bu anormal, sıra dışı bir durum ama son şeyden gelirsek...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Ama sıra dışı durum hâline kim getiriyor bunu? İdare getiriyor yani zamanında tedbirlerini almayarak.

BAŞKAN – Şu bilgileri bize böyle gıdım gıdım vermeseniz de direkt söyleseniz, bizi yormasınız. Yani çıkıp deseniz ki: “Bu kuruluşun elektriği zaten şu anda kesilmiştir. Bize ve TETAŞ'a olan borçlarından dolayı kesiktir. Biz şu anda alacak davası açtık. Dolayısıyla icra marifetiyle alacağımızın peşindeyiz.” deseniz bu kadar saat konuşmayacağız. Kemal Bey, yormayın bizi böyle.

Arkadaşlar, maksat anlaşıldı.

İzliyor muyuz bunu? Şu anda alacak devam ettiği için...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Enerjisi kesik ancak tahsilatı yasal yollardan takip ediliyor ve şu anda şu gün itibarıyla da 5,5 milyon lira alacağı var. Uzunca bir süre şeyde kalmış. Her faturadan sonra dava açılıyor. Şimdiye kadar bir çözüm bulunmalıydı bu işe.

BAŞKAN – Zaten elektriği kesilmiş. Bundan sonra da yapılacak şey, alacak davası marifetiyle alacağının tahsil noktasında çalışma yapmak.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – İdarenin de sorumluluğu var.

BAŞKAN – Şimdi, Alaattin Bey, bir taraftan da çoğu kere bize geliyorlar. İşte ya, şu kadar adam çalıştırıyoruz, şöyle yapıyoruz, böyle yapıyoruz diye.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Öyle bir şey değil Başkan.

BAŞKAN – Bilmiyorum ben de yani...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Normal çalışanına...

BAŞKAN – Şimdi ben bilmediğim için... Bilmiyorum. Yani İzmir'i o kadar bilmediğim için...

Arkadaşlar, süreç devam ettiği için konunun izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer öneriyi okutuyorum:

“Öneri 3- Özellikle sistem kısıtlarının giderilmesi amaçlı (1) kodlu talimatların sık sık verildiği ve yük alma fiyatları yüksek olan bölgelerdeki fiyatların düşürülmesi için;

-Mevcut enerji iletim hatlarından kapasite yetersizliği nedeniyle genişleme veya yeni yatırım gerektiren yerlerdeki yatırımlara öncelik verilerek bir an önce tamamlanması,

-Sistem kısıtlarının giderilmesi amaçlı (1) kodlu talimatlarda fahiş fiyatların oluşmaması için geçiş dönemi süresince müdahale edilerek gerekli önlemlerin alınması hususunda EPDK ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı nezdinde girişimlerde bulunulması.

BAŞKAN – Kemal Bey, cevabı alalım ama siz verin cevabı, uzun cevap istemiyoruz. Önemli noktaları atlamayın ve deminki gibi de uğraşmayalım.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Cevap 3 : Burada söylenmek istenen şu: Sistemin içerisinde olan bir mevzuatın gereksiz uygulandığı şeklindeki bir iddianın, buraya iletim yatırımları yapılırsa uygulanmayacağı şeklindeki bir görüşün cevaplandırılmasını istiyorlar. Tabii, bu daha çok Güneydoğu ve Doğu'da kontrolsüz ve yıllık yüzde 27'ye varan tüketim artışlarıyla oluşan bir sorun. O bölgede bulunan siz tüm kısıtla çalıştırabileceğiniz santralleri çalıştırsanız dahi elektriği kesmek zorunda kalıyorsunuz sistemin stabilitesini sağlamak için.

Tabii ki bu iki üç yıl içerisinde Güneydoğu'da yaşadığımız sorunların herkes farkında. Her türlü tedbir alınmasına rağmen, her türlü yatırım yapılmasına rağmen her yıl yüzde 27 artan tüketim artışının karşılanmasına yönelik, orada yeni üretim yatırımlarının yapılması sorunu ortadayken... Aynı zamanda, TEDAŞ'ın bu uzun dağıtım hatlarıyla yaptığı bu sulama kuyularına beslemelerin oluşturduğu kuyunun son ucundaki pompanın gerilim düşümüyle bir öncekinin gerilim düşümünü sağlaması; bir sonrakini, bir sonrakini derken besleme noktasına kadar bu salınımı oluşturarak sistemde enerjinin gelgitlere, gerilimlerin oynamasına sebep olmasının çözümünün sadece TEİAŞ'ın yaptığı yatırımlarla olmayacağını cevap olarak söylüyoruz. Çünkü TEİAŞ'ın yaptığı yatırımlar bir gerilim, bir enerji üreten tesisler olmayıp oraya enerjiyi, var olan enerjiyi yani var olan gücü götürerek enerjiyi hazır etmek yönündedir. Dolayısıyla dağıtım şirketleri bu uzun hatları bölerek kısaltmadığı müddetçe ve bu kompanzasyon tesislerini -bunların hepsi reaktif enerji çeken tesisler- yaptırmadığı müddetçe bu sorunun hallolmayacağını, bu sorunun bizim iletim sistemimize ve Atatürk Barajı gibi önemli bir barajın generatörlerine darbeler oluşturduğunu, bunun için bizim oraya Antalya bölgesinden söküp götürdüğümüz 154 kilovoltluk sisteme 60 megavarlık Viranşehir olsun, Kızıltepe olsun koyduğumuz kompanzasyon tesisleriyle bunu yapmak zorunda kaldığımızı, olmadı, biraz önce de sunumumda söylediğim gibi, STATCOM'larla bu salınımları önleyecek, amortisör görevi görecek, içinde reaktörü ve kapasitörü olan tesislerin tesisiyle önlemeye çalıştığımızı, ancak bunun (1) kodlu talimatların verilmesine engel olmadığını... Çünkü olmayan enerji en pahalı enerjidir. Siz bu (1) kodlu talimatları kısıt olan mevsimlerde, kısıt olan zamanlarda vermek zorundasınız çünkü kurgu öyle.

Piyasaya iki tane teklif veriliyor. Birincisi, gün öncesi piyasası normal enerji teklifleri; dengeleme güç piyasası, ikinci piyasa da sıfır kodlu ve (1) kodlu talimatlarla verilebilecek teklifler. Eğer dengeleme güç piyasasında sistem dengeye kavuşmamışsa sıfır kodlu talimatlardan uygun olan en düşük rakamdan başlayarak o denge sağlanır. Bu denge sağlandığında eğer bu dengeyi sağlayan son santral batıda bir santralse -diyelim ki Soma- ama bu enerjiye bizim doğuda ihtiyacımız varsa siz bu son 300 megavatı, diyelim ki 150-200 megavatı neyle sağlıyorsanız, sıfır kodlu talimatla o elektriğin oraya gitmeyeceğini gördüğünüz için o 150-200 megavatlık kısmı oradaki santrale (1) kodlu talimat vererek sağlayıp sistemin dengesini sağlıyorsunuz. Dolayısıyla bunun azaltılmasını istiyor arkadaşlarımız, doğrudur. Biz bu yatırımlarımızı hızlı bir şekilde yapsak dahi bunun bir üretim sorunu olduğunu söylüyoruz. Bu bölgede olduğu gibi...

BAŞKAN – Üretim mi yoksa dağıtım mı?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Dağıtımın oluşturduğu sorunlar farklı Sayın Başkan. Pasif yükün olduğu, sadece ısınmak için ya da böyle sanayi yükünün olmadığı yerlerde de üretim sorunu olduğunu söylüyoruz. Mesela nedir? İstanbul'da Hamitabat Santrali böyle bir durumda defalarca (1) kodlu talimat almak durumunda kalmış. Yani bu sistemin her tarafından olabilecek şeyler.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, benim gördüğüm kadarıyla burada bir de sorun kayıp kaçak meselesi de herhâlde. Bu 3 no.lu öneriden koşuyoruz değil mi?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Hayır, bu (1) kodlu talimat.

BAŞKAN – 3 no.lu öneriyi konuşuyoruz da...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Ama konu (1) kodlu talimatların gereksiz verildiği, yüksek fiyattan elektriğin devreye alındığı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, burada benim gördüğüm kadarıyla Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki yatırımlardan ağırlıklı bahsetmişsiniz. Bu trafo patlaması falan oluyor galiba burada ağırlıklı olarak değil mi?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Kontrolsüz bir güç tüketimi olduğu için sizin onu karşılayamama durumunuz söz konusu. Bütün santralleri devreye alsanız dahi yine gerilim...

BAŞKAN – Şimdi Aykut Bey'in söylediği doğru. Aykut Bey'in söylediği, orada zaten kayıt dışı aşırı bir şey var. Sulama ağırlıklı bir elektrik çekiliyor, çekildiği zaman tabii bu tarafa yansıyor.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Kesinlikle.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, burada temel sorun şu: Yani bölgesel anlamda bunu söylemiyorum ama fatura ödeyenler ile fatura ödeyemeyenler arasında bir sıkıntı ortaya çıkıyor. Yatırım yapıldıkça, trafo gücü artırıldıkça talep de büyüyor. Bu ciddi bir sorun. Yani, aslında diğer TEDAŞ ve TETAŞ raporlarında da göreceğiz. Yani, ne yapılabilir? Tabii, bu, bürokratların değil, siyasetçilerin karar vermesi gereken bir şey. Çünkü yatırım arttıkça, trafo kapasitesi büyüdükçe çekilen elektriğin de miktarı büyüyor. Burada ne yapılmalı? Açık bir yara bu.

BAŞKAN – Bakanlık temsilcisi arkadaşşa soralım yani iki üç tane kurumu da bilen, takip eden.

Bu konuda herhangi bir çalışmamız var mı Bakanlık olarak?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI ÖZTÜRK SELVİTOP – Efendim, Genel Müdürümüzün de belirttiği gibi, iletim sektörü anlamında gerekli yatırımlar TEİAŞ tarafından yakın takip edilerek yapılmakta. Ama Sayın Vekilimizin de ifade ettiği gibi, o bölgelerde bir kayıp kaçak problemimiz var. Bunda da devlet olarak istenen sonuçları alamadık maalesef ve bu kapsamda devam eden özelleştirme süreci var bildiğiniz gibi.

Dide bölgesine ilişkin de ihalesi yapıldı ve Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı çıktı. Yani birkaç ay içerisinde devredilerek bundan sonra gerekli takiplerin daha sıkı bir şekilde yapılarak bu sorunların kademeli olarak azaltılması öngörülmüyor.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi ne yazık ki algılama bölgesel algılama oluyor, ben bunu doğru bulmuyorum. Ama şöyle bir sıkıntı var: Diyarbakır’da faturasını ödeyen bir yurttaşımız, yine Diyarbakır’da faturasını ödemeyen bir yurttaşımızı finanse ediyor. Diyarbakır’da çocuklarını ısıtmak için kış günü sadece yarım saat elektrik yakan, ayağı romatizma olmuş, faturasını ödeyen insan varken bir diğer kesimin ise ağılına elektrik bağlayarak hayvanlarını ısıtması doğru bir şey değil. Ama, buna gelinceye kadar -bu da bir sorun- enerji sektöründe o kadar yoğun bir kayıp kaçak... Mesela, demin konuştuğumuz cezalardan (1) no.lu kod talimatlarına büyük şirketlerle -TETAŞ incelemesinde göreceği- fiyatlandırma mekanizmasına... Enerji sektöründe yeni yeni mevzuat oluşuyor ama büyük bir açık var. Sanayi elektriğinde yasaların içinde kalıp yasa dışı işlemler var. Bunun bir kısmını tespit de ediyorsunuz ama bu da önemli bir yara.

Sadece şunu söyleyelim: Bunu bölgesel bir kapsama hapsedmemeliyiz, bu bir ayrımcılık olur. Yani, fatura ödememe kısmını bir bölgeye hapsedmek doğru bir şey değil. Fatura ödeyenler-ödemeyenler ayrımı üzerinden yaklaşmayı doğru buluyorum. Burada da yapılan yatırımların fatura ödenmemesini özendirme, daha fazla kayıp kaçığa gitmesi gibi idarenin de belki çaresiz kaldığı, bizim de üzerinde düşünmemiz gereken bir durum var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Teşekkür ederim Başkan.

Bence olayın boyutu, bir yatırım söz konusu. Denetimde de bürokratların çalışmasıyla ne kadar yasal tedbir alınırsa alınsın orada sıkıntı şu: Yani gidip gezdiğimizde uygulamada olan bir aksaklıktan bahsederek -özellikle teknik eleman arkadaşlarımız ve bürokrat arkadaşlarımız beni dediğimi daha net anlayacaklardır- oradaki iletim yani şehir içi dağıtım ve ana iletimlerde yeni yatırımlar yapılmadığından, eski yatırımlarla, herhangi bir tüketicinin oradaki bir kablосundan, diğer tüketicilerin aynı kablodan sürekli bağlantı sağlaması sonucunda bu yatırımların uygulanması söz konusu olmuyor. Sonuç itibarıyla şuraya varmak istiyorum ben: Orada gördüğümüz teknik anlamdaki uygulamada, bir an önce TEDAŞ veya iletişim de dâhil olmak üzere ortak çalışmayla, oradaki dağıtım sistemlerinin yani hem şehir içi hem şehir dışındaki dağıtım sistemlerinin yenilenmesi, çağa uygun hâle getirilmesi, mevcut direklerdeki bağlantının, abone bağlantılarının tekrar böylece tekniğe uygun olmayan, birbirine yüklenen, kesitleri olmayan, uygulamada zorluk çıkaran bölümlerin bir an önce çözülmesi gerekir. Bunu ben söylemiyorum sadece, TEDAŞ da, TETAŞ da tüm elektrik kurumlarında çalışan teknik arkadaşların çözüm önerisi de bu. Bunu bilmezliğe gelmek doğru değildir. Bu anlamda yasal mevzuatı herkes uygular uygulamaz, çok önemli değil ama orada sorun oraya bir yatırımın yapılması ve bu yatırımlarla teknik anlamda, yani bütün bölgede de olabilir, illa orası şart değil, başka bölge de olur ama teknik uygulamanın... Hepinizin bildiği ve sizlerin de bildiği budur.

Onun için de burada bunu fazla yapmaktan... Şu anda şartlar da müsait. Tüm oradaki yasal mevzuat da bütün Türkiye’deki, hem o bölgedeki insanların karşılıklı haklarını da böylece sağlamış oluruz ve bürokratlar ve teknik kontroller de olur. Özelleştirmede de başka türlü kimse orasını almaz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum. Konuyu yeterince tartıştık.

İzliyor muyuz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, izleyelim izninizle. Çünkü ciddi yatırım programları var.

BAŞKAN – Tamam, anladım.

Önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel öneriyi okutuyorum.

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Genel öneriden önce **birkaç alt öneri var** görüşülmesini istediğimiz.

BAŞKAN – İşte, genel öneriyle birlikte.

“**Öneri 4-** Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde -ek 14- listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi”

BAŞKAN – Evet, hangisini söylüyorsunuz Aykut Bey?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Çok hızlı tartışabiliriz ama birtakım alt önerilerde çok önemli tespitler var, en azından, Komisyonun bilgilendirilmesi açısından... 15, 16, 19 ve 29 no.lu öneriler.

BAŞKAN – Evet, 15’i okuyun ve oylayalım, ondan sonra gündeme alalım.

“**Öneri 15-** Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi gereği rüzgâr santrallerinin elektrik şebekesine bağlanmasının önündeki kısıtların kaldırılması amacıyla TEİAŞ tarafından mevcut yük tevzi merkezlerine ilave edilmesi gereken yazılım ve donanımların ihtiyaca göre temin ve tesis edilmesi”

BAŞKAN – Evet, iç önerinin gündeme alınması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, Kemal Bey, bu cevap uzun mu?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – **Cevaplar :** Sayın Başkan, scada sistemini -biraz önce sunumumda da söylediğim gibi- gittikçe büyüterek tamamlamak üzereyiz. Burada tabii ki rüzgâr scadasının da bu sisteme ilave edilmesi söz konusu. Biz zaten yatırım programına almışız ve bu scada sistemini dijital ortamda, kendi Genel Müdürlüğümüzün bulunduğu binada zaten inşaat yapılırken bu millî yük tevzi merkezini oraya taşımak üzere bir yatırımımız yatırım programında bulunmakta. Bununla ilgili, biraz önceki sunumumda da söylediğim gibi, 3’üncü Scada Sözleşmesi’ni Dünya Bankası kredisiyle ilgili firmayla imzalamak üzereyiz. Zaten bu iyileştirmeyi, büyütmeyi ve taşıma işlemini yapmış olacağız. Biz acil kontrol merkezini oraya taşıyarak zaten tüm bilgileri oraya getirdik.

Bu arada da rüzgâr izleme merkezini ayrı bir scadada yapmayı zaten hedefledik. Bunun öyle yapılması gerekiyor. Diğer muadil iletim şirketlerinde de, Avrupa’da şirketlerin böyle olduğunu gördük. Çünkü rüzgâr, idare edilmesi zor bir enerji kaynağı. Rüzgâr gittiğinde sizin karşılığında konvansiyonel santrallerinizi gerek su olsun gerek termik santrallerden hazır etmeniz gerekiyor. Tabii, burada en hızlı devreye giren santral, hepinizin de takdir edeceği gibi, hidroelektrik santralleri ve doğal gaz santralleri. Dolayısıyla, bu rüzgârın kesileceğinin, hızının azaldığının ayrıyeten takip edilmesi, üretilen enerjinin ve karşılığında hazırlanan enerjinin takip edilmesi gerekiyor. Bu yatırımı zaten yapıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, var mı Aykut Bey?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Çok kısa bir şey söyleyeyim.

Rüzgâr enerjisi en temiz enerji kaynağı, ülkemiz için de önemli. Şimdi, EPDK’da yönetmeliğin geç çıkması, başvuruların üç yıl sonra sonuçlandırılması, işte, bu şekilde sorunlar bizim ülkemizdeki rüzgâr kapasitemizi kullanamamamıza yol açabilir. İşte, bu, güneş için de benzer durum söz konusu. Bunu yaparak termik santralleri, özellikle ithal doğal gazla çalışan termik santralleri aşağı çekip rüzgâr için yatırımların hızlandırılması ve Enerji Bakanlığının rüzgâr ve güneş gibi temiz enerji kaynaklarına öncelik vermesi açısından bu tartışmayı açtık.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, izliyor muyuz Kemal Bey bunu da?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – İzliyoruz.

BAŞKAN – Evet, önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16’ı okuyun lütfen.

“**Öneri 16-** TEİAŞ Gölbaşı Sosyal Tesisleri İşletme Müdürlüğüne işletilen ve ortak sayaç üzerinden elektrik enerjisi kullanmaya devam edilen sosyal tesislerdeki lojmanlar ile işyerlerine Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği gereği bölgedeki dağıtım şirketi Başkent EDAŞ ile perakende satış sözleşmesi yaptırılması”

BAŞKAN – Evet, önerinin gündeme alınmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, ne yaptınız bu öneriyle ilgili olarak?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Kısa cevap, onu okuyalım isterseniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

“Cevap 16 : Sosyal tesislerimiz içinde yer alan lojmanlar ve işyerlerinin elektrik tesislerinin işletme bakımının Başkent EDAŞ’a devredilmesi için çalışmalara başlanılmış ve bu kapsamda tesislerimizdeki 9 adet elektrik sayacı değiştirilerek projeleri çizdirilmiş, ayrıca lojman sakinlerine ferdî abonelik işlemleri için kimlik bilgileri istenerek temin edilmiştir. Adı geçen dağıtım şirketince devir işlemlerine ilişkin sosyal tesislerimizde yapılması talep edilen teknik çalışmalarla ilgili prosedür devam etmekte olup bu kapsamda 26/04/2013 tarih 1278 sayılı yazımız ile ENERJİSA Başkent Elektrik AŞ Gölbaşı sosyal kampüsümüz elektrik tesisinin devir işleminin yapılması talebimiz iletilmiş ve cevabı yazı beklenmektedir.”

BAŞKAN – Evet, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, böyle bir durum, normalde elektrik mevzuatına aykırı bir durum, değil mi? Yani ortak saat üzerinden kullanılması aykırı bir durum. Bunu şu açıdan söylüyorum: TEİAŞ gibi bir kurum kendi lojmanlarında elektrik mevzuatına aykırı bir işlem yaptıktan sonra -üç senedir yazılıyor bu raporlar da- vatandaşa gidip ki hapis cezasıyla tazyik etmek doğru bir şey değil yani ilk yazıldığında çözülmesi gereken bir sorunken TEİAŞ çalışanları ortak saat üzerinden nasıl elektrik kullanır, anlayabilmiş değilim. Yani belki ben yanlış anlıyorum.

Buyurun, sizi dinliyorum.

BAŞKAN – Evet, Kemal Bey, buyurun.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Sayın Başkan, ortak sayaç sadece 1 tane saat değil, her evin ayrı sayacı var. Bu ortak sayaç, iş yerleriyle konutların ayrıldığı sayaç, kastedilen sayaç, o, ENERJİSA’ya muhatap olan sayaç. Burada söylenmek istenen: Evet, biz kendimiz bu ortak sayacın miktarını, konutlardaki rakamları okuyarak, herkesten birebir aynı fiyattan tahsil ediyoruz ve ödüyoruz.”

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Süzme sayaç.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Aynen.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tek fatura geliyor, siz konutlara bunu yansıtıyorsunuz.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Aynen.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama bunu ben kendim yapamıyorum.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Doğru.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Kaçak oluyor.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Söylenmek istenen, bunun, işte, lojmanların da abone edilmesi. O çalışmalara başladık, hepsine tek tek...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Niye yapılmamış, onu anlamak istiyorum yani nedir buradaki? Yani bir teşvik mi var, hani, yani yapılabilir, bunda...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Yok, teşvik söz konusu değil. ENERJİSA’ın fiyatı üzerinden tahsil ediyor. Bordrolarında hepsi elektrik fiyatı olarak...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Neyin fen raporu?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Yani büyük, komple bir site, tesis olduğu için, böyle de devam ettiği için üzerinde durulmamış, bir mahzuru da herhangi bir zarar oluşturması...

BAŞKAN – Neyse şimdi, Aykut Bey burada haklı. Mevzuatı öncelikle kendinizin uygulaması lazım. Bu 16 no.lu önerinin gereğinin...

Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Efendim, bu, ilçe boyutunda bir yer, büyüklüğü ilçe boyutunda buranın yani bir ilçe tek saat üzerinden düzenleniyor. Şimdi, bu, hani, küçük bir tane apartman olsa, yani 4 daireli, 5 daireli bir apartman olsa... Bin değil, 900 hane, bin hane. Şimdi, böyle bir şeyi herhangi bir yerde yapsak, herhangi bir ilçede yapsak herhâlde kıyamet kopar ama burada kıyamet kopmuyor, devam ediyor.

Sayın Başkan, bir an önce bitmesi lazım. Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN – Evet, Kemal Bey, bir an önce bu işi bitirin.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Sayın Başkanım, başüstüne, hemen bitireceğiz onu ama konu şuydu: Yani BEDAŞ'ın, Başkent AŞ'nin burada bir katma değeri, sayaç okumaktan başka bir şey olmayacağı için ihmal edilmişti ama artık bunun mevzuat açısından mümkün olmadığını görüyoruz, geçiyoruz.

BAŞKAN – Peki, önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 19 vardı ama 19'u geçelim.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Hayır, hayır geçmeyelim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İyi, tamam, özür dilerim.

BAŞKAN – Okuyun 19'u.

“Öneri 19- Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği gereği TEİAŞ'ın sistem işletmecisi tarafından kendisine bildirimi yapılan talimatları kabul edilebilir geçerli bir sebep olmaksızın, talimatında belirtilen şekilde yerine getirmeyen piyasa katılımcılarına ihlallerin ortadan kaldırılması için yazılı uyarıda bulunulması, ihlallerin devam ettirilmesi hâlinde ise ilgili piyasa katılımcısının EPDK'ya bildirilmesi”

BAŞKAN – Önerinin gündeme alınmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cevabı alalım şimdi.

“Cevap 19 : Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği, Elektrik İletim Sistemi Arz Güvenirliği ve Kalitesi Yönetmeliği ve Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmelikleri doğrultusunda santrallerde üretilen enerjinin kesintisiz ve kaliteli bir şekilde dağıtım şirketlerine ve kullanıcılara iletilmesi ve Avrupa sistemiyle uyum içerisinde sistemin işletilmesi hizmetleri teşekkülümüzce layıkıyla yerine getirilmeye çalışılmaktadır. Sistem işletmesinde zaman zaman aksaklıklar olsa da enterkonekte sistem tehlikeye sokulmadan işletme yapılmakta ve sistemi sıkıntıya sokacak şirketler, anında telefon, pax (özel telefon sistemi) sistemleri veya yazıyla uyarılmaktadır. Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezinden alınan bilgiler detaylı olarak Millî Yük Tevzi İşletme Müdürlüğüne incel enmekte, uyulmayan talimatlardan, sistem emniyeti ve işletmesi açısından olumsuz bir etkisi görülmeyenler hakkında uyarı ve EPDK'ya bildirim yapılmamaktadır. Konu ile ilgili olarak EPDK ve birimlerimizin görüşmeleri sonucunda, 2012 yılında yönetmeliklerde bazı değişiklikler yapılmıştır. Dengeleme güç piyasasında yerine getirilemeyen talimatların yerine getirilmeme nedenleri katılımcılar tarafından piyasa yazılım sistemine girilmektedir. Ayrıca ters fiyat mekanizması getirilmiş olup bu uygulamalarla katılımcıların dengesizliğe düşmemek için daha dikkatli davrandıkları gözlenmektedir. Sisteme olumsuz etkisi olan durumlarda Millî Yük Tevzi İşletme Müdürlüğüne santrallere yazılı uyarılar yapılmaktadır. Yapılan değerlendirmeler sonucunda EPDK'ya bildirilmesi gerekli görülen konular rapor edilerek öneri doğrultusunda hareket edilecektir.”

BAŞKAN – Evet, buyurun.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Başkan, benim bu konuda verdiğim bir soru önergesi de var. Soru önergesine çok da tatmin edici yanıtlar alamadım ama yani burada epey bir ipucu da var aslında. Elektrik ve doğal gaz fiyatlarında son yıllarda yapılan fahiş zamlar hem vatandaşlarımızı hem üreticilerimizi hem sanayicilerimizi çok ciddi ölçüde sıkıntıya sokmuştur. Elektrik alanında bu arz güvenliği ve fiyat istikrarı söylemiyle oluşturulan piyasa sisteminde hedefler tutturulamamış, Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği yani DUY kapsamında kara borsa fiyatları gibi, 1 kilovatsaat için spot 2 TL'yi aşan fiyatların oluştuğu bildirilmektedir ki bu soru önergesine verilen yanıtta da bu kabul ediliyor, zaman zaman bu fiyatlara çıktığı.

Şimdi, bu, özellikle DUY'daki firmalardan da daha önce, on beş yıldır çözülemeyen sorunda olana benzer şeyler yaşandığı var. 29/03/2012'de mesela, Habertürk gazetesinde “Üç şirket elektrik borsasını çarptı.” başlıklı bir haber var. Bununla ilgili soruyorum, “Bizde böyle bir bilgi yok.” deniyor önce ama daha sonra “Üç şirket elektrik borsasını çarptı haberi ise gerçeği yansıtmamakta olup...” diye başlıyor ama daha sonra da altta böyle bir şeyin olduğunu yani “Borçlarını ödemeyen toptan satış şirketleri hakkında denetim faaliyetleri başlatılmıştır.” diyerek kurum kendisi de kabul ediyor bunun olduğunu. Hatta bir başka soruya verilen yanıtta “DUY sisteminde avans ve fatura ödemelerinin yapılmaması ve benzeri nedenlerle temerrüde düşen ve yaptırım uygulanan piyasa katılımcısı sayısı beştir.” diyor. Kimdir bunlar mesela? Bu piyasa katılımcısı, bu beş firma, piyasa katılımcısı kimdir? Bunun cevabını alamadım bir türlü, alamıyorum. Yani ben yazılı olarak da soru önergemi tekrar burada size vereceğim ama onun dışında da mesela bu beş piyasa katılımcısı kimdir? Ve bunlarla ilgili davalar açıldığını söylüyorsunuz Bakanlıktan gelen yanıtta. Davalar ne durumdadır? Bunlarla ilgili bize bir açıklama yaparsanız seviniriz.

Evet, benzer şeyler yine, bu üç elektrik dağıtım şirketi hakkında denetim süreci devam etmektedir. Bunun yanı sıra bir elektrik dağıtım şirketine 308 bin liralık para cezası kesildiğini söylüyorsunuz. Ödenmeyen alacak payları var. Alacak payı adı altında

borç olarak diğer katılımcılara bu yansıtılıyor ve dolayısıyla elektriğin maliyetine, biraz önce söylediğim gibi, zamların da önemli ölçüde kaynağı oluyor. Evet. bununla ilgili hem soru önergemi vereceğim.

Bir de kayıp kaçak, biraz önce konuştuk ama mesela daha önce bir soru önergesi ne verilen yanıtta 2,7 milyar diye geçiyordu 2011 yılında. Oysa bu cevapta 3,33 milyar TL gibi büyük bir rakam yani Türkiye’de... Yani eski parayla ne oluyor? 3 katrilyon; 3,33 milyar TL’lik kayıp kaçak bedeli var ve bununla ilgili hedefler vermişsiniz mesela, o hedefler ne durumda? Bu firmaları alan... Mesela, 2011-2015 yılları arasında 9 milyar liralık bunun önlenmesine yönelik yatırım hedefi vermişsiniz. Bu yatırım hedefleri ne durumda? Ve bu kayıp kaçak bedelinin öyle “Doğu, Güneydoğu Anadolu bölgesinde, işte, çok vardı.” falan da izah edilebilir bir şey değil. Bir kere, kayıp zaten direkt tesisle ilgili bir şey, kaçak değil yani kaçak ayrı bir şey. Doğu, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde, evet, yüksek orandadır ama yani koca bir şehir Doğu, güney doğu Anadolu Bölgesi’ndeki bir şehrin, İstanbul’daki bir fabrikanın kullandığı elektrik bedeli kadar yoktur yani oraya yüklemenin çok doğru olduğunu düşünmüyorum. Bir de Doğu, Güneydoğu Anadolu sorununun çözümünde de “Yok, yatırım yapılmasın.” falan anlayışı çok yanlış. Tam tersine, yatırım yapılarak orada sorunların çözülebileceğine inanıyorum.

Evet, bununla ilgili yani bunun gündemde kalmasını ve açıklama bekliyoruz efendim.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İsterseniz açıklamayı aldıktan sonra belki gereksiz olabilir. Açıklamayı duyayım, ondan sonra ben...

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun Kemal Bey.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Sayın Başkan, biz iletim şirketinin kayıp kaçaklarının sunumun içinde yüzde 2,5’la 3 arasında 2,25 olarak açıklamıştık, bu teknik kayıplar. Bu kastedilen kayıplar dağıtım şirketlerinin kayıp ve kaçakları. Bu konuda bizim tabii bir değerlendirme yapmamız mümkün değil.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şirkette alakalı ne kadar bir maliyet oluştu?

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Şirket bizle...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – “Değerlendirme yapmamız mümkün değil.” diyorsunuz. Siz bu firmaların kaybı önlemleri için hedef veriyorsunuz. Bakın söyledi, okudum.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – O, TEDAŞ’la ilgili, TEİAŞ’la ilgili değil.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – TEDAŞ mı?

BAŞKAN – Evet.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Satın alma fiyatlarıyla alakalı bu beş şirketin, nedir durum, ne kadar bir...

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Şimdi, Sayın Başkan, isterseniz bu konuda doğru bilgiyi direkt kaynağından almak için piyasayı yöneten daire başkanı arkadaşımızdan açıklama alalım.

BAŞKAN – Tamam, buyursun.

TEİAŞ ELEKTRİK PİYASALARI İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI NEZİR AY – Şimdi, malumunuz, Ağustos 2006’da biz piyasa işletmesini başlattık. O zamanki dönemde dengeleme tarafında saatlik bazda bir uygulama, dengeleme yapılıyordu. Ancak, tüketim tarafında üç zamanlı ve bu dönem içerisinde tabii ki biz Aralık 2011 yılına kadar bir teminat mekanizması uygulama şansımız olmadı. O zamanki konjonktür gereği diyelim veyahut da para akışı nedeniyle birtakım sıkıntılar yaşanmıştı. Altyapıda da sorunlarımız vardı, özellikle sayaç okumalarında sorunlar vardı. Bu nedenle üç zamanlı bir uzlaştırma mekanizması gelişmişti ve 14 Nisan 2009 tarihi itibarıyla biz yönetmeliği değiştirdik, saatlik uzlaştırmaya geçtik ve üretim tarafı saatlik, tüketim tarafı da saatlik olduğu için dengesizlikleri büyük ölçüde azaltmış olduk ve dengesizliklere sebep olanlara maliyetini aktarmış olduk. Ancak, tabii ki bir, gün öncesi planlama fazıyla Aralık 2009’da biz sistemi bir adım ilerletmiş olduk, saatlik uygulamaya geçtik. Ancak, bunun paralelinde bir de projemiz vardı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu beş şirkete kaynak aktarımı iddiası nedir, nasıl olmuştur? Bunu anlatırsanız, sistemde değil de onu merak ediyorum.

TEİAŞ ELEKTRİK PİYASALARI İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI NEZİR AY – Şimdi, beş şirket olarak ben şimdi şirketlerin hangisi olduğunu bilmiyorum. Ancak şu var: Geçmiş dönemde, 2007-2009 döneminde çok cüzi miktarda ödemesini yapmayanlar var. Onların mahkeme süreci devam ediyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, ne için ödeme yapıldı?

TEİAŞ ELEKTRİK PİYASALARI İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI NEZİR AY – Hayır, ödeme yapılmadı, bizden ödeme değil...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben isterseniz konuyu Sayıştay raporundaki gibi açıklayayım, diyor ki sayfa 64’te: “2011 yılında ortalama yük alma fiyatı 185 lira gerçekleşmesine rağmen, 2009 ve 2010 yılı denetim raporlarında ifade edilen beş şirketin 2011 yılı yük alma fiyatları 484 lira olarak gerçekleşmiş olup bu kapsamda fahiş fiyatların oluşmaması için piyasa sistem işletmesi tarafından gerekli önlemlerin alınmadığı görülmektedir.”

TEİAŞ ELEKTRİK PİYASALARI İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI NEZİR AY – Şimdi, bunlar, efendim, tamam, anlaşıldı. Bunlar güneydoğuda eskiden mobil santral olarak sisteme girmiş, o dönemde hem genel enerji ihtiyacını karşılamak üzere hem de...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Batman 1, Batman 2, Çağçağ, Kangal, Karakaya, Kızıltepe, Özlüce, Tortum.

TEİAŞ ELEKTRİK PİYASALARI İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI NEZİR AY – Doğrudur, bölgesel gerilim düşümelerini engellemek için, kesinti yapılmasını engellemek için yapılan santrallerdir, eski santraller. Bunlar ya fuel-oil’le çalışıyorlar, veyahut da motorinle çalışıyorlar ve sürekli çalışmadıkları için detabii ki maliyetleri yüksek çıkıyor. Şimdi, yüksek maliyetli bir santrali yirmi dört saat çalıştırma imkânınız bulunmadığı gibi, kısıt olduğu dönemlerde, kısıtla, 1 kodlu talimatlarla bu santraller -hâlen de bugün tartıştığımız konu da budur- çalıştırılıyor ama ne zaman çalıştırılıyor? Özellikle sulama döneminde. 2009’da da sulama vardı, 2011’de de vardı, 2010’da da vardı. O dönemde bu ihtiyaçları karşılamak için bu santraller çalıştırıldı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 2,5 katı fiyatla çalıştırıldı.

TEİAŞ ELEKTRİK PİYASALARI İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI NEZİR AY – 1 kodlu talimatla da... Tabii ki birim fiyatı 2,5 katı olabilir ama toplam enerji içerisindeki payını hesaplamak lazım. Orada herhangi bir maliyet ortaya çıkmıyor yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, burada da diyor ki: “2011 yılında ortalama yük alma fiyatı 185 lira.”

TEİAŞ ELEKTRİK PİYASALARI İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI NEZİR AY – Doğrudur, doğrudur.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bunlarınki 484 lira neredeyse.

TEİAŞ GENEL MÜDÜRÜ KEMAL YILDIR – Ama bizim EÜAŞ’ın bir santrali motorinle çalışıyor. Bir santralin maliyeti 1.937 lira idi. Şimdi, burada 480 lira...

BAŞKAN – EÜAŞ’a göre daha mı hesaplı bunlar?

TEİAŞ ELEKTRİK PİYASALARI İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI NEZİR AY – Elbette ki daha hesaplı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayıştay bu konuda ne diyor acaba?

BAŞKAN – Nazım Bey, buyurun.

Peki, şunu soralım Nazım Bey: Ben ilave olması açısından, yani siz bu öneriyi getirdiniz ama bir alternatifiniz var mı? Şimdi arkadaşlarımız cevap verdiler, dediler ki: “Biz belli dönemlerde ya elektrik kesintisi yapacaktık veya maliyeti yüksek de olsa o bölgedeki santrali, fuel-oil santralini kullanmak ve oradan elektrik almak durumundayız.” Yani biz Sayıştay olarak bir öneri getiriyoruz ama bir başka, “Şöyle yapın.” diyeceğiniz bir husus var mı? Alternatif öneriniz nedir?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – EÜAŞ’ın ben bu kadar maliyeti olduğunu sanmıyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, burada bahsedilen firmalara ilave olarak HES de var, Alkumru HES diye bir özel şirket. Bunun maliyeti, normal alış fiyatı 42. Bahsedilen beş firmanın içinde bir de hidroelektrik santrali var. Biz bunların çalışma sürelerine baktık. Ben birkaç tane örnek vereyim. “Kısa süreli” falan deniliyor ama bunlar çok da kısa süreli çalışan santraller...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Bu bahsedilen beş firmanın...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Santral olarak bende var.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Siz biliyorsunuzdur bizim söylediklerimizi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Batman 1, Batman 2, Çağçağ, Kangal raporda var, 62’de galiba, onlar değil mi?

BAŞKAN – Evet.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yok, santralin ismi o değil. Santralin ismini ben vereyim: Alkumru HES, Hakkâri 2 Mobil Santrali, İdil 2 Enerji Santrali, Karkey 1, Karkey 2, Mardin Enerji Santrali, Mardin Kızıltepe Enerji Santrali, Odaş Elektrik Üretim Sanayi Ticaret AŞ, Siirt Enerji Santrali, Van Doğal Gaz Çevrim Santrali.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kimlere ait bunlar, onu da söyler misiniz, şirket olarak?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Şirket olarak bende bilgi yok, santral bilgisi var.

BAŞKAN – Evet, devam edin.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Bunları mesela, ben 2011-2012 rakamlarını, çalışma sürelerini söyleyeyim.

BAŞKAN – Çalışma sürelerini değil, bakın, şu anda idare cevap veriyor, idare diyor ki: “Biz oradaki ihtiyaca binaen bunları kullanmak durumundaydık yani maliyeti o fiyata olsa bile.” Siz şimdi, bunun dışında farklı ne söyleyeceksiniz? Yani dedin ki: “Bir hidroelektrik santral var orada.”

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yani maliyetleri yüksek Başkanım.

BAŞKAN – Alternatif ne şimdi? Onun alternatifi, idarenin söylediği: “Bunun alternatifi elektrik kesintisidir.” diyor, 1 no.lu kod dediği. Yani alternatifi elektrik kesintisi, siz ne söylüyorsunuz şimdi yani?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Alternatif olarak iki tane şey var: Bir, yeni yatırım yapılması; iki, oraya üretimi cazibelendirecek birtakım şeylerin yapılması. Üçüncü alternatif ise bizim 3 no.lu önerimizde vardı. Enerji Bakanlığına, gerekli tedbirlerin alınması hususunda, piyasa sistem işletmecisi olarak gerekli tedbirlerin alınması hususunda biz örnek olarak fahiş fiyatların önlenmesi için başvurulması şeklinde bir tedbir olduğunu, geçiş dönemi süresi boyunca, bunlar önenebilir. Bunların dışında bir şansımız yok, alternatifimiz yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şöyle bir şeyi...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yalnız, buradaki 1 no.lu kısıtların önlenmesi için, işte, 110 küsur tane yatırım projesi var; yapılan, tamamlanan 8 tane, 40 tanesinin ihalesi yapılmış. O yatırımların bir an önce tamamlanması, bu kısıtların ortadan kalkmasına en büyük faydayı sağlar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Peki, şöyle bir şeyi merak ediyorum: Biz Sivas Kangal Termik Santraline gittiğimizde... Şimdi “EÜAŞ 1930 lira.” diyorsunuz ama EÜAŞ'ın elektrik maliyeti 3,35, -TEDAŞ'ta göreceğiz- yap-işlet-devret özel santralinde 22 kuruş yani EÜAŞ çok daha ucuza üretiyor termik santralini ve...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Ama Kangal kömürlü santral, özel sektör doğal gaz santrali.

BAŞKAN – Yani şeye bakacağız Aykut Bey, fuel-oil'le çalıştığı için buradakiler...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tabii ama şimdi, tek alternatif fuel-oil'miş gibi anlatılıyor. Kangal'ın termik santrali kapatıldı, tek santral çalışıyor. Üç santral kapalı, tek santral çalışıyor Kangal'da, Çan'da böyle, Elbistan'da böyle yani devletin üretim santralleri kapalı tutulurken biz “Üretim açığı var.” deyip motorinli özel sektörden 3,5 katını ve burada normalde özel sektörün yüksek fiyatının 3,5 katını alıyoruz. Şimdi, resme büyük baktığınızda şunu görüyorsunuz: Elbette ki anlık ihtiyaçlar olacak, anlık ihtiyaçlarda bilmem ne olacak ama biz devletin termik santrallerini kapalı tutup bir yanda bu otoprodüktörlere geçtiğimiz zaman da bu sonuç ortaya çıkıyor. Burada ciddi büyük resme baktığınızda ben büyük bir kayıp görüyorum. Nasıl düzeltilir artık yani idarenin işi.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

TEİAŞ ELEKTRİK PİYASALARI İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI NEZİR AY – Şimdi, bu bölgesel kısıtlar nedeniyle çalıştırılan santraller arz güvenliğinin tamamı için bir talimat verilmesi gerektiğinde o fiyat sınırlamasının içinde 0 kodlu talimatlarla o zaten yapılıyor. Kangal veyahut da bir başka santral, batıdaki santralin çalışıp veya çalışmaması güneydoğudaki kısıtı çözmiyor. Çözmediği için de mecburen, gerekirse o taraftan yük düşüp bu taraftan, kısıt olan bölgeden üretimi artırmak mecburiyeti var.

BAŞKAN – Ve Sayıştayın önerdiği yatırımları da bir an önce yapma mecburiyeti var diyorsunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Burada, yalnız, tabii, bir tanesi demin arada geçti, hidroelektrik santrali yani sadece motorinle çalışan değil, hidroelektrik santralinde fiyat çok düşüktür, sudan elektrik...

TEİAŞ ELEKTRİK PİYASALARI İŞLETME DAİRESİ BAŞKANI NEZİR AY – Şimdi biz... Tabii ki bir piyasa ortamında herkes tekliflerini veriyor ve teklifler değerlendiriliyor. Eğer o noktada bir kısıt söz konusuysa ve sürekli de çalışmayacağına göre, özellikle de Devlet Su İşlerinin işletme seviyesinin altında bir seviyedeysen suyu koruması gereken bir zamanda bir talimat aldıysa elbette ki onun maliyetinin de diğer doğal gaz santrallerinde de yüksek tutulması gerekiyor teknik olarak.

BAŞKAN – Evet, mesele anlaşıldı. Ne yapıyoruz? İzlemeye devam.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – İzleyelim.

BAŞKAN – Evet, önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BAŞKAN – Evet, 29'u okuyalım.

Öneri 29- “1993 yılında görüşmelerine başlanan ve ilk 6 linkinin 2000 yılında geçici kabulü yapılarak işletmeye alınan TEİAŞ enerji iletim hatlarında bulunan ve Türk Telekom AŞ ile ortak kullanılan optik fiberli koruma iletkeni ile ilgili olarak;

-Türk Telekom AŞ'den tahsil edilen katılım paylarının tesis maliyetini bile karşılamadığı ve karşılıklı yazışmalarda da bu tespitin tamamen iki kamu kurumu olunması esasına dayandığı,

-Türk Telekom AŞ'nin özelleştirme sürecinin tamamlanması nedeniyle karşılıklı yükümlülükleri içeren bir protokolün imzalanamadığı, kaldı ki resmî yazı ekinde gönderilen bu protokole 'TELEKOM'un kamu kuruluşu niteliğinin ortadan kaldırılması durumunda, TEİAŞ bu anlaşmayı tek taraflı iptal etme hakkına sahiptir' düzenlemesinin bulunduğu hususları da dikkate alınarak, 14.7.2011 tarih 21-294 sayılı Yönetim Kurulu kararı gereği yapılacak çalışmaların ivedilikle tamamlanarak konuya çözüm getirilmesi”

BAŞKAN – Evet, 29 no.lu önerinin gündeme alınması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Cevabı alalım.

“Cevap 29 : Yönetim Kurulumuzun 03.10.2012 tarih ve 19-406 no.lu kararı ile yetkilendirilen Genel Müdürlüğümüzce, Türk Telekom AŞ yetkililerince imzalanarak 26/03/2013 tarih ve 309 sayılı yazı ekinde teşekkülümüze gönderilen Enerji İletim Hatlarındaki OPGW Fiberlerin Kullanım Sözleşmesi 26/04/2013 tarihinde imzalanmış olup söz konusu sözleşme çerçevesinde teşekkülümüze ait 28 enerji iletim hattındaki toplam 2.007,5 km fiberden, 16 enerji iletim hattında bulunan 962,5 km uzunluğundaki kısmın Türk Telekom AŞ tarafından sözleşmenin imzalanmasından itibaren 30 gün içinde TEİAŞ'a teslim edilmesi ve 12 enerji iletim hattındaki 1.045 km uzunluğundaki kısmın ise rayiç kira, 321 euro kilometre/yıl bedeli üzerinden 01/01/2011 tarihinden 28/02/2026 tarihine kadar geçerli olacak şekilde Türk Telekom AŞ'ye kiralanması hususunda mutabakata varılmıştır.”

BAŞKAN – Evet, söz talebi var mı?

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, ben özetleyeyim de Komisyon üyeleri için, TELEKOM devletinmiş bir zamanlar. Bu, devletin olduğu sırada da TEİAŞ'taki fiber optik hatları kullanması iki kamu kurumu gibi düşünülmüş yani devletin TEİAŞ'ı, devletin TELEKOM'u. 2005 yılında TELEKOM özelleştirilmiş ve sahipliği özel ellere geçmiş, hâlâ devletin gibi kullanılmaya başlanmış. Bir de burada “Mutabakata varıldı.” deniliyor. İmzaladınız mı bilmiyorum.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – İmzaladık. Bir kısmını da ödedi. Öbürünün bekleme süresi var, ödeyecek.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 2005 yılından mutabakatın imzalandığı tarihe kadar hangi fiyatlar ödenmiş?

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – 2013'ün parasını ödedi altmış günlük.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, yok, daha 2012'de ne kadar ödüyordu onu merak ettim, 2011'de, 2010'da.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – 321 bin euro/kilometre yıl üzerinden ödeyecek.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ödeyecek. Geçmişte ne kadar ödüyordu? Yani, o...

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Geçmişte ödemiyo.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hiç ödemiyo.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Şöyle aslında: Burada TELEKOM bu yatırımı kendi yaptı, o yüzden kullanım hakkı var. Yarısını biz kullanıyoruz, yarısını o kullanıyordu. Şimdi, yatırımı, maliyetini kendi karşıladı geçmişten.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 1993 yılında, yani TELEKOM özelleştirildiği sırada değil, TELEKOM devlettenken bu yatırımı yaptı. Bu yatırım, tabii, TELEKOM devletten çıktıktan sonra devletin yaptığı bir yatırım, özel sektörün yaptığı bir yatırım değil.

Şimdi, burada iki, üç tane temel problem var. Bir: Özelleştirildiği tarihten... Çünkü 321 euro -önce ondan konuşayım o zaman- böyle bir mutabakatı yapmadan önce, siz birine bir şeyi kullandırmadan önce ihale yapmanız gerekiyor çünkü başka bir şirket de artık bunu kullanmak isteyebilir, sizin doğrudan sözleşme imzalamamanız gerekiyor.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Biz yaptığımız ihale değil, oluşan birim fiyatlar üzerinden ya bunu...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, ben ihale yapmadınız diyorum. Siz böyle bir şeyi... Mesela benim fiber optik... BOTAŞ böyle yapıyor, BOTAŞ'ın da fiber optik kabloları var. İhale yapıyor, insanlar ihaleye giriyor, ilgili şirketler. Sadece TELEKOM değil altyapı hizmeti sağlayan, başka firmalar da var. Bu olmamış gördüğüm kadarıyla.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Bunun kullanım hakkı var yalnız, tamamen devre dışı bırakmıyoruz. Yani, yatırımı o yaptığı için yarısını biz kullanıyoruz, yarısını onlar kullanıyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bakın, kullanım hakkı devletteydi. Özel sektöre devredildiğinde artık o özel bir şirket. Yani, diyelim ki dijital platform şirketi, bilmem ne net şirketi, onunla bir farkı yok TELEKOM'un, artı o özel bir şirket.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – İşte bu tespit 1/1/2011'de yapılmış. O tarihten itibaren alıyoruz.

BAŞKAN – Şimdi, Aykut Bey, orada şunu da atlamayalım: Yani, eğer ilk imalat aşamasında karşıdaki muhatap TEİAŞ da olsa altyapıyı yapan TELEKOM'un kendisi olduğundan ve tüzel kişilik olarak da kullanım hakkını almışsa ve ihale, daha doğrusu özelleştirme sırasında bu hak da TELEKOM'a devredilmişse olduğu gibi bu hak vardır, devam ediyordur.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, özelleştirilirken TELEKOM'la ilgili özel bir kanun çıktı. Sadece burada değil TÜRKSAT uydularının kullanılmasında da aynı şey oldu. Yani, artık onlar devlete ait değil, TELEKOM onların hepsinin ücretini vererek normalde kullanılması gereken kanun, Telgraf Kanun'unda bu tip hükümler var, Telgraf Kanunu'na dönüp baktığınızda bunları göreceksiniz.

İki temel sorun var. Geçmişte, şimdi, bu 321 euro bir fiyat değil çünkü karşılıklı mutabakata varmışız.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Karşılıklı mutabakat değil, bizim en son yaptığımız fiber optik ihalesinde oluşan rakam.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öyle mi?

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Tabii, tabii, kesinlikle.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani, demek ki bir ihale yapıyorsunuz, fiber optik ihalesi, 321 euro şey olmuş.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Tabii, tabii, evet.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bakın, bin kilometre bir tanesi; 321 eurodan 321 bin euro eder. 2 bin kilometre var, 962 kilometre var. Yani, baktığınızda 2-2,5 -bilmiyorum rakam büyüyor da zaten- euroya yıllık geliyor. Şimdi, yaklaşık yedi yıldır kullanılmamış, para ödenmemiş. Bu geçmişe yönelik yedi yıl için ne işlem yaptınız?

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Tabii, burada tespit edildiği tarihi biz baz aldık yani böyle bir şeyin ödenip ödenmeyeceği bizim tarafımızdan bilinmediği için Sayıştayın bizi uyardığı tarihi biz baz alarak bu tahsilatı yaptık. Tabii, geçmişe yönelik herhangi bir ihbar ya da böyle bir tahsil edileceğine yönelik bir girişimimiz olmadı.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Siz idaresiniz, niye hakkınızı aramadınız?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, şöyle bir şey yani şöyle düşünün: Sizin bir eviniz var, evinizi işgal etmişler. “Ben 2013 yılından itibaren kira alacağım.” diyorsunuz ama sekiz senedir orada oturuyor. Yani, geçmişe dönük bu paranın faiziyle birlikte tahsili gerekiyor, bir.

İkinci...

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Yani, biz yatırım onlar tarafından yapıldığı için böyle bir şeyin, Sayıştayın uyarısı olmasa, tahsil edileceğine dair farkında değildik ama uyarıdan sonra böyle bir şeyin yapılması gerektiğini, uzun yazışmalar ve müzakerelerden sonra onlar da kendilerinin hakkı olduğunu, bizim borç ve alacaklarımızı da devraldığını iddia ettiler. Bunu bir üniversiteden rapor alarak, yazılı rapor alarak Gazi Üniversitesinden ancak bu neticeye varabildik. Eğer öyle bir şey varsa onu da tahsil ederiz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, evet, yani böyle bir şey olabilir. Yarın öbür gün, mesela, bunu tahsil etmediğiniz...

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Ha, arkadaşımız açıklıyor: “Yatırım bedeli olarak 10,7 milyon dolar ödemişlerdi. Bu yatırım bedeli 1/1/2011'e kadar onların yatırım bedeliyle kira bedelinin aynı...”

BAŞKAN – Mahsuplaşma mı oldu?

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Evet, evet.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bakın, gene söylüyorum: Telgraf Kanunu'na dönüp hükümlerine bakmak lazım. TELEKOM bir sürü yatırım yaptı, TELEKOM 3 milyar dolar TÜRKSAT'a yatırım yaptı uzaydaki uydularına ama onun parasını vererek

kullanacağı yazıldı. TELEKOM özelleştirilirken neyi devrettiğimiz sözleşmede yazılı, yani kamudaki TELEKOM'la özel sektör TELEKOM'unu aynı kabul edemeyiz. TELEKOM bir sürü okul da yaptırdı mesela. Hani bunlara dönüp de hak iddia etmek veya...

Şeyi söyleyeyim: Telgraf Kanunu'nda var, hiç boşuna tartışmayalım. Telgraf Kanunu'na Sayıştay bilmiyorum baktı mı, Telgraf Kanunu'na bakılsın ve devir sözleşmelerine, TELEKOM devir sözleşmelerine bakılsın, şartnamesine bakılsın çünkü bunlar benim bildiğim kadarıyla –ben o zaman Hazineydim- bunların hiçbirini devredilmedi. Bu görüldükten sonra da geçmişe yönelik olarak faiziyle birlikte TELEKOM'dan geçmiş hatlar temin edilsin.

İkinci mesele: Burada bir rüçhan hakkı söz konusu değil yani “TELEKOM bunu öncelikli kullanır.” diye -bildiğim kadarıyla- hak söz konusu değil.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Yatırımlar yaptı, öyle bir hakkı var. Eğer kendisi zarara uğrarsa bizi dava edebilir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şunu söyleyeyim, bakın: Bu bir kamu yatırımı...

BAŞKAN – Şimdi önce sözleşmeyi konuşmak lazım. Eğer TELEKOM'la TEİAŞ arasındaki sözleşme, zamanında yapılan sözleşme TELEKOM'a birtakım haklar tanıyorsa ve -tekrar söylüyorum- özelleştirmeden sonra bu hakların devamı noktasında herhangi bir ihtilaf yoksa zaten şu anda TEİAŞ bu anlamda sözleşmenin gereğini yapıyor.

Şimdi, burada sizin söylediğiniz şekilde “Siz buraya bir bedel ödememiz gerekir.” noktasında Sayıştayın görüşü ortaya çıktıktan sonra bunlar da demişler ki: “Tamam, biz bunun kirasını ödeyelim ama bizim yatırım maliyetimiz şu kadar, bu yatırım maliyetimizi ya bize ödeyin veyahut da yatırım maliyetini de kireden düşelim.” O hesap yapılmış. En son kendilerinin yaptıkları ihale de hâlâ bir anlamda da TELEKOM'un o kullanım hakkı devam ettiği için bedel tespiti noktasında da en son yapılan ihaledeki rakam esas alınarak ilk yatırım tesis maliyeti yıllara sari olarak, geçmişten bugüne kadar gelecek şekilde hesaplanıp düşmüş, bundan sonra da fiyat belirlenmiş.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, buradaki temel sorun şu: Özelleştirme ihalesi sırasında bütün insanlara ne olduğu söylendi TELEKOM'un içerisinde. İnsanlar da TELEKOM'a ona göre para verdi. Şimdi, Telgraf Kanunu'na -gene söylüyorum, ihtiyatlı bir şekilde söylüyorum- devir sözleşmesi -çünkü TELEKOM şartnamesinin bir kısmı Telgraf ve Telefon Kanunu'ndaki hükümlerdir- ilk hâline bakılsın, devir sözleşmesine bakılsın. Eğer bu şekilde bu hatlar TÜRKSAT hatları gibi devredilmediyse geçmişe yönelik bir tahsilat gerekmektedir.

İkinci mesele de...

BAŞKAN - Aykut Bey, orada “Tahsilatı yaptık.” diyorlar ama.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, yok, geçmiş yapılmamış, 2013'ten itibaren.

BAŞKAN – Hayır, hayır. Bakın, hayır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sözleşme tarihinden alınır.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yatırım bedeline ilişkin şöyle bir şey...

BAŞKAN – Şöyle, bakın, geçmişe yönelik olarak tahsilat dedikleri şey...

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Yatırım bedeli.

BAŞKAN – “Biz yatırım bedelini mahsuplaştık.” diyorlar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yatırım bedeli, tahsilat demiyor. Diyor ki: Kamunun yaptığı yatırımı TELEKOM'a ait düşünmüşler çünkü o 1993 yılından itibaren kamudayken yapılmış yatırımlar. Bu kamunun yatırımları TELEKOM yatırımı olarak düşünülmüş, ondan düşüldüğü söyleniyor. Ben de diyorum ki: Kamu yatırımıysa, özelleştirme de yoksa böyle bir mahsuplaşma işlemi yapılamaz.

BAŞKAN - Ya, onun şeye bakmamız lazım, yani, sözleşme...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben de onu söylemeye çalışıyorum.

BAŞKAN – Neyse, o zaman siz, Mehmet Bey, Aykut Bey'in o uyardığı, var mı bu konuda ekleyeceğimiz bir şey?

SAYIŞTAY GRUP BAŞKANI MEHMET ÖKSÜZ – Sayın Başkan, notumuzu aldık...

BAŞKAN – Tamam notunuzu aldıysanız...

Kamer Bey, bir şey mi diyeceksiniz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben, şimdi, yani, sizin dediğiniz yolda gidersek o zaman bu sözleşme yaptığı tarihten sonra da kira ödememesi lazım. Yani, anlaşılıyor ki bu yapılan tesisler, herhâlde sözleşmede TELEKOM'a verilmemişlerdi bunlar. Bunlar

tamamen TEİAŞ'ın malı olan şeyler. Eğer TELEKOM'un malıysa, o zaman siz bu tarihten sonra da kira alamazsınız. Demek ki geçmişe şamil olarak kira almanız gerekiyor burada.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir de belge talebim olacak.

BAŞKAN – Şimdi bir baksın o zaman Sayıştay.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, biz de bakalım, yani TELEKOM'la yazışmalarınıza, sözleşmenize... Yazışmaların ve sözleşmenin bir örneğini bize de gönderebilirseniz bir de.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Özelleştirmeye de yazdık.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Özelleştirmeye de olan, çıkan bir şeyi... Talebim kayıtlara girsin de...

BAŞKAN – Girdi işte.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sözleşmeyi, yapılan yazışmaları ve özelleştirme yazısının bir örneğini rica ediyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bir de bu son yapılan anlaşmayı da bilelim çünkü son anlaşma da önemli.

BAŞKAN – Evet önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Başka var mı arkadaşlar? Yok.

Genel önerinin izlenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şeyi sonraya bırakalım isterseniz genel gelerini, konuşmalarını...

BAŞKAN - Yok, bence bitirdim şimdi, arkada çünkü TETAŞ var. Kamer Bey, söz almak isteyen arkadaşla epey şey konuştuk. Kısaca söz vereyim, TETAŞ'ta ara verdim, şimdi bitirdim bunu.

Şimdi arkadaşlarımız soru soracaklar –şu anda Kamer Bey gözüküyor ama- teknik bir detay gerektiriyorsa Komisyon tutanakları tarafınıza iletilmesinden itibaren on beş gün içinde yazılı olarak da cevap verebilirsiniz.

Buyurun Kamer Bey.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Evet, şimdi, aslında Sayıştay raporlarında bundan önce daha ayrıntılı bilgiler vardı. Burada arkadaşlar, çok önemli ihaleler var. Mesela, geçen gün, işte, İller Bankasında 3 katrilyon liralık ihaleler var. Şimdi, burada da 500-600 milyon liralık ihaleler var. Şimdi, bana göre Sayıştay raporunda evvela hangi ihale, hangi usulle, pazarlıkla mı, ne şekilde yapılmış yani bütün ihalelerin bir listesi eklenmelidir. İşte "Falanca ihale şu kadar muhammen bedelle, şu kadar tenzilatla falanca firmaya verilmiştir." Yani, bizim bu konuda bir bilgi sahibi olmamız lazım. Yoksa, hiç ihalelere dokunmuyorsunuz ve o, yani şu son zamanlarda getirdiğiniz raporlarda da sanki hiç ihale yolsuzluğu yokmuş gibi, işte İller Bankasında bilmem kaç sene önce yapılmış, o zaman yapan arkadaşlar şey etmiş, bir Bolu ihalesinde, bir Taşucu ihalesinde bir şey var, sanki ondan sonrası yok. Yani bizim bir bilgimiz olması lazım.

Yani, burada da, şimdi, bu elektrik iletim hatları bence önemli bir hat. Ben bundan önceki birtakım bir-iki Sayıştay raporunda gördüm. Deniliyor ki: Bunlar ihale mevzuatına göre ihale yapılmıyor. Birilerine diyor ki: "Al bunu yaklaşık maliyetle sen bunu yap, ondan sonra, o hatlar yapıldıktan sonra da 'Efendim, işte, piyasa araştırmasını yaptık. Daha düşük, işte, bu fiyatla yapılır.'" gibi böyle çok keyfi bir yapım sistemi o zaman bahsedilmişti. Bu seneki ihaleler, yani 2011'de de bu sistemle mi yapılıyor yoksa Kamu İhale Kanunu'na göre mi yapılıyor o belli değil çünkü burada bize gerekli hiçbir bilgi verilmedi.

Şimdi, Sayıştay raporunda diyor ki, şurada, 83'üncü maddesinde: "Dolayısıyla firmalar daha işin başında tesisin yüzde 20'sine kadar iş yapıp yüzde 70'ine kadar hak ediş alma riskini Kamu İhale Kanunu'nda yapılacak yeni bir düzenlemeyle ortadan kaldırılması gerekmektedir." Nasıl oluyor, yani yüzde 20 iş yapıyor, yüzde 70 hak ediş düzenliyor. Ben bunu anlamadım, bunun bize açıklanması lazım.

Şimdi, ayrıca, bu hatların geçtiği yerleri eskiden, işte, 2942 sayılı Kanun'un 27'nci maddesine göre kamulaştırmaya tabi tutuyordunuz ama onu, galiba idare mahkemesi veya Danıştay bu konuda yürütmenin durdurulmasına karar vermiş. Bundan sonra, yani, bunlara nasıl bir tedbir düşünüyorsunuz?

Sonra, bu alınan malzemeler çalınıyor orada beklediği zaman yani, işte, alüminyum ve çelik malzemeler. Bu alüminyum ve çelik malzemelerin müteahhitler bunun hak ediş paralarını alıyorlar, ondan sonra çalınıyor. Burada idare çok büyük sıkıntılara giriyor yani daha önceden işte... Malzemeleri galiba siz veriyorsunuz değil mi?

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Yok.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Onlar alıyorlar ama yani o yapıldıktan sonra adam getiriyor, oraya malzemeyi yığıyor, o zaman çalınıyor malınıyor gibi ama burada, sanki öyle bir şey yapılmış ki siz veriyormuşsunuz malzemeyi, bir teminat mektubu alınıyormuş fakat teminat mektubu almaktan da vazgeçilmiş. İdarenin yine bir...

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Evet, mahkeme kararı.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Mahkeme kararıyla vazgeçilmiş ama bunun da bir tedbirini almak gerekiyor.

Ayrıca da bu 21 tane dağıtım şirketine elektrik işlerini verdiniz. Peki, bu elektrik dağıtım şirketlerine verdiğiniz bölgelerde yeni bir iletim hattını yaptığınız zaman bunu siz mi yapıyorsunuz yoksa dağıtıcı firma mı yapıyor?

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Biz yapıyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Siz yapıyorsanız, o zaman dağıtıcı firmadan bir para alıyor musunuz, almıyor musunuz?

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – İletim kullanım bedeli, “sistem kullanım bedeli” adı altında maliyetleri onlardan alıyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Maliyetleri alıyorsunuz değil mi?

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Evet.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Evet, o da çok önemli.

Bir de, yani, tabii, bu dağıtıcı şirketler –bu, tabii, genel bir şey- çok sağlıklı kamu hizmetini getirmiyorlar, yeni yeni yatırım yapmıyorlar. Birçok yerlerde elektrikler sönüyor...

BAŞKAN - Onu TETAŞ'la konuşalım.

KAMER GENÇ (Tunceli) – TETAŞ'ta da yani, hani, tabii, iletim hattı benzeri...

Evet, yani, ben şimdilik bunları vurgulamak istedim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Kemal Bey, buyurun.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Kastedilen, Sayın Başkan, ihzarat ödemelerinin, bizim, teminat yoluyla serbest bırakılması yani ihzarat teminatlarının alınması. Yani, şahıs malzemeyi alıyor bizden, parasını da alıp yoluna devam etmek istiyor çünkü bu imalatlar uzun süren ve müteahhitlere büyük yük yükleyen konular, mali yönden. Aksi takdirde arazide işe başlayamıyor. Biz de diyoruz ki onlara: Bana bir teminat getir, bunun “ihzarat teminatı” adı altında ayrıyeten geçici kabul ve kesin kabul teminatlarından hariç olarak teminat olarak bunların ödemelerini yapıyorduk. Dolayısıyla, müteahhit de bu ödemeleri aldıktan sonra işçiliği kolayca bu tahsil ettiği parayla yapabiliyordu. Dolayısıyla, bu, Sayın Vekilimin kastettiği gibi çalınmalara karşı bir önlemdi bu bizim aldığımız teminatlar, banka teminatları ama bir firma gitti bunu mahkemeye taşıdı. Mahkeme “Zaten sen kesin veya geçici kabul teminatı alıyorsun ihaleden, ikinci bir teminat alamazsın.” diye bu ihzarat ödemeleri teminatlarını iptal etti. Dolayısıyla, müteahhitler her şeyi kendi finanse etmek durumunda. Tesisleşme sırasında sorunla karşılaşıyorlar. Zaten Sayıştayın da bunun tekrar bir kanunla, ihzarat ödemelerinin, teminatların TEİAŞ tarafından alınmasının sağlanması şeklinde, düzenleme yapılması şeklinde bir önerisi var zaten.

KAMER GENÇ (Tunceli) – O yüzde 20 yapımla yüzde 70 hak ediş nasıl oluyor? Sayıştay onu açıklasın o zaman.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

SAYIŞTAY GRUP BAŞKANI MEHMET ÖKSÜZ – Sayın Başkanım, o yüzde 20 iş yapıp yüzde 70 hak ediş almak, yani, yapmadan almış gibi bir anlam, yani bir görüntü sergiliyor ama esasen öyle değil. Başlangıçta, ilk yapılacak işlerin fiyatını yüklenici yüksek veriyor ihaleye girerken, sonradan yapılacak işlerin fiyatını düşük vererek idarenin biraz önce belirttiği şeyleri bu aldığı paralarla da malzeme teminine yönelik gibi bir çalışmayla kendini korumak istiyor. Yoksa, sonuçta işin yüzde 100'ünü yapıyor ama ilk yaptığı işlerin bedeli ta teklifini verirken yüksek. Bizim oradaki şeyimiz şuydu...

BAŞKAN - Şöyle, şöyle: İşin niteliği gereği.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Erken alıyor parayı, bu kadar basit.

BAŞKAN - Hayır, hayır. İşin niteliği gereği maliyeti yüksek olan işlerin imalatını önce yapıyor. Yanlış mı?

SAYIŞTAY GRUP BAŞKANI MEHMET ÖKSÜZ – Evet, Başkanım. Öyle, öyle.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yok, öyle değil.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öyle değil, yok, yok, ilk yaptığı işlerin fiyatını yüksek veriyor, sonra yapacağı işlerin fiyatını düşük veriyor. Toplamda teklifte bir şey olmuyor.

SAYIŞTAY GRUP BAŞKANI MEHMET ÖKSÜZ – Totalde bir şey yok, erken para almış oluyor biraz. Kullanıyor, para kullanması için...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) - Şu olabilir: Yarın öbür gün işin yüzde 50' sini yapar, finansmanın yüzde 80' nini cebine koyar, yarım bırakır gider.

SAYIŞTAY GRUP BAŞKANI MEHMET ÖKSÜZ – Tasfiye etme...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yeni ihale yaparsınız.

SAYIŞTAY GRUP BAŞKANI MEHMET ÖKSÜZ – Sayın Başkanım, daha sözüm tamamlanmamıştı, izin verirsiniz...

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SAYIŞTAY GRUP BAŞKANI MEHMET ÖKSÜZ – Şimdi -Sayın Milletvekilim de bahsetti- bu tür sıkıntılar olabilir eğer iş bitmediği takdirde. Yalnız, bugünkü ihale mevzuatımızda işi cüzlere bölerek aşırı düşük teklif sorgulaması yapamıyorsunuz, konu oydu. Eğer öyle bir imkân olsa ihale şeyinde işi parçalara bölerek aşırı düşük teklif sorgulaması yapıp bu tür teklifleri önleme şansı var ama İhale Kanunu buna müsait değil, işin toplamı üzerinden aşırı düşük teklif sorgulaması yapılıyor. O nedenle de bu aksaklık devam ediyor Başkanım.

Arz ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – İhalelere cevap vermediniz?

BAŞKAN – Hangisini diyorsunuz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bu hat ihalelerini nasıl yapıyorsunuz?

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Hepsi Kamu İhale Kanunu'na göre yapılıyor. Sayıştay zaten...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama bu yaklaşık maliyet, işte, daha önce de böyle vardı. Yani bir firmaya diyorsunuz ki: "Kardeşim şu hattı yap." Ne muhammen bedelini belirliyorsunuz ne şey ediyorsunuz...

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Kastedilen bağlantı anlaşmaları kanalıyla yapılan işler. Orada 4628' in cevap verdiği bir konu, siz çok iyi biliyorsunuz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – O da çok suistimale müsait canım.

TEİAŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI GENEL MÜDÜR KEMAL YILDIR – Suistimali orada biz yapıyoruz, adamlara çok az para ödüyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Vallahi bilmem yani...

BAŞKAN – Evet, o konuyu daha önce konuşmuştuk zaten.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü **2011 yılına ait** bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü okutuyorum:

Sonuç : Türkiye Elektrik İletim AŞ' nin 2011 yılı bilançosu ve 311 milyon 182 bin 669,45 Türk lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbranıza sunuyorum: İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Böylelikle Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarını görüşmek üzere toplantıya 15.30' a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.20

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.30

BAŞKAN: Fahrettin POYRAZ (Bilecik)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet YENİ (Samsun)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

(Oturum, Başkan Vekili Ahmet Yeni tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli üyeler, toplantımıza ara vermiştik. Çalışmalarımıza **Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ'nin 2011 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri** ile devam ediyoruz.

Elektrik piyasasında faaliyet gösteren kamu şirketlerinden birisi olan TETAŞ, hepinizin bildiği gibi kamu ve özel sektörün ürettiği elektriğin toptan alım ve satımını yapmakla görevli kuruluşlarımızdandır.

2001 yılında kurulan TETAŞ, 2003 yılında Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan aldığı lisans ile çalışmalarını yürütmektedir.

TETAŞ'ın başlıca görevleri, bildiğiniz gibi, kamu ve özel sektörün ürettiği elektriği toptancı olarak satın almak ve kamu ve özel elektrik dağıtım şirketleri ile doğrudan müşterilerine satmak, enerji alım ve satım anlaşmaları yapmak, enterkonneksiyon şartları oluşmuş olan ülkelerle elektrik ticaretini gerçekleştirmek, yeterli, sürekli ve düşük maliyetli elektrik enerjisi temini için gerekli tedbirleri almaktır.

Son yıllarda, bildiğiniz gibi, bütün dünyada enerji sektöründe, kamunun payının giderek azaltılmasına ve özel sektörün katkısının artırılarak serbest rekabet ortamını oluşturmaya yönelik uygulamalar hız kazanmıştır. Gelişmiş ülkelerde devletin elektrik işletmelerindeki payı giderek azalmaktadır. Ancak, kamusal bir hizmet niteliği taşıdığı için, devlet bu ülkelerde yine de elektrik enerjisi sektöründen tamamen çekilmiş değildir. Bu kapsamda ülkemizde de 2001 yılında çıkarılan Elektrik Piyasası Kanunu ile yeni bir süreç başlamıştır. Rekabetçi bir enerji piyasasının oluşması yönündeki çalışmalar hâlen sürdürülmektedir. Elektriğin toptan satışı açısından baktığımızda, bu alanda faaliyet gösteren özel sektör firmalarına yönelik mevzuat düzenlemelerinin de bu kapsamda bir an önce hayata geçirilmesinde yarar bulunmaktadır.

Değerli üyeler, şimdi, ilk sözü Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ Genel Müdürü Münib Karakılıç'a vereceğim. Öncesinde, toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum. Genel Müdülden başlıyoruz.

(Toplantıya katılan kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Değerli üyeler, şimdi, sunumunu yapmak üzere Sayın Genel Müdüre söz veriyorum.

Buyurun.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ - Sayın Başkan, sayın milletvekillerim, Sayıştay Başkanlığımızın değerli üyeleri, Bakanlığımızın, Kalkınma Bakanlığının, Hazine Müsteşarlığının ve EPDK'nın değerli temsilcileri, kıymetli katılımcılar; konuşmama başlamadan önce hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sizlerin de özetlemiş olduğu gibi teşekkülümüz, Türkiye'de enerji sektörünün yeniden yapılandırılması amacıyla çıkarılan 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında 2001 yılında kurulmuş ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye göre teşkilatlandırılmış bir iktisadi devlet teşekkülüdür.

Elektrik Piyasası Kanunu'na göre teşekkülümüzün ana görevi, devletin genel enerji ve ekonomi politikalarına uygun olarak kamu adına elektrik ticaret ve taahhüt faaliyetlerinde bulunmaktır. Bu kapsamda teşekkülümüz Elektrik Üretim AŞ'den, yap-işlet, yap-işlet-devret ve işletme hakkı devri santrallerinden, ithalat kapsamındaki mübadelede dış ülkelere ve PMUM'dan elektrik enerjisini almakta ve aldığı bu enerjiyi, bölgesel dağıtım şirketleri, perakende satış şirketleri, direkt müşteriler, ihracat kapsamında, mübadele kapsamında dış ülkelere satmakta ve PMUM'a elektrik enerjisi satışını gerçekleştirmektedir.

Teşekkülümüz, Elektrik Piyasası Kanunu çerçevesinde kamu tarafından, önceden hazırlanmış on beş yirmi yıl süreli yap-işlet, yap-işlet-devret ve işletme hakkı devir modelleri ile işletilen santrallerden enerji alım sözleşmelerini yürütmek üzere devralmıştır. Toplam olarak bu santraller, 10 termik, 16 hidrolik ve 2 rüzgâr santralinden oluşmakta olup yansıda görülmektedir.

2001-2006 döneminde bu santrallerden ve EÜAŞ santrallerinden üretilen elektriğin tamamı satın alınarak, dağıtım şirketlerine, direkt müşterilere ve ihracat/mübadele yolu ile diğer ülkelere satmış olup, bu dönemde elektrik sektöründeki pazar payımız yüzde 85'e kadar çıkmıştır. Ancak, geçiş dönemi sözleşmelerinin yürürlüğe girdiği 2006 tarihinden itibaren EÜAŞ'tan aldığımız elektriğin göreceli olarak azalması ve özel üretim tesislerinin devreye girmesi ile birlikte elektrik enerjisi pazarındaki payımız 2012 yılı itibarıyla yüzde 34 seviyesine kadar gerilemiştir.

Geçiş sözleşmeleri süresinin sona ermesi ile birlikte 2013 yılında EÜAŞ'tan alacağımız yeni elektrik anlaşmalarıyla 66 milyar kilovatsaat ilave elektrik ve portföyümüzde yer alan santrallerden alacağımız 61 milyar kilovatsaat elektrik ile birlikte toplam portföyümüzün 2013 yılı için yüzde 49 seviyesine ulaşacağı beklenmektedir.

Yansıda yıllar itibarıyla teşekkülümüzün toplam elektrik piyasasındaki katkıları görülmektedir.

Toptan satış tarifemiz, Elektrik Piyasası Kanunu ve Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Usul ve Esasları çerçevesinde, satın alınacak enerji maliyeti, işletme giderleri ve Hazine'nin öngörülleri göz önünde bulundurularak üç ayda bir belirlenmekte ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun onayını müteakip uygulamaya konulmaktadır. Tarife belirlenirken öngörülen döviz kuru ve doğal gaz fiyatı gibi maliyetleri oluşturan unsurlarda sapma olması durumunda artı veya eksi yönde tarife revizyonlarına gidilmektedir.

Bu kapsamda, yansıda görüldüğü üzere, 2011 yılında, 82,2 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi ortalama 14,13 kuruş/kilovatsaat tarife üzerinden toplam 11,583 milyar TL bedelle satın alınmış, iletim kayıpları düşüldükten sonra 80,754 milyar kilovatsaat elektrik enerjisini ortalama 13,85 kuruş/kilovatsaat tarife üzerinden toplam 11,187 milyar TL bedelle satılmıştır. 2011 yılı döviz kurlarında meydana gelen ani yükselişler nedeniyle 463 milyon TL zararla kapatılmıştır. Yansıda, sol tarafta enerji alış ve satış miktarları, sağ tarafta ise maliyet ve hasılat miktarları gösterilmektedir.

2012 yılında ise 83,557 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi alınarak, iletim kayıpları düşüldükten sonra 82,213 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi satılarak toplam 15,456 milyar TL bedelle piyasaya satılmıştır. 2012 yılını toplam 775 milyon TL kârla kapattık.

2013 yılında ise 126,630 milyar kilovatsaat elektrik enerjisini ortalama 17,04 kuruş/kilovatsaat tarife üzerinden toplam 21,582 milyar TL bedelle satın almayı, iletim kayıpları düşüldükten sonra 124,592 milyar kilovatsaat elektrik enerjisini ortalama 17,73 kuruş/kilovatsaat tarife üzerinden 22,090 milyar TL bedelle satmayı ve yıl sonunu 471 milyon TL kârla kapatmayı planlamış bulunuyoruz.

2013 yılı enerji alış hedefimizin yüzde 52'sini EÜAŞ üzerinden, yüzde 33,5' unu yap-işlet santrallerinden, yüzde 11,5' unu yap-işlet-devret santrallerinden ve yüzde 3' ünü işletme hakkı devir santrallerinden almayı planlıyoruz. Yüzde 0,1' lik oran ise ithalata ayrılmış vaziyettir.

2013 yılı enerji satış hedefimizin ise yüzde 75' ini perakende satış şirketleri, yüzde 23' ünü dağıtım şirketleri ve yüzde 2' sini de direkt müşterilerimizin oluşturması planlanmaktadır.

Bir sonraki yansımızda ise enerji alış ve enerji satışlarımızın miktar bazında açıklamalarını görmekteyiz. EÜAŞ'tan bu yıl içerisinde, bahsettiğim gibi, 65 milyar kilovatsaat, yap-işlet, yap-işlet-devret ve işletme hakkı devir santrallerinden 60,464 kilovatsaat, ithalat kapsamında 359 kilovatsaat enerjiyi alıp toplam enerji satışımızı, dağıtım şirketlerine bunun 28,682 kilovatsaatı, perakende satış şirketlerine 94 gigavatsaatı ve direkt müşterilere 1,9 gigavatsaatlık elektrik enerjisini satmayı planlamaktayız.

Bugüne kadar Türkmenistan, Bulgaristan, Yunanistan, Gürcistan, İran, Rusya, Suriye, Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti ve Acara Özerk Cumhuriyeti ile elektrik enerjisi ithalatı, ihracatı ve mübadelesi yapılmıştır. Yansıda komşu ülkelerle enterkonneksiyon hat kapasitelerimiz ve bu kapasitelerin mümkün olduğu ülkeler teker teker gösterilmektedir. Bugün itibarıyla sadece Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'yle elektrik enerjisi mübadelesini yapmaktayız.

Elektrik enerjisi ihracat ve ithalat kapasitemize yıllar itibarıyla baktığımız zaman, 2011 yılında Gürcistan ve Nahçıvan'a 415 milyon kilovatsaat ithalat, Gürcistan'dan ve Nahçıvan'dan 2012 yılında 317, 2013 yılında ise sadece Nahçıvan'dan 300 milyon kilovatsaat elektrik enerjisi ithalatı görülmekte. 2011 ve 2012 yılında ise sadece Gürcistan ve Nahçıvan'dan 19,40 milyon kilovatsaatlık bir ihracat, 2013 yılında da Nahçıvan'a 13 milyon kilovatsaatlık bir ihracat hedefimiz mevcuttur. Ayrıca, Rusya ile ülkemiz arasında imzalanan uluslararası anlaşma çerçevesinde Akkuyu Nükleer Güç Santralinde tesis edilecek toplam 4.800 megavat gücündeki santralin

birinci ve ikinci ünitelerde elde edilecek enerjinin yüzde 70'i, üçüncü ve dördüncü ünitelerde elde edilecek enerjinin ise yüzde 30'u, toplamda yüzde 50'si on beş yıl süreyle satın alma görevi teşekkülümüze verilmiştir. Rusya'nın belirlediği proje şirketi Akkuyu NGS ile Enerji Satınalma Sözleşmesi (ESA) görüşmelerimiz devam etmektedir. Sözleşme, şirketin gerekli lisansları almasını müteakip imzalanacaktır.

İdari yapı ve personel durumumuza kısaca göz atacak olursak, teşekkülümüzün organları Yönetim Kurulu ve Genel Müdürlüktür. 1 başkan ve 5 üyeden Yönetim Kurulumuz oluşmakta; Genel Müdürlük ise Genel Müdür, 3 Genel Müdür Yardımcılığı, Hukuk Müşavirliği, Teftiş Kurulu Başkanlığı ve 6 Daire Başkanlığından oluşmaktadır. Teşekkülümüzde bugün itibarıyla 45 memur, 142 sözleşmeli memur, 16 işçi olmak üzere 203 personel mevcuttur.

İştirakler ve bağlı ortaklıklarımız açısından bakacak olursak, teşekkülümüzün bağlı ortaklığı ve taşra teşkilatı bulunmamaktadır. Ancak teşekkülümüzün İstanbul Anadolu Yakası'nın elektrik dağıtım hizmetlerini yürütmekte iken imtiyazı 2002 yılında sona erdirilmiş olan Aktaş Elektrik Ticaret AŞ'de yüzde 15 oranında bir hissesi mevcuttur.

Arz ederim. Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Genel Müdür.

Değerli üyeler, şimdi önerilere geçiyoruz.

2011 yılına ait üç adet öneri bulunmaktadır.

Birinci öneriyi okutuyorum:

Öneri 1- Erege Metal Demir Çelik Sanayi Ticaret AŞ ile ilgili olarak Teşekkül alacağını mevzuat hükümlerine uygun şekilde takip ve tahsil etmeyen, abonenin borçlarını zamanında ödememeyi alışkanlık hâline getirmesine rağmen enerjisinin kesilmesini, teminatların nakde çevrilmesini sağlamayan, ek güvence bedellerini vermeyen aboneler hakkında yazı yazmak dışında hiçbir işlem yapmayan ve sonuçta teşekkülün daha fazla alacağını karşılıksız kalmasına ve tahsilatının riskli hâle gelmesine sebebiyet verenlerin ve sorumluluklarının tespiti için konunun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca incelenmesi, gerekirse soruşturulması,

BAŞKAN – Cevabı Genel Müdür, siz mi vereceksiniz?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Cevabı okutayım müsaadenizle Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Değerli üyeler, Sayın Genel Müdür; günceli de istiyoruz yani son durumu.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Güncelini okuyalım.

TETAŞ AB VE DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜR YARDIMCISI NURAY BAŞARAN – **Cevap 1 :** Günceli: Konu ile ilgili olarak Bakanlığımız Denetim Hizmetleri Başkanlığınca, Bakanlık makamından alınan 11/10/2012 tarih ve 122 sayılı Olur ile soruşturma başlatılmıştır.

Alacağımızın yasal yollardan tahsili için Ankara 8. Asliye Ticaret Mahkemesinden ihtiyati haciz talebinde bulunulmuş, ancak talebimiz yasal koşullar oluşmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir. Bunun üzerine, bir yandan Yargıtaya temyiz başvurusu yapılmış, bir yandan da temyiz sürecinin uzun zaman alacağı göz önüne alınarak alacaklarımızın icra yoluyla tahsili için girişimlerde bulunulmuştur. İcra takibinin kesinleşmesi ile birlikte gerekli icra takip işlemleri yapılacaktır.

Ayrıca, şirketin enerjisi de kesilmiştir.

Diğer taraftan, teşekkülümüz alacaklarının ödenmesi için İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesi nezdinde girişimlerde bulunulmuştur.

BAŞKAN – Söz isteyen üyelerimiz...

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu konu sabah da TEİAŞ'ta konuşulmuştu. Ek olarak merak ettiğim, TEİAŞ ve TETAŞ'a ayrı ayrı borçları mı var yoksa bu konsolide borçlar...

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Ayrı ayrı Sayın Vekilim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir de yani ona ek olarak, benim merak ettiğim, bu şirketin şu anki ortakları kim veya hangi gruba ait bu şirket?

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, not alıyorsunuz. Her milletvekilimizin adıyla birlikte soruları cevaplayacaksınız.

Kamer Bey, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, aslında bu müessese uzun zaman korunmuş yani çok da uzun... Bunu fazla da borcu da var. Mesela, işte, 2010'da 26 milyon 900 bin liralık borcu var. Bu elektriğin kesilmesi için geçmişte bir yazı yazılmış, arkasından yazıdan vazgeçilmiş. Yani şurada yazılanlarda da yine kasten hatalı işlem yapılıyor. Mesela ne diyor: "Alacağımızın yasal yollardan tahsili için Ankara 8. Asliye Ticaret Mahkemesinden ihtiyati haciz talebinde bulunulmuş, ancak talebimiz yasal koşullar oluşmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir." Nasıl yasal koşullar oluşmamıştır? Kasıtlı. Birtakım belgeleri ibraz etmiyorsunuz, reddedilsin diye. "Bunun üzerine, bir yandan Yargıtaya temyize başvurulmuş, bir yandan da temyiz sürecinin uzayacağı göz önünde tutularak alacaklarımız için icra yoluna başvurulmuştur." Şimdi, kesinleşmemiş bir alacak için icra yoluna başvurduğunuz zaman orada da yine talebiniz reddedilecek. Ayrıca da yani burada Bakanlıkça kimler hakkında bir soruşturma açıldı? Yani uzun zaman burada parayı tahsil etmeyen bu TETAŞ yöneticilerinin hangi seviyedeki, Genel Müdür hakkında mı veyahut da kimler hakkında soruşturma açıldı ve bu soruşturmanın durumu şu anda ne durumdadır onu öğrenmek istiyorum?

BAŞKAN – Evet, başka sorusu olan arkadaşımız? Yok.

Ben Kamer Bey'in sorusunu biraz açmak istiyorum. Yani hangi belgeleri vermiyorsunuz da sonuç alınamıyor, oraya bir açıklık getirebilirseniz.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Sayın Başkanım, Hukuk Müşavirimiz şimdi bu konuya detaylı olarak cevap verecekler.

BAŞKAN – Kendinizi tanıtarak, sorulan sorulara cevap verin lütfen.

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – İhtiyati haciz için mahkemeye başvurduk faturalar ve diğer yazdığımız belgelerle birlikte, ihtarnamelerle birlikte ancak mahkeme "Kanundaki koşullar oluşmadı." diye ret kararı verdi.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Niye koşullar oluşmuyor?

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – Vallaha bilmiyorum. Bir cümle şeklindeydi karar. Bir cümle "Gerekli koşullar oluşmadı." şeklinde. Biz de temyiz ettik.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – O mahkeme kararının bir örneğini bize verebilir misiniz?

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – Elbette verebiliriz ama yanımda değil şu anda. Ben gönderebilirim, nasıl oluyor sistem bilmiyorum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, cevapları alalım. Tekrar sorular olursa onlara cevap verecekler.

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – Temyiz ettik. Temyizin sonucunu beklerken de icra dairesine icra takibi için başvurduk. İcranın bir tanesi kesinleşti, 35 bin liralık olan icra takibi, itiraz da yapılmadı ona.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – 35 milyon...

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – Diğerleri de, vadesi gelen, nisan ve mayıs aylarınıninkini de yeni, geçen hafta icraya koyduk.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Onun ne kadar borcu var? Sayıştay Raporu'nda 26 milyon. Ne kadar şu andaki borcu?

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, siz not alın bunları.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Şu an itibarıyla...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir saniye...

Evet, Hukuk Müşavirim, bitti mi?

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – Benim bitti açıklamam, bu kadar.

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdür, siz cevaplayın lütfen.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Dava konusu miktar aslında...

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – İcra konusu miktar 35 bin liraydı, ihtiyati haciz konusu.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – 35 milyon...

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – 35 milyon...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Hukukumuz, karşılıklı konuşmuyoruz. Ben genel müdüre söz verdim.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Sayın Başkanım, şu an itibarıyla şirketin 43,6 milyon TL teşekkülümüze borcu var. Aslında bundan önceki süreçte, şirketin fabrikalarında çalışan kişiler, istihdam durumu da göz önüne alınarak, şirkete borçlarını ödemesi yönünde imkân tanınmış, bir risk de üstlenerek bir imkân tanınmak istenmiştir. Ancak, en son 3 Mayıs tarihi itibarıyla, benim Genel Müdür olmamdan sonra borçların genel durumunu da bir kez daha gözden geçirdik, borçların artarak devam

etmesi üzerine, 43,6 milyon TL'ye ulaşması üzerine şirketin elektriğini kestik. Şirkete icra takibi nisan ayı itibarıyla başlatılmış, 35 milyon TL'lik icranın kesinleşmesi geçen hafta içerisinde gerçekleşmiştir. Diğer 6 milyon ve 6 milyon olmak üzere 12 milyon TL olarak da iki ayrı icra takibi şirket için yapıldı. Bunlar için işlemler de devam etmektedir. Kayyum heyetine, 12. Ağır Ceza Mahkemesi üzerinden girişimlerimiz başlatılmıştır. Bu konudaki takibatımız, hukuki süreçler devam etmektedir. Komisyonu da gelişmelerden bilgilendirebiliriz ama bugün itibarıyla geldiğimiz nokta budur.

BAŞKAN – Mal varlığını tespit ettirdiniz mi?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Şirketin üzerindeki mal varlığını... Fazla bir miktarda mal varlığı aslında görünmüyor ama bu icra takibinin kesinleşmesiyle birlikte bundan sonraki aşamada, önümüzde, mal varlığının tespiti, bankalara yazı yazılması, bunların hepsi gündeme gelecek önümüzdeki haftadan itibaren çünkü kesinleşme dün itibarıyla gerçekleşti.

BAŞKAN – Konuya açıklık getirmek için üyelerimizden tekrar soru sormak isteyen var mı?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hangi yıllardan geliyor bu borçlar?

BAŞKAN – Alaattin Bey'e önce söz veriyorum bu konuyla ilgili.

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sabah TEİAŞ'ta da görüştük. On beş yıldır süren bir şey bu sorun ve siz almanız gerekli sözleşmeleri imzalamadıkları hâlde, anlaşmaları imzalamadıkları hâlde ilişki sürdürülmüş kurum tarafından, gerekli teminatlar alınmamış. Yani, işte, biraz önce Genel Müdürün söylediği, işte, efendim, çalışanlar falan düşünülmüş, istihdam düşünülmüş diye, risk de alınmış diye... Bu ne zamandan beri sürüyor? Bu riskleri kim almış? Bu riskleri alanlarla ilgili... Yani siz ticari bir işletme değilsiniz, tüccar değilsiniz yani kendinizle ilgili bir şeyi alabilirsiniz riske ama devlet burada risk alır diye var mı böyle bir şey yani? Ve bunun örneği var mı, başka böyle bir firma var mı Allah aşkına? Bu nedir yani özelliği ne bu firmanın? Bize biraz açar mısınız yani bunca yıldır, on beş yıldır teminatlar alınmadan nasıl borçlanmasına izin veriliyor, borcun büyümesine izin veriliyor? Risk almaya nasıl izin veriliyor?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Sayın milletvekilim...

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Genel Müdür. Not alıyorsunuz bunları, her milletvekilimize ayrı ayrı cevap vereceksiniz.

Mehmet Şeker Bey, buyurun.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

35 milyon liranız için icraya başvurduğunuzda -hukuk müşaviri arkadaşlar belki araştırmışlardır- siz alacaklılar içerisinde kaçınıcı sıradasınız? Sizden önce kimse var mı? Bankalar var mı? Bu adamların başkalarına borcu var mı? Onlar mı önce başlatmış, ne zaman başlatmışlar? Bununla ilgili bir çalışma yaptınız mı?

BAŞKAN – Kamer Bey, siz söz istemiştiniz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hangi yıllardan geliyor bu borçlar, onu öğrenmek istedim. Bu 35 milyon veya 36 milyon hangi yıllardan geliyor, yıllar itibarıyla? O tarihten bugüne kadar neden bu kadar tahsilatı geciktirilmiş? Bu on yıl yani çok baştan beri geliyorsa o zaman yöneticiler görevlerini suistimal etmişlerdir. Bunlar hakkında ne işlem yapılmış?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdür.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Sayın Kamer Genç Milletvekilimin sorusuna önce şöyle cevap vereyim: Şirketin borçları 2004 yılından itibaren devam ediyor ama 2004 yılından itibaren devam eden borçlar -ben çıkarttım bunu, önümüzdeki grafikte de görülüyor- teminatın altında devam ediyor. Ancak 2010 ve 2011 yılından sonra teminatın üstünde bir şekilde borcu devam ediyor. Zaman zaman şirketten toplu alımlar şey yapılmış. Şirkete esas 2009 yılında, Yargıtayca şirketin mal varlığına el konmasından sonra bazı problemler ortaya çıkmış. 2012 ve 2013 yılında ise şirketin teşekkülümüze olan borçları kontrolden çıkmış vaziyette görülüyor. Son dokuz aylık süreç içerisinde ise, şirketin borçları yeniden, 2012'nin Haziran ayından itibaren 27 milyon TL olarak başlayan borcu 2013 yılının 3 Mayıs tarihine geldiğimizde 43,6 milyon TL'ye çıkmıştı. Zaten biz de bunun üzerine şirketin elektriğini kestik çünkü şirkete elektriğinin verilmesi ve elektrik verilmesi yoluyla bir tahsilatın yapılamayacağı kesinlik kazanmıştı, anlaşılmıştı. Şirketin borçlarının seyri bu şekilde, bunun detaylarını ayrıca yazıyla gönderebiliriz yüce Komisyonunuza.

BAŞKAN – Evet, başka soru kaldı mı?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Şirketin diğer borçluları ve icra takibi yapıldığında kaçınıcı sıradaydık şeklinde bir sorumuz vardı. Onunla ilgili olarak, 1. Hukuk Müşavirimiz Sayın Asuman Doğan bilgi versin efendim.

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – Şirketin İstanbul’da ağır ceza mahkemesi müsadere altına almış tüm mal varlığını. Şu anda henüz zaten yeni kesinleşti bizim icra takibimiz, henüz haciz aşamasına gelmedi. Ancak, müsadere altında olduğunu biliyoruz mal varlığının.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – En son kime aitti, ortakları kimdi diye sormuştum.

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – Anonim şirket burası.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Büyük ortağı yok mu?

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – O konuda bir bilgim yok efendim.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, ilave edeceğiniz bir şey var mı?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Bu notu bildirelim efendim, tam net olsun. Büyük ortak Şaziye Demirkaya olmak üzere geniş bir grubu var; bu isimleri, tüm ortak listesini size bildirelim efendim.

BAŞKAN – Peki.

Sayıştayımızın şu anda ilave edeceği bir şey var mı?

SAYIŞTAY TEMCİLCİSİ – Sayın Başkan, özellikle, yeteri kadar ispat edilememiş, soruşturma o nedenle istenmiştir. Esas itibarıyla, Sayın Genel Müdür belirtti, 2004 yılından itibaren ufak ufak aksamaya başlamış tahsilat, 2009’da hızlanmış, 2011’de birikimler daha da artmış ve bunun üzerine biz soruşturma istemiştik. Gündemde kalmasını...

BAŞKAN – Gündemde bırakıyoruz zaten, siz izlemeye devam ediyorsunuz.

Evet, değerli arkadaşlar, 1’inci önerinin Sayıştay tarafından izlenilmesini, takip edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, öneri 2’yi okutuyorum:

Öneri 2- 6113 sayılı Kanun ile mali yapının düzeltilmesi amaçlanmış ise de kanun hükümlerine göre belirlenen mahsuplaşma tarihinden sonra da kuruluşun vadesi geçmiş alacakları artmaya devam etmiş olup teminat alamayan ve gecikme faizi tahakkuk ettiremeyen, dolayısıyla alacağın tahsili için herhangi bir müeyyide uygulama imkânı olmayan TETAŞ’ın, enerji KİT’lerinden enerji satışı nedeniyle doğan alacaklarının vadesinde tahsil edilememesi, aynı şekilde enerji alımı yapılan EÜAŞ’a da borçlu olunması nedeniyle, kamu kurumlarının birbirlerinden olan alacak ve borç tutarlarının vadesinde tahsil ve tediyenin sağlanması, bu suretle mali kayıplara neden olunmaması için ilgili merciler nezdinde girişimde bulunulması.

BAŞKAN – Evet, cevap yine...

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Müsaadenizle okutayım efendim.

BAŞKAN – Evet.

TETAŞ AB VE DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜR YARDIMCISI NURAY BAŞARAN – **Cevap 2 :** 13/05/2013 tarihi itibarıyla, TEDAŞ ve kamu bölgesel dağıtım şirketlerinden toplam 2,810 milyar TL vadesi geçmiş alacağımız bulunmakta olup, her ay sonu alacaklı olduğumuz şirketlere borçlarını ivedilikle ödemeleri hususunda yazılı bildirimde bulunulmakta, ayrıca Bakanlığımız ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığına bilgi verilmektedir.

BAŞKAN – Evet, Aykut Bey buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bu 6113 sayılı Kanun’la enerji KİT’lerinin birbirine olan borç ve alacakları mahsuplaşma yöntemiyle halledildi ve bütün borç TEDAŞ şirketine bırakıldı. Bu olurken, biz, “Bu sadece geçici bir çözümdür, bununla enerji KİT’lerinin durumunun düzeltilmesi mümkün değildir, en kısa zamanda da bu borç-alacak sarmalı devam edecek ve artarak devam edecek.” demiştik geçen dönemki toplantılarda. Daha bir yıl geçmeden bu dediğimiz gerçekleşti ve dağıtım şirketlerinin 2,8 katrilyon borcu TETAŞ’a oluştu.

Şimdi, enerjide en temel sorun, maliyet bazlı fiyatlandırma sisteminde olan sorundur. Şimdi, 23’üncü sayfadaki tabloda bakarsanız, Elektrik Üretim Anonim Şirketinin 2010 yılındaki alış maliyeti 11,75 kuruşken, 2011 yılında 3,26 kuruşa düşürülmüş. Yani, TETAŞ devletten aldığı elektriğin kilovatını 11,75 kuruştan 3,26 kuruşa düşürmüştür. Aynı TETAŞ, özel sektörden aldığı elektriğin fiyatını 13 kuruştan 18 kuruşa çıkarmış. Burada ne var? Devletle özel sektör arasında çapraz bir sübvansiyon var. TETAŞ, özel sektörlerden, yap-işlet-devret, yap-işlet ve işletme hakkı devri sektörlerinden, fahiş fiyatla -bu görüntüyle- elektrik alırken bunu kamu santrallerine çok düşük fiyat uygulayarak çapraz bir sübvansiyon yapıyor. Kamunun aleyhine -mali tablolar itibarıyla- özel sektörün lehine bir çapraz sübvansiyon söz konusu. Bunun sonucuna baktığınızda ne olacak? Devlete ait santraller korkunç zararlı görünecekler çünkü bunlardan alış fiyatları çok düşük ve özel sektöre kaynak aktarılmaya başlanacak. Sonra özelleştirme yanlıları dönüp diyecek ki:

"İşte, devlette olduğu için devletin santralleri bu kadar zarar ediyorlar." Şimdi, birinden 3 kuruş alırsanız diğerinden 18 kuruş alırsanız, başka bir şansı yok zaten devletin. Bu devletin kötü yönetildiği anlamına gelmiyor. Burada temel sorun ne? Elektrik fiyatını -aslında, sizin maliyetleriniz çok yüksek- artırmanız gerekiyor, siz bunu yapmıyorsunuz, bu maliyetleri kamu üretim santrallerinin üstüne koyuyorsunuz bir süre sonra da bu kamu üretim santrallerinin hepsi satılacak, satılmaya da başlandı. Şimdi, enerjinin altyapısında böyle ciddi, çok ciddi fiyatlandırma sorunu var.

Bu incelediğimiz yerden diğer şeye bakıyoruz, mesela, bazı şirketler şimdi 3 kuruşa elektrik satan bir EÜAŞ var elimizde, doğrudan alım anlaşmaları var. Benim merak ettiğim, şimdi, elektriğin üst fiyatı belli tarifelerle. Elektrikte ne yapılacaksa alım anlaşmalarından yapar -hani hafif kelimeler kullanarak diyeyim- para kazanmak isteyen.

Şimdi, benim gördüğüm kadarıyla sizden hiç elektrik almayan birkaç tane şirket var burada, şu tabloyu bulmaya çalışıyorum. Mesela, Fırat Elektrik değil mi bir tanesi, 2010'da hiç almamış. Şuradaki tabloyu bulabilirsem oradaki tablodan söyleyeceğim.

Bu şirketlerin aldığı kaçınıcı sayfadaydı?

BAŞKAN – Aykut Bey, isterseniz siz bulun Kamer Bey devam etsin.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hemen buluyorum Sayın Başkanım tekrar bölünmesin çünkü İstanbul'a...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Aykut Bey, sayfa 49'da.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu sayfa değil ama bazı şirketler 2010 yılında hiç TETAŞ'tan elektrik almamış. Bunlar doğrudan EÜAŞ'tan mı almışlar? Şimdi, bu alış fiyatlarında mesela, Çoruh Elektrik, Göksu Elektrik, Fırat Elektrik, Trakya Elektrik ve Yeşilirmak Elektrik'in 2010 yılında alış yok, 2011 yılında değişmiş. Burada da mesela diyelim ki fiyatlara baktığımızda büyük dalgalanmalar var firma arasında.

KAMER GENÇ (Tunceli) – O zaman 30'uncu sayfaya bak.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Baktım Kamer Ağabey, teşekkür ederim.

Şimdi, buradaki alış fiyatlarında EPDK'nın kontrol mekanizmasını elektrik şirketleri, perakende veya büyük şirketler veya dağıtım şirketleri hangi fiyatlardan alınıyor? Bu bence ciddi bir risk.

Deminki meselede, bu Erege Metal'den başka bir de Osmangazi EDAŞ'ta bir alacak sorunu var yani sadece Erege şey değil. Bu Osmangazi'dekiyle birlikte Erege'yle vereceğiniz cevaplar, Osmangazi'yle yaptığınız yazışmalar...

Bir de, bu konuda diğer büyük bir mesele mahsuplaşma. Şimdi, geçmişten gelen mahsuplaşma sorunu var, Kayseri ve Cıvırı Elektrik ve Aktaş bildiğim kadarıyla, bunun en sorunlu olanları ve ağır davalar devam ediyor. Yani, 1 milyar doların üzerinde bildiğim kadarıyla Aktaş davası. Burada son durum nedir? Bu Kayseri ve Cıvırı Elektrik Dağıtım Şirketi ile alakalı açılmış davaların, sizin cevap lahiyelerinizin, ara kararların bir örneğini istiyorum. Çünkü, o mahsuplaşma işi biz Hazine'de çalıştığımız zamanlarda kronik bir sorun hâline gelmişti. Kayseri ve Cıvırı Elektrik, Aktaş, başka hangi şirket vardı mahsuplaşmada sorunu olan, büyük sorunu olan hatırlıyorum şu an ama...

TETAŞ 1. HUKUK MÜŞAVİRİ ASUMAN DOĞAN – 2 tane var.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu 2'şyle alakalı dava dosyalarını bir görmek istiyorum.

Şimdi, burada, bir de... Sayfasını bulayım ben devam edeyim, sizin vaktinizi almayayım.

BAŞKAN – Değerli Genel Müdürüm, dava dosyalarını Aykut Bey'e göndereceksiniz.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Cevaplarıyla birlikte gönderirim efendim.

BAŞKAN – Evet, Kamer Bey buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi, Sayın Başkan, tabii, burada, dağıtım şirketlerinden 2 milyar 800 milyon liralık bir alaktan bahsediliyor. Hangi dağıtım şirketlerinden ne kadar alacağınız var?

Bir de, bu elektrik satışları yapılan firmalar arasında Çalık yok. Çalık, Akdeniz şeyi altında mı geçiyor? Yoksa...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, Samsun ve civarı, YEDAŞ şirketi.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Samsun değil mi? Samsun'da olması lazım.

BAŞKAN – Samsun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Evet, onunla ilgili pek bir isme rast gelmedim. Dağıtım şirketlerinin isimlerini niye vermiyorsunuz, hangi dağıtım şirketinde ne kadar alacak olduğunu?

Sonra, yani, TEDAŞ'tan bunlara, bu dağıtım şirketlerine devir yapılırken kasalarda çok büyük paralar vardı, o paraları da es geçtiniz, çok oradan açıktan da para verdiniz. Bir de bu dağıtım şirketleri şöyle bir şey de yapıyorlar: Gittiği her yerde saatleri

değiştiriyorlar, vatandaşlardan fuzuli para alıyorlar. Bunlar çok zengin de oldular, buna rağmen size sattıkları elektriğin bedelini de ödemiyorlar. Peki, elinizde hiç müeyyide yok mudur yani? 2 katrilyon 800 milyar lira, daha doğrusu 2 milyar 800 milyon yeni şeye göre çok büyük bir para yani, bunu dağıtıcı şirketler üzerinde bırakmanızın sebebi ne?

Yani, demin ki şeyde de, 1'inci şeyde dedim ki: Yani, bu parayı zamanında tahsil etmeyen yöneticiler hakkında soruşturma yapılmış mıdır? Onu söylemediniz bile. Yani, soruşturma yapılmışsa kimin hakkında yapılmış?

BAŞKAN – Not alın lütfen, bak atlamayalım bunları.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Demin, 1'inci şeyde sordum cevap verilmedi.

Şimdi, burada da yani devletin o kadar büyük alacakları birkaç tane dağıtıcı şirket üzerinde bırakılıyor. Siz, bunlara, bu dağıtıcı şirketlere bunları devrederken herhâlde bunlardan yeterli miktarda teminat aldınız çünkü bunlar o kadar büyük paralar tahsil ediyorlar ki...

Sonra, bir de şöyle bir durum meydana geldi: Galiba, 2010 yılında, siz elektrik satış fiyatında TETAŞ olarak yüzde 14,8 bir tenzilat yaptınız. Bunun maliyeti 3 milyar lira civarında bir para. Fakat, bu dağıtıcı şirketler üzerinde kaldı fakat bu perakende elektrik fiyatlarına intikal etmedi. Yani, bu 3 küsur milyar liralık şeyi 21 tane dağıtıcı şirket üzerinde bıraktınız. Ben bunu birkaç defa soru önergesi hâlinde verdim, bize bir cevap da vermedi. Bu konuda da bir bilgi istiyorum.

Şimdilik bunu söyleyeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Mehmet Şeker Bey buyurun.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdür, ben de bir şey öğrenmek istiyorum. Şimdi, elektriği siz satın aldınız. Satın aldığınız firma size KDV'li elektrik satıyor, doğru mu? Yani, KDV'siyle parası belli oluyor. Diyelim ki, 10 liralık elektriği satın aldınız. Bu elektriği dağıtım şirketine satıyorsunuz. Sattığınız dağıtım şirketi vatandaştan tahsilini yaptıktan sonra size bu parayı ödüyor, burada da bir sıkıntı yok. Şu anda, yeni dağıtım için vatandaşın da borçlu olduğu yerler var. Örneğin, bu Dicle Elektrik Dağıtım Şirketinin olduğu bölgede vatandaşların da borcu var, birtakım şirketlerin de borcu var. Bunlara, bu işi verirken oradaki alacaklarınızla ilgili, şu anda alacaklarınızın olduğu vatandaşın olan alacaklarla ilgili kısmını bu adamlar mı sonuçta fatura edip alacaklar? Yoksa, sizin o elektriği peşin alırken ödediğiniz KDV ne olacak? Bu şirketler bu KDV'yi nasıl ödeyecekler size? Bu biraz farklı bir şey çünkü benim bildiğim, sizin, şu anda, o bölgede 800 milyon liranın üstünde bir KDV alacağınız var. Yani, elektrik aldığınız şirketlere ödediğiniz KDV alacağınız var. Bu KDV alacağınızı o şirketler nasıl tahsil edecek? Tahsil ederlerse kendi faturalarına başka şekilde aldıkları faturalarla ya da özelden aldıkları elektrikten dolayı düşerlerse devletin burada ciddi bir zararı olur diye düşünüyorum. Bununla ilgili bir açıklamanız olursa sevinirim.

BAŞKAN – Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu, demin kaldığımız yerden yani maliyet bazlı fiyatlandırma ve elektrik fiyatlandırmasında, 73'üncü sayfada “Diğer olağan gider ve zararlar” başlığı altında “2,5 milyar lira fiyat eşitleme mekanizması çerçevesinde gider kaydedilmesi.” Anladığım kadarıyla, bu 2,5 milyar lira kayıp-kaçak elektriğin fiyatlara yansıtılması şeklinde mi oluşan bir şey? Yani, “Elektrik Piyasası Dengeleme ve Ulaştırma Yönetmeliği çerçevesinde -sayfa 73'te- diğer olağan gider ve zararlarda 2,5 milyar lira -eski parayla katrilyon- zarar fiyat eşitleme mekanizması çerçevesinden gider kaydedilirken” diyor. Bunu bir açıklarsanız, bu nedir?

Bir de, şimdi, EPDK onayı alması gerekiyor sizin tarifelerinizin. Raporun 37'nci sayfasında, 9-10 başlık var, bir tanesini okuyayım: “1 Ocak 2011 tarihinden itibaren geçerli olacak toptan satış tarifesinin Ekim 2010 sonuna kadar EPDK'ya sunulmadığı ve bu döneme ait tarife teklifinin 9/11/2010 tarihinde EPDK'ya gönderildiği” Yani, tarifenizi sürekli EPDK'ya geç gönderiyorsunuz. EPDK bu konuda ne diyor bilmiyorum yani bu tarife için EPDK'nın onayı da alınması gerekiyor. Bunun açıklaması -EPDK ve şey tarafından nedir?

Bir de, genelinde artık söylemeyeyim hazır söz almışken onu da söyleyeyim, ona da bir cevap bekliyorum. Normalde nükleer santraller yap-işlet-devret modeli benim gördüğüm kadarıyla. Yani, bunu Ruslar yapacaklar, işletecekler...

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Kendilerine kalacak.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – O zaman yap-işlet modeli sadece.

Şimdi, yap-işlet modeliyle alakalı bizim nasıl ihale yapacağımıza yönelik bir kararnamemiz var, yani bunun bir ihaleyle yapılması gerekiyor. Bu uluslararası açık ihale olursa Ruslar da, Fransızlar da, Japonlar da girebilir.

Dünyada şöyle bir yöntem var: Stratejik olarak bir ülkeyi tercih ediyorsanız da tek kaynak -yani İngilizcesini parantez içinde söylüyorum hani ondan takip edenler için "single source"- seçim yöntemleri var. Bütün bunlar neden yapılmadan uluslararası bir anlaşmayla Akkuyu Nükleer Santrali yapıldı? Bu uluslararası anlaşma yönteminde rekabet nasıl sağlandı? Bir de bu Akkuyu Nükleer Santraliyle alakalı, mesela, ortaya çıkan atıklar ne olacak gibi fiyattan da öte şeyler var. Fiyat nasıl belirlenecek? Bu konuda detay sözleşmelerle yapıldıysa o sözleşmelerin bir nüshasını bize gönderebilir misiniz?

Bir de, bunun öncesinde, tabii, muhakkak ki sizin araştırmalarınız vardır, dünyadaki nükleer şeylerle bir sürü görüşmesi vardır Hükûmetin veya yönetimin tahmin ediyorum ama ana muhalefet olarak bunları bizim bilmemizde fayda var ki doğru karar verebilelim. Çünkü, iki, üç nesil boyunca bu nükleer enerjinin faturası ödenecek. Teknoloji ne olacak? Atıklar ne olacak? Bir sigorta sistemi var mı? Mesela, Fukuşima Santralinde Japonların başına gelen bizim başımıza geldiğinde bu ülke bir sigorta sistemine tabi midir? Ki bu çok önemli reasürans da gerektiren bir sigorta, çok yüksek miktartlı olacaktır.

Bir de benim merak ettiğim, hemen yanı başımızda, Ermenistan'da bir santral var, bir de Bulgaristan'da santral var. Bildiğiniz üzere, nükleer kirlilik pasaportla geçmiyor. Hemen sınırımızı geçip bütün insanlarımızı Trakya'da ve doğuda ani etkileme şansı var ve bildiğim kadarıyla çok geri teknolojilerle devam ediyorlar. Bu konuda uluslararası ilişkilerde Dışişleri Bakanlığıyla sizin aldığınız önlemler var mı? Böyle bir patlamaya karşı Ermenistan ve Bulgaristan nezdinde girişimler nelerdir? Böyle bir patlama gerçekleşirse alınmış önlemler nedir? Bu konuda gerekirse de Dışişleri Bakanlığıyla da görüşerek kapsamlı bir bilgi notu hazırlarsanız ve Cumhuriyet Halk Partisi bütün üyelerine bu istediğim belgeleri dağıtırsanız sevinirim.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, bu hazırlıklarınız Komisyonumuza geliyor tüm milletvekillerine, sadece bir parti milletvekiline değil, tüm milletvekillerine vermek üzere Komisyona gönderiyorsunuz.

Buyurun cevaplayın lütfen.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Efendim, Sayın Kamer Genç Milletvekilimin sorusundan başlayarak devam edeyim. Bu Erege konusunda izin veren TETAŞ'ın daha önceki yöneticileri hakkında Bakanlığımızda, Teftiş Kurulunda çok detaylı bir araştırma devam ediyor, soruşturma devam ediyor. Bu soruşturma henüz sonuçlanmadı. Bu soruşturma sonuçlandığı zaman...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Herhâlde zaman aşımına uğratılmadan sonuçlandıracaklar, değil mi?

BAŞKAN – Devam edin Sayın Genel Müdür.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Bunun dışında, yeterli miktarda teminatı aşmış vaziyette, 12,5 milyon TL o şirketin teminatı vardı. 12,5 milyon TL teminatın üzerine zaten çıkılmış olduğu için aslında borç problemi oldu.

Diğer detayları yazılı olarak bildireceğiz.

Burada, TETAŞ Genel Müdürlüğünün borç-alacak mevcudiyeti içerisinde 29 Mayıs tarihi itibarıyla biz şirketler bazında aslında elimde var, isterseniz bunu diğer şeylerle birlikte de gönderebilirim veya şimdi de verebilirim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yok, açıklayın elinizdeyse.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Boğaziçi, Akdeniz, Aras, Dicle, Gediz, Ayedaş, Toroslar, Van Gölü ve kamu perakende şirketlerinde de -Boğaziçi, Akdeniz, Aras, Dicle, Gediz, Ayedaş, Toroslar, Van Gölü, bunlar kamu dağıtım şirketleri ve perakende şirketler olmak üzere- toplam 2 milyar 800 milyon TL'lik bir alacağımız var. Bunların içerisinde bir tanesi özel şirket, Osmangazi, 111 milyon TL, 29 Mayıs itibarıyla, diğerlerinin tamamı kamu şirketi.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Dağıtıcı şirket değiller mi?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Bunlar kamu dağıtım şirketleri, perakende şirketler.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kamu dağıtım değil, bunlar özel şirket.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, "Kamu zamanında kamudan kalan borçlar." diyor.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Evet.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sadece deyin ki, özel şirket, dağıtıcı şirket.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kamer Ağabey şöyle diyeyim: O özelleşmeden önceki kamu zamanından kalma, sadece Osmangazi özelleştirme sonrasında bir borç var. Osmangazi'den neden tahsil edilmedi acaba?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Osmangazi’nin bir dönem aksatması olmuş, onlarla ilgili noter ihtarlarını çektik. Osmangazi’yle ilgili EPDK ve...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Osmangazi’yle alakalı vadesi geçmiş alacakların listesi...

BAŞKAN - Aykut Bey, sizin sorularınız kayda geçmediği için...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – O zaman açarsanız...

BAŞKAN – Yani, lütfen...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, Osmangazi’nin vadesi geçmiş alacaklarının bir listesini, bir de noter ihtarnamelerini veya bu konuda yargıya başvurduysanız, bir örneğini gönderebilerseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdür.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Tabii, Sayın Başkanım, onların hepsini not aldık, göndereceğiz.

Bunun dışında, KDV’yle ilgili olarak Genel Müdür Yardımcımız idari, mali işler, finans konularında...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, araştırmayı gerektiren bir husus varsa... Yani, yarım yarım cevaplar veriyorsunuz, tekrar sorular oluşuyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yani, benim soruma cevap vermedi.

BAŞKAN – Onu istiyoruz biz de.

Sorulan sorulara yorumlar katmadan, lütfen net cevaplar verin ki ilave sorular oluşmasın.

Buyurun.

TETAŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞAKİR ZEKİ ÖZGÜL - Özelleştirilen Dide örneğinde olduğu gibi, bu konular tamamen -TEDAŞ- Türkiye Elektrik Dağıtım Şirketiyle Özelleştirme İdaresi Başkanlığının konuları. TETAŞ’ın konusu, şirket özelleştikten sonra yapılan ESA çerçevesinde borçsuz, sıfırdan başlamak şeklinde olmaktadır. KDV alacağı da TEDAŞ veya Özelleştirme İdaresinin belirleyeceği kurum üzerinde kalmaktadır, TETAŞ’la bir ilişkisi bulunmamaktadır.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Yani, bu alacak, devletin kontrolünde mi, özel şirketin kontrolünde mi? Önemli olan o.

TETAŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞAKİR ZEKİ ÖZGÜL - Bu, özelleştirme kapsamında yapılan mevzuat çerçevesinde. Devletin olarak...

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Yani, bu rakam çok yüksek...

TETAŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞAKİR ZEKİ ÖZGÜL – Yani, konu, TEDAŞ’ın konusu olduğu için TEDAŞ’ın üzerine.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Özelleştirmeden önceki tüm borçlar ve alacaklar TEDAŞ’ın üzerine, daha sonrakiler özel şirketin.

TETAŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞAKİR ZEKİ ÖZGÜL – Evet.

BAŞKAN – Bir saniye...

Kamer Bey, soruyu siz mi sormuştunuz?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Evet efendim.

BAŞKAN – Lütfen tekrar sorar mısınız?

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Ben sormuştum.

BAŞKAN - Değerli Genel Müdürüm, lütfen soruları açın.

Mehmet Bey sormuştu, Kamer Bey müsaade ederseniz...

Değerli arkadaşlar, soruları lütfen alın ve net cevap verin. Bak, yorumlarla başka yerlere gidiyor sorular.

Evet, buyurun.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) - Şimdi, bu bilgiyi, ben, tabii, sonuçta, kendim araştırıp bir yerden bulmadım, bu işle ilgilenen arkadaşlardan aldığım bilgi bu. Şu anda, devletin elektriğini alarak bir KDV ödüyor. Bu KDV alacağının o bölgede 800 milyon liranın üzerinde olduğu söyleniyor.

Özelleştirmeyle ilgili de, özelleştirmedeki özel şirkete KDV alacağı da devrediliyor. Dolayısıyla, o şirket, bir KDV faturası bulduğunda ya da özel bir şirketten elektrik aldığında o para ne kadarsa KDV alacağını devletten tahsil edecek. Dolayısıyla, bu ciddi bir gelir demektir, o şirketin kayrılması demektir. Sonuçta bu para devletin parası, bu parada onların bir hakkı yok.

Yani, aslında onunla ilgili sormuştum ben. Siz “Bizimle ilgisi yok.” dediniz ama ben zaten sizinle ilgisi olduğu için sormuyorum, devletin alacağı olduğu için bunu sormuştum size.

Eğer bilginiz olur, detaylı bilgi vererseniz bununla ilgili, yazılı da olur...

TETAŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞAKİR ZEKİ ÖZGÜL – O konuda bilgi...

BAŞKAN – Bir saniye...

Değerli arkadaşlar, söz vereceğim size, siz alın lütfen soruları.

Evet, Kamer Bey buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, benim sorduğum birinci konu, bu 2 milyar 800 milyon liralık özel dağıtım şirketlerinden olan alacak. Şimdi, elektriği siz satıyorsunuz. Özelleştirme aşamasından sonra şu anda siz dağıtım şirketlerine satıyorsunuz, dolayısıyla sizin alacağınız. Bu Özelleştirme İdaresi Başkanlığıyla ilgili bir alacak meselesi değil ki. Ben öyle biliyorum yani, Özelleştirme İdaresi Başkanı elektrik satmıyor ki. Siz, TETAŞ olarak, dağıtıcı şirketlere elektrik satıyorsunuz, bir yerlerden alıyorsunuz, aldığınız yerler de belli, EÜAŞ, işte, çeşitli şirketlerden alıyorsunuz ve satıyorsunuz, bu yıl da zarar etmişsiniz.

Şimdi, diyoruz ki: Yani sizin bu sattığınız... Dağıtıcı şirketlere elektrik satıyorsunuz, zaten o dağıtıcı şirketler de vatandaşın parayı peşin alıyor, hem de çok kazıklar atarak. Saatlerini değiştiriyorlar, istedikleri şekilde yapıyorlar. Bir saati 50 liradan... Yani, eski saatleri söküyor, atıyor yerine yeni saat alıyor ve vatandaş da çok mağdur ediyor. Çok zengin olan bu dağıtıcı şirketlerde buna rağmen niye alacağınız kalıyor? Birinci konu bu, hangi dağıtıcı şirketten ne alacağınız var? Onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayıştayın bu konuyla ilgili bir açıklama yapması gerekir mi? Var mı herhangi bir şey?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayın Başkanım, bu konuyla ilgili izin vererseniz bir açıklama yapacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayın milletvekilimin söylediği KDV konusu, TETAŞ değil TEDAŞ'ı ilgilendiren bir konu.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Ama satın alıp da KDV'yi ödeyen bu şirket.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Efendim, şimdi, şöyle: Konu olunca, ben, rapora da baktım, 65 milyon birikmiş KDV'si var şirketin, onu da enerji satışıyla birlikte mahsup ediyor zaten. Yani, şu anda, TETAŞ'ta bir KDV sorunu gözüküyor bizim raporlarımıza göre.

Konu edilen KDV, tamamen bölgesel dağıtım şirketleriyle TEDAŞ'ın sorunu, TEDAŞ'la yürütülen işler.

BAŞKAN – Peki, şöyle yapalım: Enerji Bakanlığından kim var burada arkadaşlar? Siz bu konuya açıklık getirin lütfen. Yani, daha bir yukarıda konu.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI ÖZTÜRK SELVİTOP – Efendim, açıkçası, bu konuyu ilk koordine eden, yürüten Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, metodolojiyi belirleyen onlardı. TEDAŞ, 1 Nisan 2004'te özelleştirme kapsam ve programına alındı. Alındıktan sonra tamamen Özelleştirme İdaresi, Maliye Bakanlığı uhdesine geçti ve usulünü, esasını, özelleştirme yöntemlerini Bakanlık görüşünü alarak Özelleştirme İdaresi belirledi. Ama konuşmalarda da zikredildiği üzere, devir tarihine kadar olan işlemler, alacakların hepsi TEDAŞ'a ait, ondan sonrakiler ait özel sektöre.

Burada zikredilen, TETAŞ yetkililerinin de belirttiği gibi, tek özel şirket var Sayın Vekilim, Sayın Genç'in sorularında alamadığı zikredilen dağıtım bölgelerinden bir tanesi özel diğerlerinin hepsi kamu şirketleri.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi, dağıtıcı şirketler kamu şirketi mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI ÖZTÜRK SELVİTOP – Alacaklarının olduğu hepsi kamu şirketi, bir tanesi hariç, hepsi kamu dağıtım şirketi.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hangi kamu şirketi? Bunlar kamu şirketi mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI ÖZTÜRK SELVİTOP – Şu anda...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Olur mu? Dağıtıcı şirket özel bir şirket.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI ÖZTÜRK SELVİTOP – Sayın Vekilim, şu anda, müsaade ederseniz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yeni özelleştirildi.

BAŞKAN – Enerji Bakanlığındaki arkadaşımız, bu, KDV'yle alakalı bir sözünüz var mı? Sorulan soru...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI ÖZTÜRK SELVİTOP – Yok efendim KDV'yle ilgili.
BAŞKAN – Peki.

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, Kamer Bey'in söylediği, şirket özelleştirildi, özele de geçti ama bu alacaklar, özelleştirme tarihi itibarıyla bu şirketlerin alacak borçları TEDAŞ'a aktarıldı. Yani, kamuda oluşan borç, özelleştirmede, şirketler çöpsüz üzüm hâline getirildi, öyle satıldı. Bunların tamamı kamudan kalan borçlar, bir tek Osmangazi hariç. Osmangazi şirketi Cengiz İnşaat'a satıldı, şu anda da 111 milyon lira borcu varmış. Mehmet Cengiz değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI ÖZTÜRK SELVİTOP – Yıldızlar Holding.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yıldızlar Holding, bu Sebahattin Yıldız ana ortakları. Söğütsen Seramik, tamam, şimdi anlaşıldı.

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdür, vereceğiniz bir cevap var mı?

Sayın Başkanım, biz notların tamamını aldık. Müsaade ederseniz, detaylı ve kesin bilgilerle yazılı olarak arz edelim Komisyonumuzun sayın üyelerine.

BAŞKAN – Tamam.

Değerli üyeler...

KAMER GENÇ (Tunceli) – 2012'de yüzde 14,8 elektrik satışı yaptınız, bunları dağıtıcı firma olarak tenzilat yaptınız, bunu tüketiciye aktarmadınız, bunları da...

BAŞKAN – Değerli üyeler, 2'nci öneriyi de, 1'inci öneride olduğu gibi, gündemde bırakalım müsaade ederseniz ve Sayıştay da takip etsin bunu.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Bu konuyla ilgili bir bilgi arz edeyim.

BAŞKAN – Hangi konuyla ilgili?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Bu 2'nci öneriyle ilgili Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Şimdi, buradaki hadise, kuruluşu esasen aşıyor. Kendi dağıtım şirketlerinden alamıyor, dolayısıyla, borcunu ödeyemiyor. Yine, 6113'te olduğu gibi, birikmeye başladı, belki Hazine nezdinde yardımcı olmak gerekebilir.

Arz ederim Başkanım.

BAŞKAN – Peki.

Gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Öneri 3'ü okutuyorum:

Öneri 3- Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi

BAŞKAN – Cevap alalım.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Okutuyorum müsaadenizle Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

TETAŞ AB VE DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜR YARDIMCISI NURAY BAŞARAN – **Cevap 3 :** Öneri doğrultusunda raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelere de uyulacaktır.

BAŞKAN – 3'üncü önerinin de gündemde kalmasını, izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Başkanım...

BAŞKAN - Böylelikle, 3 önerimiz vardı, 3 öneriyi de bitirdik.

Şimdi, geneli üzerinde söz almak isteyen üyemiz varsa, lütfen düğmeye basın.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Genelinden önce bir maddenin görüşülmesini...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Ara önerilerde bir 8'inci madde var Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, bir saniye, Bülent Bey'in bir teklifi olacak.

Buyurun Bülent Bey, sizi dinliyoruz, söz sizin.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, bu ara önerilerde 8'inci madde var. Arnavutluk'a verilen 83 milyon 900 bin kilovatlık elektrik enerjisinin parası 3 milyar 239 milyon dolar. Bu paranın tahsiliyle ilgili bilgi.

BAŞKAN – O öneriyi okutalım mı Bülent Bey?

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Evet, okutalım.

BAŞKAN – Peki.

Ara önerilerden 8 no'lu öneriyi okutuyorum.

Sayın Genel Müdür, bunu dinleyin lütfen, cevap vereceksiniz.

“Öneri 8- Arnavutluk'a verilen 83.900.000 kwh'lık elektrik enerjisinin bedeli olan ve 3.239.725 ABD Doları karşılığı 6.119.517 TL'nin tahsili veya tasfiyesi için ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulması önerilir.”

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdür, buyurun, cevaplayın.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Güncelini okutayım müsaadenizle efendim:

TETAŞ AB VE DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜR YARDIMCISI NURAY BAŞARAN – **Cevap 8 :** “Günceli:

3.239.725 ABD Doları tutarındaki söz konusu alacağımız, 31.12.2012 tarihi itibarıyla, kayıtlarımızda 5.775.133,78 TL olarak güncellenmiştir.”

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Cevaplayın Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye...

Sayın Genel Müdürüm, söyleyeceğiniz bir şey var mı?

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Sayın Başkanım, bu, 90 yılından devreden bir bedeldir. Bu, Bakanlık nezdinde takip edilmektedir. Biz bunun detayını tekrardan şey yapalım.

BAŞKAN – Evet, Bakanlık temsilcisinin söyleyeceği bir söz var mı?

BAKANLIK TEMSİLCİSİ NURHAYAT CANTEKİN – Karma Ekonomik Komisyon toplantılarında bu konu gündeme defalarca getirilmiş ama Genel Müdürün dediği gibi henüz bir çözüme kavuşturulamamış.

Mevcut durum bu.

BAŞKAN – Değerli üyeler, bu, yıllardır bizim de... Yani uluslararası, hükümetler arası bir konu olduğu için –hatta devletler arası- bunu izlemeye devam ediyoruz. Yani sizin bir öneriniz varsa, lütfen, onu alalım ama bunu Sayıştay izlemeye devam etsin. Ülkeler bir araya gelince bunları konuşuyorlar. Sonuçta hukuki bir süreç başlatacak durumda değiliz burada.

Evet, başka söz isteyen arkadaşımız yok bu konuda.

Bu konunun da öneriler olarak izlenilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Edilmiştir.

Evet, geneliyle ilgili, Mehmet Şeker Bey, buyurun.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Evet, öncelikle Sayın Genel Müdüre yeni görevinde başarılar diliyorum, çalışmalarında başarılar diliyorum kendisine ve ekibine.

Benim, tabii, burada geneli anlamda konuşmam çok kurumla ilgili değilse de önemli bir şey. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, biliyorsunuz, köylerde sulama birlikleri var; beldelerde, ilçelerde sulama birlikleri var. Bunlara, işte, kullandıkları enerji kadar bir fatura geliyor. Kiminden alıyorlar, kiminden almıyorlar. Bazısının yöneticisi üç kağıtçı oluyor maalesef, ödemiyorlar. Ödemeyince de vatandaşın ya da o köyün tamamının suyu kesiliyor.

Ben en son soru önergesi olarak da sormuştum. Gaziantep'in hemen hemen bütün ilçelerinde 800'ün üzerinde vatandaşın elektriği kesilmiş. Şu anda tam sulama zamanı. Yani Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yağmur nisan ayından sonra yağmaz. Vatandaş toprağını, arazisini, ekinini, ektiğini sulamak zorunda ve sulayamadığı için de şu anda çok ciddi, Gaziantep'teki çiftçiler sıkıntılılar. Köylerde dahi çoğu yerde elektrik olmadığı için içme suyuna ulaşamıyorlar. Bu konuda dikkat çekmek için bunları söyleme gereğini duydum. En azından, görüşmüştük, yetkili, elektrikle ilgili müdürlerle görüştük, Vali Bey'le durumu görüştük, dedik ki: “Eylül ayına kadar erteleyin.” “5 bin lira ve üstü su borcu olanların suyunu kesiyoruz.” dediler. Bir köyün toplamının 5 bin liranın üstünde borcu vardır mutlaka. “Eylüle kadar erteleyin, en azından şu yaz mevsimi hem hastalık açısından hem sulama açısından bir kolaylık getirin.” dedik. On beş gün, yirmi gün geri bağladılar elektrikleri, tekrar şimdi geri kesmişler. Tabii, bir tarafta 43 milyon lira borcu olan adamın elektriği on sene kesilmiyor, 5 bin lira borcu olan vatandaşın da tepesine biniyorlar. “İlla bu elektrik borcunu ödeyeceksin, yoksa keseriz.” diyorlar. Ve bizim o 43 milyon lirayı da alma şansımız yok, onu ben araştırdım, biz 10'uncu sırada bile değiliz. Bir sürü adamın alacağı var, onlar alacaklar, onların alacağı bittikten sonra da bize geçecek olacak. Genel Müdür, onu alma şansınız maalesef

yok. Üstüne bir bardak soğuk su için diyeceğim ama vatandaşı da bu kadar sıkmanın hiçbir anlamı yok, yazık. 5 bin liranın üstünde borcu oldu diye şu anda, Sayın Başkan, Gaziantep'te 306 tane köyün suyu yok. 21'inci yüzyıldayız, elektrik, su, sağlık hizmetleri, bunlar gerçekten en doğal insan hakları. 5 bin lira borcu var diye kesmelerini doğru bulmuyorum. Bunun için söz aldım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Yalnız, bizim Samsun bölgesinde herkes zamanında ödüyor yani.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Bizim paramız yok, biz fakiriz.

BAŞKAN – Siz de zorlayın lütfen.

Çanakkale'de de ödüyorlar.

Geçen Urfa'daydık. Yani bölgesel bir konuşma yapmak istemiyoruz ama hep beraber vatandaşların elektrik, su paralarının ödemelerini zorlamamız lazım. Çünkü karşılıklı ödemeler oluyor.

Kamer Bey, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Evet, bizim Tunceli en fazla elektrik parasını ödeyen bir il. Araştırabilirler, arkadaşlar da söyleyebilirler.

Şimdi, efendim, bu nükleer yolla elde edilen nükleer enerjide kilovatsaati için anlaşma yaptınız mı? Kilovatsaati kaç alacaksınız? Şimdi, nükleer enerji için...

BAŞKAN – Dinleyelim arkadaşlar.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sorularım var, yani diyorum ki: Şimdi, sözleşme yaptınız, bu sözleşmede nükleer santral faaliyete geçtiği zaman bundan elektriğin kilovatını kaç alacaksınız, bu konuda bir tespitiniz var mı şimdiden?

Bir de bu Bilgin Şirketinde 2 milyon 951 bin 144 lira alacağınız var. Bu Bilgin Şirketi çok da zengin bir şirket, barajlar marajlar alıyor. Niye bu parayı tahsil etmiyorsunuz?

Yine, "Gerçek ve Tüzel Kişilerden Alacaklar" adı altında, yine, 56'ncı sayfada 11 milyon 568 bin 898 liralık bir alacağınız var. "Diğer Şüpheli Alacaklar" da 214 milyon 228 bin 820 lira. Yani bunların mahiyetlerini zaten Sayıştay da açıklamıyor kimlerden meydana gelmiş. Sayıştayın bu konuda daha ayrıntılı bilgi vermesi lazım ama maalesef, işte, verilmiyor.

Bir de bu dağıtıcı şirketleri siz kontrol ediyor musunuz? Yani gerçekten bunlar hizmet yapmıyorlar, doğru dürüst hizmet etmiyorlar. Hele köylerdeki vatandaşların elektrikleri kesiliyor. Zamanında gidip müdahale etmiyorlar. Defalarca bize vatandaş telefon ediyor "Köylerimizde elektrik yok." diyor. Yeterli personel istihdam etmiyorlar, yanan trafoları değiştirmiyorlar. Bu konuda idarenin bunlar üzerinde bir denetim hakkı yok mudur? Yani bunlar, bu elektrik dağıtımını özelleştirilirken vatandaş oradaki dağıtım şirketlerinin merhametine bırakmak gibi bir yol mu seçtiniz yoksa bu konuda siz sözleşmede dağıtım şirketleri vatandaşa hizmet etmediği takdirde onlara müeyyide uygulayacak birtakım hükümler koydunuz mu? Bunlar çok önemli.

Ayrıca da dağıtım şirketleri birçok yerlerde keyfi istediği zaman "Efendim, saati değiştir." Diyor. bazı yerlerde yeni yeni saat koyuyorlar. Birtakım kişilerle anlaşılıyorlar, mevcut elektrik saatlerini alıyorlar, onları atıyorlar veya şey ediyorlar ve çok yüklü miktarda para toplanıyor. Bu tamamen vatandaşın cebine gayrimeşru yollarla el uzatmak demektir.

Yine, bu Sayıştay raporunda, mesela, Çalık'la ilgili herhangi bir tespit yok. Yani bunlar ne kadar elektrik alıyorlar, ne kadar satıyorlar? Bunlarda hiç mi problem yok? Neden bunun isminden hiç bahsetmemişsiniz? Burada elektrik dağıtım şirketini almış bir tane bir yerlerde.

Bir de bu EÜAŞ'la TETAŞ'ın aldığı elektrik fiyatını biraz önce Aykut Bey söyledi de 2010 yılında 11, 75 kilovatını alırken bunu 2011 yılında 3,26'ya düşürmüşsünüz. Bu neden böyle oluyor yani kamudan aldığınız elektriği bu kadar düşürüyorsunuz?

Bir de bu doğal gaz çevrim santrallerinde aldığınız elektriğin kilovatsaati kaç liradır? Yani firma bazında söylerseniz memnun olurum. Mesela, bugün Aliağa'da büyük tesisler var, bunlardan kaç alıyorsunuz onu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Ali Bey.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben vatandaşla ilişkilerde parası olup da ödeyenlerle ilgili farklı bir soru sorayım isterseniz. Param var, elektriğim bir gün geçiyor, kesiliyor, varıyorum ki kesme-açma parası alınıyor. Yani bir gün, o akşam işim var, yatıramadım son gün. Öbür sabah gidiyorum, hemen diyor ki o masa başında açma-kapama parasını vermek zorundasınız. Böyle bir uygulama çok sık. Özellikle insanların

vakti olmayabilir, parası var, ödüyor, cezasını da veriyor ama hemen bir gün içerisinde kesilerek birinci gün içinde, iki gün içinde kesilerek çok fazla... İki günü geçmeyen sürelerde böyle bir uygulama var. Bence çok haksız bir açma-kapama parasını gerçekten bir noktada bu yetkiyi kötüye kullanım olarak ifade edebiliriz ve açma-kapama parası zorla insanlardan alınıyor gibi bir izlenim halktan bize gelen şikâyetler arasında.

Şimdi, Çamlıbel EDAŞ ve Çoruh EDAŞ'ın 2011 yılı enerji alım miktarındaki sıçrama neden kaynaklanmaktadır? Yeşilirmak EDAŞ 2010 yılında TEDAŞ'tan enerji aldı mı? Uzun süreli olduğu bilinen enerji satış anlaşmaları iptal ya da revize edildi mi? Bu dağıtım şirketlerinin alternatif enerji tedarik kaynakları nelerdir? Bir de TETAŞ'ın netice hesaplarına gelir ve gider olarak giren ve 2011 yılı itibarıyla toplam 2 milyar 409 bin 205 bin 516 TL tutarındaki fiyat eşitleme mekanizması çerçevesinde kayıp, kârlı, kaçak, düşük –aç parantez- bir kısım elektrik dağıtım şirketlerinden alınıp diğer bir kısım dağıtım şirketlerine verilen bu meblağın neye göre hesaplandığı, kayıp kaçak oranları dışında hangi kriterlerin uygulandığı, kayıp kaçak son derece yüksek olan Dicle ve Vangölü EDAŞ dağıtım şirketlerinin de özelleştirilmesinden sonra uygulamaya son verilip verilmeyeceğini sormak istiyorum ve bu konuda da bilgi istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Genel Müdür, sorular farklı şirketlerde ise onlara “Bizimle ilgili değildir.” veya “İlgilidir” şeklinde de cevap verebilirsiniz. Çünkü şirketler çok karıştığı için sorular da karışıyor.

Buyurun, cevaplayın lütfen.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Sayın Başkanım, sorulan soruların hepsini not aldık detaylı olarak. Bunların bir kısmı, diğer, bizim dışımızda Bakanlığa ya da TEDAŞ'ı ilgilendiren, EPDK'yı ilgilendiren konular. Bu konularda yanlış bir bilgi de vermemek üzere detaylı olarak bunlara cevap hazırlayıp Komisyonunuza arz edelim.

BAŞKAN – Evet, tutanaklar size geldikten sonra on beş gün içerisinde cevap verebilirsiniz.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Benim de bir şey dikkatimi çekti de.

BAŞKAN – Buyurun Bülent Bey.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Genel Müdürüm, 2010 yılıyla 2011 yılı arasındaki satışlarınızda miktar olarak, enerji miktarında yüzde 5,3 azalma var. Bunun sebebi nedir? Bunu da açıklarsanız bize göndereceğiniz notlarda.

TETAŞ GENEL MÜDÜRÜ MÜNİB KARAKILIÇ – Tabii.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Komisyonumuzun değerli üyeleri...

SAYIŞTİŞ TEMSİLCİSİ – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Söz mü istediniz?

SAYIŞTİŞ TEMSİLCİSİ – Evet.

BAŞKAN – Tekrar sorulara meydan vermeyelim.

Evet, buyurun.

SAYIŞTİŞ TEMSİLCİSİ – Şimdi, Sayın Başkanım, Sayıştay yazmıyor bazı konuları gibi bir şey geçti. Ben onu düzeltiyorum izin verirseniz.

BAŞKAN – Kim geçirdi?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben sordum ben. İhalelerde bir liste bağlansın dedim yani kaç tane ihale yansıtmış hangi usulle ihale yapılmış, ne kadar...

BAŞKAN – Bir saniye, Kamer Bey, size söz vereyim de kayıtlara girsin.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, hayır, ben soru sordum da ona cevap veriyor.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Şimdi, Sayın Başkanım, bu alacak olarak görünen rakamların birçoğu güncel rakamlar. Yani son ayın faturaları doğaldır ki ödenemiyor, müteakip yıla devrediyor, bir ay sonra, on beş gün sonra vadesi, son ödeme tarihi geçmemiş faturalar. Bir tek Osmangazi Elektrik Dağıtım Şirketinin bir vadesi geçmiş borcu var, ora konu edildi. Ancak dağıtım şirketleri doğrudan

halka hizmet veren şirketler, temel bir ihtiyaç maddesi elektrik. Bunu kesmede zorlanıyor şey. Bu öneriyi getirmemizin de zaten bir nedeni buydu.

Diğer, yani, Çalık Grubunun ben bilmiyorum hangi şirketi vardır ama tamamen gecikmiş borcu olan şirketler, vadesinde ödenmemiş borcu olan şirketler kamu elektrik şirketleri. Arz edeyim: Boğaziçi, Akdeniz, Aras, Dicle, Gediz, Ayedaş, Toroslar, Vangölü, Osmangazi'den bahsettik, bir tek o şirket var.

İkincisi, Sayın Başkan, ihale dosyaları inceleniyor. Bir şey görülmezse raporumuza, işte, bir şey geçmiyor. Yoksa çok uzun bir rapor olur Başkanım, bu bir raporlama sistemi.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkanım, biz diyoruz ki yani kaç tane ihale, mesela 10 milyonun üzerindeki ihalelerde, işte şu ihalenin muhammen bedeli şu, şu müteahhide verilmiş, şu ihale sistemiyle. Biz de bir bilgi sahibi olalım.

BAŞKAN – Sayın Genç, siz yıllarca bu işi yaptığınız için, tabii, pratik...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Anladım ama yani biz de bir bilgi edinelim.

BAŞKAN – Evet, şimdi, arkadaşlarımızın çalışmaları da... Daha sonra genel kurullarınız var sizin, üst kurullar.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Evet Başkanım.

BAŞKAN – Oraya gidiyor, bu tartışmalar olduktan sonra netleşiyor raporlara öyle geçiyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bilgi sahibi olmamız lazım.

BAŞKAN – Evet.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Arz ederim Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ Genel Müdürlüğünün **2011 yılına ilişkin** bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü okutuyorum:

Sonuç :

Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ'nin 2011 yılı bilançosu ve 463.227.546,62 Türk lirası dönem zararı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümünü ibranıza sunuyorum: İbra edenler... İbra etmeyenler...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tasvibe sunuldu, niye biz ibraya sunduk? “Tasvibe” dedi orada. “İbraya” değil, “tasvibe sunulur” dedi.

BAŞKAN – Onlar o şekilde okuyor, biz...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yok canım, ibra...

BAŞKAN – Siz Kamer Genç olarak karşısınız.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tabii, tabii, sonra oy birliği...

BAŞKAN – Ama lütfen oylamada bulunun ki...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bulunduk işte...

BAŞKAN – O kapıdan dışarıda olunca geçerli olmuyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – “Tasvibe” deyince çıktık canım. Tasvip olunca mesele yok ama siz ibraya sununca döndük işte.

BAŞKAN – İbraya...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Etmeyorum.

BAŞKAN – Siz etmiyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, ibra edilmiştir.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, böylelikle Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

Arkadaşlar, toplantıyı bitirmedim ki ayağa kalktınız, lütfen...

Değerli arkadaşlar, Komisyonumuzun değerli üyeleri, yani muhalefet çıktı diye sizin kalkıp şey yapmaya gerek...

Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü ÇAYKUR ve Gayrimenkul AŞ Genel Müdürlüğünün 2011 yılına ait faaliyetlerinin denetim görüşmelerini yapmak için 5 Haziran 2013 Çarşamba günü saat 10.30'da toplanmak üzere Komisyonumuzun bugünkü toplantısını kapatıyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 16.48